

Podmaniczky Szilárd

Megyek egy kört az alvázon

© Podmaniczky Szilárd, 1996

A kötetet szerkesztette Háy János

ISBN 963 605 139 9

**Megjelent a Pesti Szalon Könyvkiadó
és az Aster BT gondozásában 1996-ban**

A kiadó könyvei kaphatók a kiadó címén:
1061 Budapest, VI., Andrássy út 16.
Levélcím: 1245 Budapest, Pf. 1125

TARTALOM

Axiómák, tételek, feladatok

A dundi prózaíró köréből

A színművésznő

Egy puszi hatása

A nagyágyú

A cet szeme

Falszagfény

A változás fele

A betegség lefolyik

Próbafeltámadás

Anderzen meséi

A lakóközösség

A prophy

Megyek egy kört az alvázon

Ítéletidő

Belső akt

Benzin

A szemtanú

Nemes írás

A beszéd

Domine

Dupla hajtás

Tekergetem a nyakam

Lélekvándorlás

Mi van ősszel?

A fűbe taposott ég

Konvoj

A koponyám hegye

Szárnyam szegen

Drága L.!

Axiómák, tételek, feladatok

A dundi prózaíró köréből

Arról a képről, aminek az lesz a címe, hogy A prózaíró, a legtöbben azt gondolják, hogy egy puha testű, lengőtokás, esetleg arcszőrrel borított férfit jelenít meg sötét háttér előtt. Ez a nagy test ugyanis hatalmas nyugalmat kölcsönöz, biztonságba helyezi az olvasót, gondolhatják, sortűznél vagy tűző napon mögé lehet bújni, másfelől pedig, ha hitvány, silány prózával áll elő, akkor nem is kell az írásművészetét lehordani, elég lesz a fülébe sutogni: „*Digi-dagi daganat / kergeti a halakat, / megfogott egy feketét, / kinyalta a fenekét.*” A csúfolódással a művészen keresztül magát a művet gúnyolják ki, és csak abban az esetben esik egybe e két objektum ócsárlása, ha az író saját otromba testét helyezi írása középpontjába. Ezzel viszont nemigen kérkedik, elég az neki, hogy a strandon a monokinis lányok összeröhögnek a háta mögött, mert akkora napozóhely nincs és nem is volt soha, amelyiken egy ekkora prózaíró elférne. Ezt azzal is alátámaszthatom, hogy a statisztikák szerint csak azok a prózák játszódnak a strandon, amelyeket sovány prózaírók írtak. A kövérebb fajta csak úgy említi meg a strandolást, mint lehetőséget, ami egy váratlan fordulattal soha nem teljesül be (otthon felejtett törölköző vagy napolaj, hasító fogfájás vagy épp a „jajj, a rajongók lerohannak” című esetek). A sovány prózaírók viszont szívesen strandolnak, fejeseket ugrálnak, búvárkodnak, tíz sör után is olyan a hasfaluk, mint egy szálkamentes deszkalap. Arról meg ne is beszéljünk, hogy a magányosan napozó női szomszéd csak a sovány prózaírót kéri arra, hogy az ötös faktorú kakaóvajjal kenje meg a pecsenyés, ám puha hát színt. A kövér (és általában rákvörös, napszúrástól émelygő) prózaíró mellett akkor is egyedül kenekednek a magányos nők, ha az váll- és könyökcficammal jár együtt. Ezért van az, hogy a kövér prózaírók sokkal nyugodtabbak, mint a soványak, mert a hétköznapi életben többször kell nyugalmat gyakorolniuk magukra a folytonos kiközösítés, lefitymálás ellenében. Ezzel szemben mint írókat sokkal hitelesebbnek tartja az olvasótábor, ha kövér, vagy ha legalább pocakkezdeménnyel megy az olvasótábor elé. A sovány prózaíró izgága és kiszámíthatatlan, s általában ennek köszönheti, hogy sok ellenség mellett komoly szervi bajokat is összeszed. Pedig sem a sovány, sem a kövér prózaíró nem kedveli az ellenségeskedést, s többnyire a sovány és a kövér prózaírók barátsága a legkitartóbb, a legemberibb, amit azzal magyarázhatunk, hogy természetüknél fogva sem a strandon, sem az írásművészetben nem tekintik egymást vetélytársnak. Ellenben azt is megállapíthatjuk, hogy két sovány prózaíró csak komoly odafigyelés árán jön ki olyan jól egymással, mint két kövér prózaíró. A két kövér prózaíró a napernyő alatt sörök vagy fröccsök mellett hosszan eltársalog, a megfigyelést, a folytonos és nyugodt tapasztalást többre tartják, mint a cselekvést, inkább kívülré, mint a történés középpontjába helyezik magukat, és csak azokat a nőket nézik meg a strandon, akik szépségük mellett otthonosságot is sugároznak. A két sovány prózaírót vadászszenvedély fűti a strandon, nem bújnak el a kíváncsi szemek elől, hanem a medence szélén lógatják a lábukat a vízbe, napszemüvegüket hol a szemükre, hol pedig a homlokukra csúsztatják, és csak akkor mernek fölállni a medence széléről, ha elmúlt a kangörcsük, de aztán újra a nők után vetik magukat, ami akkor veszélyes igazán, ha ugyanazt a kebelpárt szemelik ki, mert a férfias versengés könnyen egész életre szóló gyűlöletet válthat ki a két sovány prózaíróból.

*

Most, hogy közeledik a strandidény, nem szépítem a dolgot, fogynom kellene. A gondolat január óta kísért, amikor az utolsó hasznavehető sorokkal elbúcsúztam a múlt évtől, attól az évtől, amikor befejeztem magam, ez volt az az év, amikor még találtam valami érdekességet a kevésből, hogy (papír?, toll?)... De mióta a testsúlyom gondolata üldöz, nem találok érdekességet a kevésből, folyton fogyni, le a zsírral, pajtikám, talán csak ez marad: csak nem leírni. Hogy meglegyen, csak nem leírni. Képtelenség. Rémképlet. Képes vagyok-e átverni magamat, vagy elhiszem-e, hogy egy mondat és az a súly, ami belefér, ha leíródott, akkor az valóban leírható. Módszer van, csak én nem vagyok. Nem hiszem, hogy erre bármi is csábítana. Pénz, dicsőség, nő? Előrehozott vagy utólag beérlelt kudarc, mind egy. Hát azért már a pontot ne a következő mondat elejére rakjam zárni. A mondattal nézve haszontalan kópészkodások. Mert nekifogtam mindig, csak hogy a testem a közelébe se engedett, ami innen már módszer: agyalni, hasalni. (Nevezsem bátran így!) (Vakon beszélek, tudom-e?) Mert a fogyókúra vagy annak gondolata idején, nevezsem így, a (toll?, papír?) játékból szép hazugság lett, ahogy a mesterember behazudja a formát a tartalomnak, pedig nem hiszem, hogy nem tudja, magán dolgozik, magát restaurálja oda-vissza. Ez már nem kedvtelés-halál. Elrettent a sok finom csúcsbeszéd, hegyén ül az utolsó pillanat, amit valahogy mindig kifelejt a létmaximumban vajazva haladó kéz. Ebből kérném kimaradni, de ne tűnjön el semmi. Toll?, papír? orrnyergesen a seggfejem? Csak a szándék szüntelen, az a hév, tipró lendület, amivel nekifog az ember hamvába holni. Mégis, nem tudom, hogyan csináltam eddig, minekutána úgy nem lehet. Azt hiszem, valami fogta magát és nagyot csobbant mellettem. Mert hogyan is csináltam? Nagy-nagy élvezettel, mint amikor először kopogtatunk be emeleti ablakon, várva a nyugdíjas nő sikolyát. Szív-módszer, ez lehetett a neve. Nem tudván, pontosan miről is beszélek. Az emlékezet belehajt a nyúlhálóba. Most meg kezdek a folytatást előlről: másik emlékezet, másik emlékezetkihagyás, egy olyan, ami jobban kitart, ami egy idő után sokkal kevésbé tart majd be nekem. Történet? Lidércnyomás; tegnap ötdimenzióban láttam a könyvszekrényt. Éjjelente ufók járnak az ablakomhoz, hogy a párkányról napraforgót csipegessenek, s már a ház előtt fel is állítottam egy téli ufóetetőt. Az első kísérletemben azt vizsgálom meg, hogy a magokat vagy a szalonnát, azok közül is a füstölt, fehér vagy abált szalonnát szeretik jobban az ufók. Mert valójában ez mindegy. Hazudnék, de most már késő. Meglehet: a túl sok halál definiálja bennem az önmegmártóztatást. Amiről nem tudok beszélni, arról hallani se akarok. Minden másképp van. Másképp írom, másképp mondom. Valami mégis van ideát, amit érdemes kerülni, amit, bármekkora is a felejtés, emlékezetes esetnek tartok. Én mindig azt hittem, hogy dundi prózaíró vagyok, aki nyugalomával megelőzi a klasszikus népi prózán felnevelt öregembert. Mindjárt jövök heccelődni. Az utamban vagyok, szünet nélkül.

*

- Nem kell akkora felhajtást csinálni azért a pokrócért. Elveszett és kész! - mondta a dundi prózaíró a strandon annak a kövér nőnek, aki az előbb még a hátán feküdt, és nem látszott olyan kövérnek, mert az összes hája becsúszott a hasüregébe, a lábát pedig megcsípte egy darázs.

A kövér nő sokáig bámulta ezt a dagadt, dundi jószágot. Először megszánta ezért a kirohánásért, de aztán hogy megnyugtassa, elhessegesse rémlátását, beszólt, hogy a pokrócnak nem lába kelt, hanem eladta egy arab nudistának, akit a büfés kocsi mögött talált, ott bujkált a szerencsétlen ruha nélkül, mert a strandmester egy életre ki akarta tiltani a strandról illetlen viselkedés címén, de a nudista arab túl kegyetlennek tartotta az ítéletet, ezért előbb a büfés kocsi mögött húzódott meg egy rövid időre, majd pedig megvette a pokrócot, készpénzzel fizetett.

- Nem gondolja, asszonyom, hogy ez felér egy bújtatással?

A kövér asszony nagyon röhögni kezdett, aztán elhúzta dagadt pénztárcáját a dundi orra előtt.

- De asszonyom, miért akar engem becsapni? Hogyan fizethetett volna egy meztelen arab ennyi pénzt? Egyáltalán, hol tarthatta a pénztárcáját, ha nem volt rajta ruha? Azt ne akarja velem elhitetni, hogy a bőre alatt?!

- Hol él maga?

A dundi prózaíró körülnézett, megvakarta a fejét, és széttárta mind a két karját:

- Mit tudom én?!

- Nem hallott arról, hogy a nudista férfiak a herezacskójukban tarják a pénzüket? Már jó két éve, hogy a japán tudósok kifejlesztették azt a herezacskót - ami inkább már herezsák -, ahol a golyók egymás fölött, vertikálisan helyezkednek el, s a megürült térrészben kisebb tárgyakat rejthetnek el a nudista férfiak; például pénzt.

- Na jó, ez mind nagyon szép. De hol van most ez az arab? Szeretnék vele beszélni. Tudja, kellene végre egy jó regényhős, és azt hiszem, hogy ez a nudista éppen kapóra jön nekem a vertikális herezacskójával.

- Azt aztán keresheti, a biztonság kedvéért szoltam a strandmesternek, hogy a nudista arab ellopta a pokrócomat - mondta a kövér asszony -, aztán úgy összeverekedtek, azt hiszem, végül is miattam, hogy az arab herezacskójából csilingelve hullott az aprópénz, amit aztán összeszedtek a gyermekek, és jól befagylaltoztak belőle, miután elvitték a börtönbe az arabot.

De ahogy ezt kimondta, megjött a férje, és bődületes féltékenységi jelenetet rendezett. A strandpapuccsal verte a napozószéket, és úgy faggatta az asszonyt, az meg véletlenül a strandmesterre pillantott. Ebből aztán értett a rutinos férj, és előrángatta a napernyő alól a vertikális herezacskós arabbal folytatott küzdelemben megfáradt strandmestert.

- Majd adok én neked entyempentyemet az én szép kövér husikámmal!

A strandmester csak legyintett, a nap nehezebbik felén már túl volt.

A dundi prózaíró megsajnálta a strandmestert, aki délutáni fényben tíz évvel öregebbnek látszott, mint délelőtt.

- Ne bánts a strandmestert - mondta -, inkább köszönetet érdemel, amiért megmentette a felesége pokrócát.

- Maga meg mit szól bele - fordult el a strandmestertől morajló arccal a férj -, talán magával kell megbeszélnem az aljas csábító ügyét?! Ha?

- Félreérti a helyzetet.

- Nincs itt semmiféle helyzet. Ne magyarázkodjon, bökje ki az igazságot - lépett oda a férj, s nem rettenve a dundi prózaíró tetemes testfölnyétől, megsuhogtatta a levegőben a strandpapucsot. - Szóval maga a gaz csábító?!

- Hogy lennék már én, nézzen rám, ekkora hassal?

- Na és? Magánál már kövérebb is lecsapott a feleségemre.

- Én nem csaptam le.

- Akkor majd én lecsapok magára.

Az agyába szorult férj megindult a dundi prózaíró felé, amikor a medence másik oldaláról egy női hang érkezett:

- Dundi, helló, dundikám!

A dundi kétségbeesett mosollyal intett át a túlpartra, és magyarázta a megtorpant férjnek:

- A barátnőm, Glória, láthatja, van barátnőm, ő a mindenem, szerelmes vagyok bele, imádom, nem tudok nélküle élni, soha el nem hagynám senkiért. Érti már?

- Igen? Na ne mondja! - kérdezősködött hitetlenkedve a csillapulni látszó férj.

Ezalatt Glória dundi mellé ért.

- Hadd mutassam be a barátnőmet, ő Glória - mondta dundi a férjnek -, ő pedig a barátom - mutatott a férjre -, hogy is hívják?

- Kezeit csókolom, kedves Glória! Tompa Nagy vezérezredes, nyugállományban, ugyebár.

- Sajnálom, azt hiszem, ideje egy kicsit sportolnunk - mondta dundi, és már vonszolta is magával az egyébként jól úszó fiatal lányt.

- Honnan ismered az öreget?

- Á, még a hadseregből, nagyokat svindlizztunk a csatamezőn. De most már inkább mártózzunk meg, egy kis pancsolás a gyermekmedencében mindig felfrissíti az izmaimat - mondta a dundi prózaíró, és behúzta a hasát, a mellét kilökte, majdnem ki is esett.

- Inkább ússzunk egypár hosszt a felnőttmedencében.

- Ahhoz már fáradt vagyok, egész délelőtt úsztam, azt hiszem, a bal karom kicsit el is zsibbadt, ma valahogy nehezebb volt a víz.

- Az a néhány hossz már nem árt, inkább csak ellazít, levezet - simogatta Glória dundi mellét.

- Na jó, hadd szóljon. De ne gyorsan ússz, lehet, hogy be fog görcsölni a lábam.

És úgy történt.

Glória úszott a dundi prózaíró feje fölött, miközben ő súlytalanul fuldoklott a felnőttmedence legalján.

A színművész

Szerelmes lettem egy színművésznőbe, aki szép volt, de a színházban mindig csak olyan szerepeket kapott, amelyekben öregasszonyt alakított, borzalmas öregasszonyokat. A kapcsolatunk elején, amikor még csak egyetlen öregasszonyszerepben láttam, és amit hónapokon át nagy sikerrel tűzött programjára a színház, azt gondoltam, és egy vacsora alkalmával el is mondtam neki, hogy egy olyan kivételes szépségű és tehetségű színművész, mint amilyen ő, egy borzalmas öregasszony szerepében is megállja a helyét, egy borzalmas öregasszony szerepében is, így mondtam, tündököl. Estéről estére minden előadását végignéztam a vendégpáholyból, amely rossz fekvése miatt csak a színpad távolabbi felére engedett rálátást, azt is több méter magasból, egészen közel a plafonhoz, a színház mennyezetéhez, ahonnan főként a nézőteret láthattam. Olyan vendégpáholy volt ez, amelyről inkább azt gondoltam, hogy ez a tűzoltópáholy talán, vagy még inkább: a rendfenntartópáholy. A kivételes tehetségű és szépségű színművésznőt, akibe szerelmes voltam, minden előadás után meglátogattam az öltözőben, ahol ekkor már vetkőzött, és fokozatosan tündökölt fel szépsége a borzalmas öregasszony jelmeze alól, amelynek legborzalmasabb kelléke a három fekete műfog és az a paróka volt, amely olyan hajviseletet biztosított számára, mint egy szegény megboldogultnak, akit megkörnyékeztek a hullarablók.

A színművész szépsége beláthatatlan erőpróbák elé állított, amely erőpróbákon egyrészt bizonyítanom kellett férfiúi mivoltomat, másrészt pedig a színházművészet iránti nagyrabecsülésem, amely utóbbit, mint később kiderült, csak a színművész iránti szerelmes vonzalmam táplált. Mikor kapcsolatunk nyilvános színezetet öltött, már nemcsak kis presszócskákban és eldugott moziteraszokon találkoztunk, ahol másra sem maradt időm, mint hogy megrögzött agglegény módjára, a világirodalomból jól ismert, szikár szerelmi vallomásokról tett megjegyzéseimben kifejezzem azt is, hogy a romantikus szerelmi vallomásokból elegendem van, hogy azok bűzlenek az időszerűségtől, amely nem az érzelmek nagyszerűségét élteti, csupán a naivitással kevert szenvedélyt. Amikor ezt a véleményemet egy kisebb baráti fogadáson - amelyen a kapcsolatunk teljességgel nyílttá és visszavonhatatlanná vált - elmondtam egy pohárköszöntőben, akkor a társaság élén álló főrendező egy ellen-pohárköszöntőt mondott, amelyben a szenvedélyeket éltette, és csak másodsorban említette a nagyszerűséget, majd úgy koccintottunk, mint két elvetemült rablógyilkos, akik más-más bandához tartoznak, ám ugyanazt az áldozatot szemelték ki.

A színház új műsort tűzött programjára, amelyben az én kivételes tehetségű és szépségű színművésznőm is kapott szerepet, de ezúttal is egy borzalmas öregasszonyt kellett alakítania, s amikor értésemre adta, hogy mindez csak a főrendezővel való összetűzésem miatt van, már hiába vigasztaltam azzal, hogy ő egy borzalmas öregasszony szerepében is tündököl, magam sem hittem el, így hát nem maradt más, mint hogy felajánljam a gyors és fájdalmas szakítás lehetőségét, amely utat nyithat számára a borzalmas öregasszonyszerepből való kilépéshez. Elfogadta ajánlatomat, mert ahogy percekkel később megvallotta, ő maga is erre akart kérni, a gyors és fájdalmas szakításra, amely mindkettőnkét saját utunkra terel majd, hiszen ő sem akar örökké borzalmas öregasszonyt játszani, és én sem szenvedhetem, hogy egy életen át egy borzalmas öregasszonyszerepen áttündöklő kivételes tehetséget és szépséget éltessek a színházban máskor tölem szokatlan, élénk vastappsal. Érveit helyesnek találtam, de helyesnek találtam azt a parányi megjegyzést is, amit még végezetül a fülébe köhintettem: ezzel azt mondtuk ki, hogy a művészet (pontosabban: a színházművészet, ezt mondtam) többet ér a szerelemnél.

Búcsúzásunk gyors volt és fájdalommentes, nem éreztem fájdalmat, hiszen mindig is így volt, ha valamely téveszmémtől megszabadulhattam. Itt attól a téveszmémtől szabadultam meg, hogy egy színművésznő kivételes tehetsége és szépsége szerelmet ébreszthet bennem, holott, ahogy ezt másodszorra a főrendező előtt tartott pohárköszöntőmben is elmondtam, engem mindenben csak a nagyszerűség érdekel, és nem a naiv szenvedély. És pontosan tudtam, hogy búcsúzásunk egy elkerülhetetlen pillanatában megszabadulok a téveszmémtől, amely mindeddig nem engedte kibontakozni azt a nagyszerűséget, amelyet e kivételes tehetségű és szépségű színművésznőben láttam.

Ezután is eljártam az előadásaira, amelyek nem hoztak változást a szereposztásban, hiszen a főrendező bosszúja még mindig átokként nehezedett a szereposztásra, s a volt színművésznőm újra a borzalmas öregasszony szerepében rótt számomra csodálatos köreit. Igaz, szakításunk után már nem a vendégpáholyban foglaltam helyet, hanem a földszinti, zagyva sorok bal szélén, ahonnan végre beláttam az egész színpadot, és ahol a főrendező jól szemmel is tarthatott emeleti díszpáholyából, és ahonnan úgy ítélte meg, hogy az előadás végén engem elragadó vastaps, amely természetesen csak a nagyszerűségnek szólt már, és továbbá semmi köze nem volt az érzelmeimhez, amiket úgysem tartottam valami sokra, egyedül annak a tanújele, hogy nem mondtam le a színművésznő kegyeiről, amelyekről már lemondtam, és a titkos találkákon velem éli valódi szerelmét, amíg a főrendezővel csak hideg számításból melegszik össze, hogy végre kikeveredhessen ebből a már átkozottnak számító, borzalmas öregasszonyszerepből. Bár itt meg kell jegyezni, hogy a volt színművésznőm csöppet sem panaszkodhatott sikertelenségre, mert talán éppen fékevesztett dühe révén, hogy már soha nem szabadul meg ettől a szereptől - és amely szerep a legtöbb drámai színdarabban megtalálható, így szinte kifogyhatatlanok az öregasszonyi drámaszerepek -, ugyanakkor talán némi fájdalmat is érzett elérhetetlenségem miatt, amit kétértelműen, bár jelenlétem a nézők sorai között nem lehetett közömbös a számára, tehát mindezen érzelmi viharok közepette úgy megformálta az öregasszonyt, hogy a színikritikusok egymás tollából szivattyúzták el a nagyszerűbbnél nagyszerűbb jelzőket, amelyek persze meg sem közelítették azt a nagyszerűséget, amely a volt színművésznőm játéka láttán bennem minden este robbanásig feszítette a gyönyör húrjait, hogy ezzel a képzavarral érzékeltessem leírhatatlanságát, amivel a színikritikusok mintha csöppet sem lettek volna tisztában, és mindegyre csak próbálkoztak, és már nagyon vártam, mikor törik bele bicskájuk a kéziratba. Erre ugyan hiába vártam, mert a színikritika egyben önkritikát is igényel, s annak minden színikritikus híján van, és ha nincs önkritika, akkor színikritika sincs, amibe beletörhetne a bicska.

Miután véleményemet röviden kifejtettem a színikritikáról, és miután beláttam, hogy a volt színművésznőm nem arra a sikerre vágyik, amit az előadásokon való jelenlétemben hordozott, és az általa jól ismert nagyszerűségélményem ébresztette düh és dührohamok hoztak neki, s mindemellett a siker értékelését még nyilvánosan és logikusan kétségbe is vontam, jobbnak láttam elköltözni a városból.

Egy másik városba költöztem, ahol nem volt színházi társulat, csak színház, ahová ezért be sem tettem a lábam, mert megint csak kitarítottam egy állításom mellett, amely így szól: egy színház lógubót sem ér állandó színtársulat nélkül, mert így olyan a színház, mint egy lóistálló, ahonnan vasvillával hordják ki a szart a váltott lovak alól. Kissé mocskosnak, ám még inkább nagyszerűnek találtam ezt az állításomat, amit néhány esküvői vendégségben kifejtettem a helybéli pojacáknak, s akik újra és újra kikérték a véleményemet, mert nagyon szórakoztatónak találták, bár tudtam, hogy nem a nagyszerűségét élvezik, csupán azt a szót akarják újra és újra hallani - amit ők nyilvánosan nem vettek volna a szájukra -, hogy szar.

Már éppen meguntam ezt az ócska játszadozást ezzel az egy szóval, amely olyan izgalmat váltott ki a hallgatóságomban, mintha százezer jobbnál jobb vicc poénja sülné el egyszerre a fejükben, s éppen ekkor, amikor már egy könnyen végrehajtható öngyilkosság okának fogalmazásán fáradoztam, felkeresett a város vezetése, s azzal álltak elő, hogy nagyon is elgondolkodtató volt az állításom, és arról határoztak, szervezzek én színtársulatot a városban, hiszen, és itt megremegtek valami mocskos derűtől, az istálló már áll. Nem haboztam, elfogadtam a megbízást - és a pénzt.

Már másnap visszautaztam abba a városba, ahol a volt színésznőm játszott, beültem egy előadásra, és vártam a borzalmas öregasszonyt. És megjelent, és úgy tündökölt még mindig ebben a szerepben, mintha el se utaztam volna. Az előadás után megkerestem az öltözőben, és röviden megtettem az ajánlatomat, amit, és ezt nagyon reméltem, hála nélkül fogadott el.

A főrendező egy sürgönyben megfenyegetett, hogy gemkapoccsal fogja kiszúrni a szemeimet, de tudtam, hogy ezt csak a szenvedély és a naivitás mondatja vele, ami akkoriban már rég nem fogott rajtam. A kivételes tehetségű és szépségű színművésznő egymás után aratta a sikereket, s mindaz a sok nagyszerűség, amit utolérhetetlen játékaival, tudom, csakis nekem játszott, azt mondatta velem, azt a megállapítást, hogy egy színész kivételes tehetsége nem lehet másképp nagyszerűség, csak ha neki a színpad deszkái nem az életet jelentik, hanem a halált.

Egy puszi hatása

(odaadó előadás)

A helyi járatú buszon nagyon sokan megpusztilják egymást. Többen, mint vonaton vagy helyközi járaton. Talán a kocsipuszi a legritkább. A helyi járatú busz ingerli legjobban az embert a puszira. Ebben elsődleges szerepet az utazási táv rövidege játszik, gondolván, sietnünk kell a puszival, hamarosan le kell szállnunk. A vonaton vagy a helyközi járaton halogatható a puszi, időben kevésbé korlátozott a pusziadási lehetőség. A kocsiról nem is beszélve, ott magunk választjuk meg az időpontot, hogy mikor szállunk ki; akár hetekig is ülhetünk egy kocsiban puszira várva.

A helyi járaton férfi nőt puszil meg, nő férfit, nő nőt vagy férfi férfit. A puszik megfigyelésénél ezzel a négy alapesettel kell számolnunk, illetve ezek különböző kombinációjával. Az összes kombináció egyidejű teljesülése két nő és két férfi szerepeltetésével oldható meg. Az ábrán a nyíl iránya jelzi, hogy ki kinek adja a puszit.

Férfi ← Nő

↓   ↑

Férfi → Nő

Nem beszéltünk még az idő rövidege miatt a kölcsönös pusziról, mely többnyire szájon át terjed. Ilyenkor a szemléltetésben kétirányú nyilat használunk, ami egyúttal nemcsak a másik fél fogadókészségét, hanem a pusziban való aktív részvételét is jelenti. A fenti ábra az úgynevezett gruppenpuszi vagy körkörös puszi, amelynek gyakorisága igen ritka, de létrejötté nemcsak elméleti síkon mozog.

A buszon adott puszi négy, egymástól jól elkülöníthető táborra osztja az emberiséget. Az egyik csoportba tartoznak azok, akik örömtelinek tartják, ha két ember puszit ad egymásnak a buszon, a látvánnyal nem tudnak betelni, fülükben még napokkal később is hallják a puszi nesztét. Az is elképzelhető, hogy az ilyen ember gyönyörűségében elszalasztja a megállóját, de nem bosszankodik, arra gondol, hogy megérte. Otthon nem meséli el párjának az élményét, de órákig ott bujkál a szemében, és az étkezésnél sokkal jobban megérzi a kanál tárgyszerűségét, mint máskor vagy más.

A második csoportba azok sorolhatók, akik kifejezetten ellenzik a buszpuszit; amint meglátják, elkapják a fejüket, arcukra az értetlenség kifejezése és az undor ül, nagyon remélik, hogy ma ez volt az első és utolsó, és ha hosszabban tart, akkor az ebbe a csoportba sorolható ember arra esküszik, hogy inkább vesz nekik egy lakást, csak hagyják már abba. Általában feldühödik, és hajlamos az eggyel korábbi megállónál leszállni, hogy a szörnyű élmény után egy kicsit kilevegőztesse a fejét. De előfordulhat, hogy indulatait úgy felfűti a puszi, hogy morgolódása és átkozódása miatt elfelejt leszállni. Dűhe ekkor ér a csúcspontra, és elhatározza, hogy nem bírja tovább, és megmondja nekik, hogy az Alesi kipufogóját csókolgassátok az időmérő edzés után. Szavai nem kapnak hangot, mert sokkal keményebb büntetést szeretne.

A harmadik csoportba azokat sorolhatjuk, akik közömbösen fogadják a puszit. Nekik teljesen mindegy, hogy volt-e puszi vagy nem. Ha volt is puszi, mi nekem ebben a jó, kérdezik. Ha van puszi, ha nincs, nekem teljesen mindegy, mondják. Egy-egy puszi még nem a világ, és a világ sem egy-egy puszi. Ha puszit akarnak, legyen puszi, ha nem, ne legyen. Az ilyen ember

nem bolyong el egy puszi végeláthatatlan ösvényein. Az ilyen ember, ha puszit lát, nem gondol semmire, se a múltjára, se a jövő télre. Jó helyen száll le a buszról, mintha az a puszi nem is létezne.

A negyedik csoportot azokkal az emberekkel tölthetjük föl, akiknek ismeretei közül hiányzik a buszpuszi. Ők nemhogy nem láttak ilyet, de még csak nem is hallottak róla, az őket körbefogó emberformáló világtényezők közül ez teljességgel hiányzik, ezért számukra ez újdonság, egy kisebbfajta felfedezés, amely az eddig kialakult gondolkodásukban részarányos helyet követel magának. Beillesztését megkönnyíti, hogy a számos pusziféleség más ismert formája - amelyekre az alábbiakban térünk rá - csak adaptációs feladatokat ró a negyedik csoporthoz tartozó emberre, aki ezúttal éppen a negyedik csoport létszámának megy alá.

Az általánosan bevált és használatos puszi mellett még két alappuszt különböztetünk meg. Ez a bepuszi és a kipuszi. A kipuszinál a levegő és az ajkak kifelé mozognak, mintegy kidobjuk szánkából az érzelmeinket, lesz, ami lesz. A bepuszinál éppen ellenkezőleg: az ajkak a szétnyílás után befelé mozognak, és a levegő is befelé áramlik. A bepuszi (más néven porszívópuszi) azt fejezi ki, hogy szeretnénk az illetőt bensőnk azonos részének tudni. Ám megjegyzendő, hogy a kipuszi nem a bepuszi ellentéte, hanem előcsalogatója. Egy-egy kipuszi a másik eltaszításának legkisebb egysége.

Kisebb jelentőséggel bírnak, de a fel- és a lepusziról is szólnunk kell. A felpuszt alsó ajkunkkal, míg értelemszerűen a lepuszt felső ajkunkkal hajtjuk végre. Szerelemideológiai jelentőségük nincs.

Egy puszinak akkor van igazi hatása, ha az már régen esedékes, tehát elhalasztott puszi, vagy akkor, ha ezzel a puszi lényegét fejezzük ki. A puszi hagyományos lényege: szánk elfelejtése. Az újabb kutatások némileg módosították az alapdefiníciót, amely szerint a puszi lényege: a másik ember szájára történő átlényegülés. A puszi lényegének értelmezése szerint két nagy korszakot különböztetünk meg az emberiség történetében: ez a prepuszi kor és a neopuszi kor. A puszi történetírói azonban feltételezik, hogy a prepuszi kor előtti időkben léteztek olyan pusztartalmak, amelyek a ma élő ember számára már elképzelhetetlenek, hiszen puszi-szociológiai beállítottságunk lehetetlenné teszi az őspuszi-val való azonosulást. Feltételezésük azonban máig nem talált bizonyításra, ugyanis nem maradtak ránk olyan puszikövéletek, amelyekből az őspuszi tartalmát lényegileg kiolvashatnánk.

Ugyanakkor az őspuszi létezését nem vonhatjuk kétségbe, mert az ember és a puszi létezése egymással ekvivalensek. Azaz, ha nincs ember, nincs puszi. Ha nincs puszi, nincs ember. Olyan nincs, hogy van puszi, de ember nincs. És olyan sincs, hogy van ember, de puszi nincs. Az ekvivalens kapcsolat szerint értelmét veszti az a kérdés, hogy a puszi vagy az ember volt előbb. Mindazonáltal nagy a csábítása annak az állításnak, hogy a puszi tette az embert emberré. Ha ebbe az állításba behelyettesítjük a neopuszi lényegét, akkor azt találjuk, hogy az ember a másik ember szájára történő átlényegülésben válik emberré. Vagyis úgy szünteti meg önmagát a puszi-ban, hogy közben a puszifogadóban él tovább a puszi ideje alatt. De éppen ez az, mert a puszi végeztével önmagába lényegül vissza a pusziadó, azaz „leírja” magát a puszi-val.

Puszifilozófiai fejtegetésemben számos axiómát és már bizonyított tételt használtam fel. Ilyeneket, hogy: nem nevezzük puszinak azt, ha az ajkak hozzáérnek valamihez az ajakmozgató izmok mozgása nélkül. Ezt apuszinak hívjuk. De ha apuszi közben egy másik száját érintünk, az már passzív puszi. Minden más esetben apuszi. A szájon kívül bármely más testrész puszi a badipuszi. Ez a fajta puszi a pusziló ember önállósulását jelenti, de csak akkor, ha a badipuszi viszonyozhatatlan. Viszont ha a badipuszira badipuszi a válasz, az mind-

két fél önállósulását, az egyszerű szájpuszin túli elfogadást jelenti. Bár az egyszerű szájpuszi is elfogadást jelent, de ennek lépcsőfokai vannak, ahonnan vissza lehet fordulni, el lehet tűnni, örökre is. Bár a badipuszi sem egy életre szól, de általában hosszabb a lejárata. Egy puszi élettartama annak az érzelmi tartománynak a lineáris függvénye, amelybe behatol. A mélység és az élettartam koordinátái együtt csökkennek vagy nőnek. Ugyan hasonlóan érzelmi tartományokat bolygatunk, de egészen más a puszi élettartama, ha az íz- vagy szagmemóriához kapcsolódik. Ennek megfelelően egy puszi élettartama lehet hosszan elnyúló negatív élettartam.

Mivel minden puszi élménynek adunk hangot, ezért minden puszi élmény jelentés egy belső fokozatról. Két puszi még semmi. Három a határ. Vagy-vagy. A négy vagy annál több már az odaadás jele. Ha egy hosszú puszi van, és a szem csukva, az felér négy vagy annál több puszival. A hosszú puszi az, ha puszi közben megáll a száj, és nem mozdul tovább. Viszont ha sok a puszi, de a szem nyitva, akkor akaratos pusziról beszélünk. Az ilyen puszinak nyögés a vége.

Egészen más a puszi fogadás, mint a pusziadás. A puszi fogadásának - természetesen ezen szájpuszi értünk - három módja van. Az egyiket már érintettük: a passzív puszi, amikor a szájizmok nem válaszolnak. Van az utópuszi, amikor a puszi válaszszzerű és igenlő. Ugyanakkor az elszármazott puszi sem ritka. Már kapná a puszi, de ő előbb adja, mintha várná, hogy a másik kezdje, de nem bírta tovább. Az elszármazott puszi tüzes. Ilyenkor arra a fajta szerelemre számíthatunk, amelyet a vulkán köt egy-egy tudóssal.

Az alappuszi-fogadásokon kívül még sokféleképpen lehet, ha nem is a puszi, de a puszi szándékot fogadni. A két száj közé emelt tárgy elszármazhat jól is, de ezt mindenképpen legalább egy badipuszinak kell megelőznie. A badipuszi fogadása akkor termékeny, ha a testtájék megremeg. Ha mozdulatlan marad, akkor olyan, mintha a puszi egy téli este langyos sírkövet pusziolna meg.

Van még az átvitt puszi: megpusziunk egy tárgyat, és a másik szemébe nézünk. Pusziunknak ekkor a megpuszi tárgy jelentést adunk. Ez a kijelentő tárgypuszi, ami roppant veszélyes, hiszen a puszi abszolút jelentését egy tárgyra enyhíti. Veszélyessége miatt nem ajánlott tárgyakat pusziolva más szemébe nézni. Ha tárgyakat önállóan, egyedül pusziolunk, az magányhoz vezet. Még mindig jobb: puszioljuk meg önmagunkat.

Önmagunkat megpuszítani is felfedezés. Ez a reflexív badipuszi, amire egészen más tulajdonságok jellemzőek, mint a badipuszi. A reflexív badipuszi kétélű fegyver. Egyrészt elvág a külvilágtól, másrészt önmagunkat a külvilág részeként tünteti fel. A domináns rész visszahívásával egészen jól begubózhatunk. Viszont ezt csak gyakorlott pusziadóknak és -fogadóknak ajánlhatom, mert kétélűsége könnyen vezethet kettős tudathoz vagy tudathasadáshoz. A reflexív badipuszi gyakorló előtt ismert az a tény, hogy az idő teltevel (meszesedés, hízás) bizonyos testrészek megpuszizhatatlanná válnak. De ahelyett, hogy úgy gondolnánk rájuk, mint a hátunk közepére, méretarányosan rajzoljuk le az elérhetetlen testrészeket, és a rajzokat puszioljuk meg, de csak néhányszor, majd tépjük szét a rajzokat, ezáltal fokozatosan megszűnnek létezni az elérhetetlenek.

Mind ez idáig vártott magára a puszi pontos leírása. De mint minden érzéki tapasztalati tény, nem ragadható meg egyfelől anatómiai diskurzussal, másfelől pedig lélektani hatásában túlidealizálódik. Ugyanakkor a puszi lényegének leírásában egyfajta lélektani anatómia található, ami az olvasó ember puszihoz kapcsolatos személyes (és remélhetőleg sokrétű) tapasztalataira alapoz. A pontos puszi fogalom tehát leírhatatlan, csak a kérdés létezik: mi a puszi?

Ez a kérdés más kérdésekhez képest, amelyeket abszolút tiszta szellemi állapotunkban vagy abszolút fekete szellemi állapotunkban szoktunk feltenni, kicsi.

A nagyágyú

A rádió szinte életre kelt, és aznap bosszúból sugározta a zenét. Olyan hangok voltak ezek, amelyekben egy elmebeteg könnyen otthonra talál. A dobok ízetlen dübögése a szobanövények széles, húsos levelein szitálta a port. Kikapcsolhattam volna a rádiót azzal a hosszú, fekete karral, amit a letört fehér csavarógomb helyébe ragasztottam. A vaksüket szobazugból kiindulva bejártam a várost, minden utcáját külön, beleértve a zsákokat és a forgalom elől elzárt helyeket is, hogy végre rendesen meglevegőzzek, olyan tisztasági sétára gondoltam, amivel kiforgathatom azokat az érzékeny kis tokocskákat, amik, mintha bennük féltékeny nőket rejtegetnék, a maguk módján meggyötörtek. Pusztán sivár nagylelkűségből ajánlottam fel a sétát, mert volt már annyi tapasztalatom, hogy azt a maszlagot, amibe belefeküdtem, a szokásos rend felforgatása semmivel sem teszi majd vonzóbbá.

Tűrhetetlen vérmérsékletem egy álló csigát idézett elém, bár meg voltam győződve arról, ha véletlenül vagy akár akarattal újraszületek, akkor is ez marad az egyetlen jellemhibám: kiváltásos tompaelméjűséggel felruházva. Gyalázatos gondolkodás, gondoltam olykor, sötétebb szándék nélkül. A félsz, hogy egyszer megváltozok, és görcsös alkalmazkodásban töltöm napjaimat, már akkor elakad, ha egy kis változást felnagyítok a szemléletesség kedvéért, nyakamba veszem az utcákat, és hébe-hóba ismerősbe botladozva rögtön azt felelem, *mint mindig*. Azért élvezet nélkül én sem tudok meglenni. Szerelmi szálak fűznek ide-oda, amíg el nem unom a szerelmi szálakkal való bajlódást és a bajlódással együtt járó hosszas vesződést. Tompa puffanás, és kész: újult erővel szorít magára az ágy, én pedig kétágú harsonaként fújom a hamuízű levegőt. Csak nem gondolok, hovatovább: nem számítok arra, hogy káprázatos lény vagyok? Lángész legyen a talpán, aki egy ilyen állítással megalapozza a származását. Mert szétmetszetik a szívnek csomója, eloszlattnak minden kétségek, és művei elmúlnak.

*

Okos, esős idő volt, a távolsági buszok már az első néhány lépés után elakadtak.

- Csak lépésben jöhettünk - magyarázta a nő vetkőzés közben. Kabátját kigombolta, az elefántmintás selyemsálát kihúzta a gallér mögül, részeges fáradtsággal túrt hajába, a csizmaszárak belső falán szétpattantak a gombok, térdig előjöttek a harisnyás lábak, a flanelszoknya egyből zuhant - közben az a belső, elgondolkodós mosoly. Hadd legyen a blúz az én feladatom, gondoltam, mikor mint egy megfáradt, félkész csirke odaállt elém, és egyből futásnak is eredt:

- Jézusom, pisilni kell! - kiáltotta, és odakint hatalmas csöppekben ismét eleredt az eső.

*

Egyszer én, kétszer te: mondtam, hogy nem lesz ennek jó vége.

*

A férfi majdnem palacsintává lapította a nőt, aki az utolsó pillanatban ugrott le a zebra végéről. Hosszú, mélabús fékezés, ahogy a kamion megáll. A férfi kiugrik a kormány mögül, és kergetni kezdi a nőt, aki lekapja a cipőjét, és „elspriccel”. A férfi nem adja meg magát:

- Jolanda, wait, wait a minute, Jolanda, I love you!

A nő csak spriccel. A férfi megbotlik egy csatornafedőben, elhasal, akkorát esik, mint egy ólajtó. Mire felemeli a fejét, a nő már sehol. A férfi feláll, odafordul egy kalapos kövérhez, aki mosolyban végződő arccal átnyújt egy köteg pénzt:

- Köszönöm, Frank, hiteles, szép munka volt, szegény apádra emlékeztetted, ahogy elestél.

*

Nincs mese. Nekem is ki kell várni a végét.

*

Hiába keresi az ember a gyökereit, az ember nem fa.

*

Egy sokkal későbbi délután volt, a házak faláról omlott a vakolat, a város kőművesei ugyanazzal a nővel ijesztgették feleségeiket, a mozik pénztáraiban nem adtak jegyet 160 fölött, kisfilm, mondták az üveg mögött a fűtőtest pörzsölte széken, a kabinos a madarak röptét figyelte, a madarak őt, ahogy szemét behízva párnás hónaljához nyúl, apa, szólt egy kislány üres dobozzal kezében, apa, folytatta, rohamozzuk meg a lángosos bódét, roham, gondolta az apa, a nap egyre magasabbra szállt, sorban ütötte el a helyére pályázó fényes lufikat, a felhők kiszorultak a képből, vigasztalta egy festő tanítványát, akár a fia is lehetett volna, de csak süttött szemébe a nap, a modellnek meg leégett a háta, a tanonc a mennybéli fasort még csak le bírta festeni, de az akt helye üresen maradt, kapott is egy pofont a tűző napon, így festették le a rossznyelvek, a lufikat a gömbárus engedte útnak, a lufik őt, elhagyva mindenki, Boros a tűzhelyen hagyta a szifont, még két perc, gyalog semmiségnek tűnik, a fák ide-oda döltek, ide-oda nőttek, mind tüzi, a lombok sátrát kerestek a levegőben, megint egy nap, gondoltam a páros tenisztől fáradtan.

*

Borossal loptuk a napot a tenispályán, akkor még jobban mozogtam, és a testedzés szó is szerepelt a szótáramban, most is szerepel, csak így: ~~testedzés~~. Amikor egyik reggel arra ébredtem, hogy nincs meg a szótáram, akkor egy kicsit betojtam, és meg se tudtam szólalni napokig, de később kiderült, hogy a Boros, úgymond, kölcsön vette, azzal akart föl vágni a *pipik* előtt, hogy ő micsoda egy tudós. Persze Boros csak azért járt teniszezni, hogy *pipiket* csípjen föl, mert alapjában véve Borosnak kötött izmai voltak, ezért magasról leszarhatta a testedzést. Az volt a módszere, hogy a női öltöző előtt *véletlenül* kiszórta a sportszatyrárt, és amíg a nő ártatlanul segített visszapakolni, addigra szépen beszédbe elegyedtek, és a Borosnak olyan lehengerlő dumája volt, hogy a *pipik* egyből bekapták a horgot. Csak egyszer szívta meg szegény Boros, de akkor, mint a kompresszor. A csaj a harmadik randi után sem állt kötélnek, nem fülött az ágyhoz a foga, és addig erősködött a Boros, amíg szerelmes lett, de addigra a nő már másik kandúrral hetyegett. Boros arcrángást kapott a szerelemtől, egyadta idegkandúr lett: akkor hagyta a szifont a forró tűzhelyen, én meg mehettem a kórházba látogatni; tizenhét darabban operálták ki belőle a szifont. A harmadik nap a csaj is felment hozzá, vitt neki édességet, bonbont, amit persze a Boros bombának értett, így, hogy: *Szia, hoztam neked bombát*, először csak nyöszörgött a Boros, aztán ott fektében megkérte a *pipi* kezét, aki egyből *nemet* mondott. A Boros aztán két hét alatt leadott 10 kilót: azt hitték, hogy rákos. Én

mondtam a főorvosnak, hogy nem rákos, csak szerelmes, higgyen nekem, kérem, mondtam, és egy borítékot csúsztattam a zsebébe. De nem pénzt raktam bele, hanem a Borosnak egy gyermekkori képét, amin verset szaval a kórház aulájában. A kép hátuljára ezt írtam: A szerelem még a rákot is legyőzi. Aláírás: Teller Ede.

*

A Boros nélkül unalmasan teltek a napok, bár néha a Borossal is, mindig a tyúkokat hajkurászta. Akkor egypár napra beköltöztem a szobájába, arra a hatalmas ágyra, amiért a legtöbb csaj csak így hívta: a nagyágyú. Amikor a felrobbant szifon híre bejárta a várost, a Boros nem kapott új nevet, csak másképpen ejtették: a nagyágyú.

*

A szobáját uralva eszembe jutott, hogy a gyengeelméjűségem ellenére azért a megfigyelő-képességem csodákra képes, ezért hát kiadtam magam Borosnak. Az első három kudarc után mégiscsak összejött: szemüveges, sovány csaj volt, állandóan köhögött, és úgy járt a vécére, mint más templomba. Ráadásul kiderült, hogy vidéki, és az első pohár bor után feloldódtak a gátlásai, olyankor tájszólással beszélt. Először nehezen értettem, mert nem akármilyen tájszólás volt ez: az á-k helyén ű-t, az ű-k helyén é-t, az é-k helyén ó-t, az ó-k helyén í-t, az i-k helyett á-t mondott; a többi stimmelt. Aznap, mikor a Borost kiengedték, szobára hívtam a csajt, én persze nem mentem el, és megkértem, hogy szemüveg nélkül várjon az ágyban. A betoppanó Boros ott találta az ágyában, a csaj persze nem ismerte fel, csak másnap reggel. A csaj rémületében meghúzta a borosüveget, és rettenetes patáliát csapott: Az anyátok keservót, önvelem ne szírazozzatok, szemót strácák, könnyé egy vádóká lúnyt rüszedná, a rohadt öletbe, szílok és mánd az öt bütyümnak, hogy verjók szót azt az üllat fejeteket, hogy rómülom gyötörjön beneteket mánden ójjel, ós szívjútok meg tá ás a brúnert, bunkí seggfejek, stb. A Boros tüdeje majdnem légstopot kapott. Két hétre átköltözött hozzám, az öt báty pedig bottal üthette a nyomát, ami hozzám vezetett.

*

Ebben a súlyos helyzetben át kellett gondolni az életünk legfontosabb kérdéseit: valójában ki kit szívatott meg?, kinek kéne szétverni a fejét?, hogyan álljuk a sarat, ha az öt vidéki fickó ránk talál? Azt már az első napon megtettük, hogy a szekrény lábára fékkel ellátott görgőket szereltünk, a szárítóköteleket kifeszítettük az ajtórésekben, az asztallábakból és a széttört borotválkozótükörből lándzsákat eszkábáltunk, az alsónadrágom gumijaiból és az elsősegély-csomagomból újra szerelhető csúzli lett, abból a kevés puskaporból, amit otthon tartottam, csak egy szerény taposóaknára tellett, a vízcsapokat leszereltük, és hornyos kampókat, csáklyákat kalapáltunk belőlük. Felváltva aludtunk egy-egy órát, az őrség idejére gázmaszktól öltöttünk, nehogy a szoba állott, fülledt levegője miatt elbóbiskoljon az őrszem. Kétnaponta jártam boltba: hogy elkerüljem a feltűnést, egy farsangról maradt ördögmaszktól öltöttem magamra. Az első alkalommal a boltban majdnem a nyakamba szakadt a rendőrség, amikor egy fitymálva pakolászó eladólánytól megkérdeztem, hogy hol talállok étkezési kekszket, mert a Borosnak az idegességtől beindult a gyomorsava; az eladólány ijedében elájult, és magával rántott egy egész polc citromszörpöt. A csörömpölésre nagy tömeg csődült össze, menekülésre már nem maradt időm, ezért beugrottam a mélyhűtőbe, legalább 100 darab csirkefarhát közé. Egy félóra alatt teljesen összefagyott az én farhátam is, ezért kénytelen voltam túszt szedni. Egy fiatal srácra esett a választásom. Elmondtam neki, hogy mit akarok, ő meg rakja teli a zsebeit mindenféle hasznos étellel, itallal, háztartási cikkekkel, és ha sikerül kiszabadulnunk,

akkor mind az övé lehet. Fogtam egy eldobható borotvát, a srác nyakához szorítottam, és az ördögmaszk alól dübörögve üvöltöztem: maradjon mindenki a helyén, egy mozdulatot se, különben elvágom a torkát, repülőgépet nem kérek, de ha utánam mernek jönni, biz' isten megteszem. A sráccal már kint voltunk az utcán, jól játszotta a szerepét, ennyit azért értek a színházhoz, akkor mondta, hogy itt a kocsija, azon elhúzzhatunk. A srác rutinosan vezetett, de egyszer átléptük a záróvonalat, nem adott elsőbbséget egy gyalogosnak, és majdnem bele-rohantunk egy hirtelen fékező kamionba. Mire hazaértem, a Boros már a körmét rágta. Elmondtam mindent töviről hegyire, és egyben meg is nyugtattam a Borost, hogy engem nem ismertek fel az álarc miatt, ha pedig az ördögöt fogják köröztetni, majd csak közbeszól valamelyik felekezet.

*

Először azt hittem, hogy a Boros apja lesz a főhős, mert egyedül neki volt rendes foglalkozása: templomszolga. De ő hosszú élete során már annyi nőt elcsábított, hogy terjedelmi okok miatt le kellett róla mondanom. A leghíresebb esetét azonban nem tudom kihagyni, különben csorbát szenvedne a csábító hírneve.

A Boros apjának is megvolt a maga módszere; a fiára ütött. A minden hájjal megkent öreget valahogy nem akarta cserbenhagyni a férfiassága, akkor már a negyedik feleségét nyűtte el, hiába spórolt hónapokon át, folyton kiadásokba temetkezett. Egy kubai turistacsoport érkezett a városba; az öreg egyik ámulatból a másikba esett a sok kreol nép láttán. Ó, ha egyszer, Uram, ha megadnád... - fohászkodott magában többször is. De az Úr nem adhatta a nevét eföldi kamatyoláshoz, ezért saját szakállára kellett kamatyolnia az öreg Borosnak. A kubaiak természetesen nem hagyhatták ki a templomot, ahogy a naponta kétszer induló városi szellemvasutat és a föld alatti kertitörpe-üzemet sem. Az öreg beszervezett az akcióba egy külföldi diákot, akire a tolmácsolást bízta, illetve a rölapok elkészítését. Ugyanis az öreg Boros az utazási irodában kiszimatolta, hogy a csoport a városlátogatás után egyenesen egy sivatagi körútra indul, ahol majd ezer veszéllyel kerülnek szembe, sőt volt már csoport, amelyik vissza se tért - bár a turisták maguk vállalták a csalogató kihívást. Amikor a csoport belépett a templomba, az öreg suttyomban minden kubai nő kezébe nyomott egy röpcédulát, amin ez állt: A SIVATAGBA UTAZIK, EZER VESZÉLY KÖZÉ? NE HALJON SZOMJAN, INKÁBB VÁSÁROLJA A JELLEGZETES CSOMAGOLÁSÚ BOROS VÍZPORT. ÁRENGEDMÉNYES KIÁRUSÍTÁS MA ESTE 10 UTÁN A TEMPLOMKERTBEN. AZ ÁRBAN MEGEGYEZÜNK. Persze mindez a *kubai helyesírás* szabályai szerint. Este tízkor már minden kubai nő ott toporzékolt a templomkertben. Az öreg Boros egész olcsón megszámlálta. Tizenkét zacskó fűrészpórt adott el fejenként egy numeráért.

*

A Boros apja őszinteségben csak egyszer nyílt meg előttem, akkor is azt mondta, hogy szeretné megtudni végre, hogy mit imád annyira a nőkben, de azt olvasta egy könyvben, hogy ehhez először meg kell találnia a bölcsök övét.

*

A lapokból arról értesültünk a Borossal, hogy a rendőrség feladta az ördögálarcos férfi keresését. Mi már majdnem megnyugodtunk, amikor eszünkbe jutott, hogy de hát az őt vidéki báty még hátravan. Megvizsgáltuk a Boros lakását, rendben találtuk. Csak az a posta ne lett

volna. Az öt báty üzenetet hagyott, miszerint egyszer még úgyis elkapnak, és elverik rajtunk azt a mennyiségű port, amekkora bánatot a húguknak okoztunk. Sima szilikózis.

- Na, Boros, most mihez kezdünk? - kérdeztem a Borost, mert neki mindig gyorsabban vágott az esze, én meg szívesen kérdeztem ilyeneket.

- Talán jobb lenne magunkat feladni a rendőrségen, akkor megmenekülnénk az öt báty haragjától.

- Na ne szórakozzál már! Azért csak engem ültetnének le, te még csak bűnrészes sem vagy! Sajnálom, ebbe nem megyek bele. Ha együtt élveztük a nő gyümölcsét, akkor együtt igyuk meg a levét is. Stímt?

- Majd azt mondjuk, hogy én voltam a tús, hogy előre kiterveltük, hogy már hónapok óta ezen dolgoztunk, meg hogy az egyik eladót majdnem megerőszakoltuk, de nem állt fel. Csak kapunk egypár évet.

- Mit mondjak, Boros, isteni ötlet. Lesittelnek, aztán amikor kijövünk, a kapuban ott vár az öt báty, és még azok is jól meglapogatnak. Lehet, hogy akkorát bemosnak, hogy kiköpjük a pirosat. Leszakítják a vesénket, kezünkbe adják a fülünket, a heréinkkel meg tikitakiznak. Ez hiányzik?

- ...a heréinkkel tikitakiznak?... Kicsit sétálni kéne, ránk fēr már a friss levegő, a napsütés. Talán egy-két csajt föl is csíphetünk.

- Elment az eszed?! Most, amikor nyakig ülünk a fekáliában, most akarsz becsajozni?

- Akkor csak úgy sétáfikáljunk, hátha beugrik valami, tudod, milyen ötletgazdag vagyok a szabadban.

- Hát jó - egyeztem bele.

- Arra menjünk?

- Ne, arra - mondtam foghegyről.

- Dobjunk föl egy húszast.

- Tízes nem jó?

- De, az is jó lesz.

- Fej vagy írás - kérdeztem unottan, mert tudtam, hogy úgyis labdába rúghatok.

- Tudod, hogy mindig én vagyok a fej - mondta Boros.

Feldobtam a pénzt, elkaptam, óvatosan lehúztam jobb kézfejemről a bal tenyeremet.

- Írás! - kiáltottam és én nyertem.

*

Boros ötletgazdagságáról a szabadban már megvolt a véleményem. Egyszer rendesen rászédett az áramszedők helyén. Kitalálta - és a dokumentálásra megkért egy fotóst -, hogy éjszaka, amikor nem járnak a trolik, menjünk végig a 12-es vonalának felsővezetékén lajhármászásban. Elkészítette az áramtalanítási tervet is, a fotós is csőre töltve várta a beugrását. Az utolsó pillanatig próbáltam lebeszélni, de annyira el volt ragadtatva az ötletétől, hogy csak az szakította félbe a hajmeresztő akciót, hogy a nagy izgalomtól - lámpaláz?, első fellépés? - rosszul lett a Boros, görcsölt a gyomra, ment a hasa és hányt. Nehezen, de túltette magát a gyomorbántalmakon, felkapaszkodott az első vezetékre, ami leszakadt alatta, és agyrázkódást

kapott. Mire kijöttek érte a mentők, mert kihívtam őket az ájulásos esethez, addigra visszanyerte az eszméletét, és azt állította, hogy ő hívta ki a mentőket, mert habzott a szám, és engem kell elvinni. Erre persze nem érvelhettem a Boros lajhármászásával, úgyhogy engem vittek be, egy hétig vizsgáltak a kórházban, és kivették a mandulámat.

*

Csak napok múlva született meg a nagy terv az öt báty leszerelésére.

- Ez az! - pattant ki a Boros fejével az ágyból -, kelepcébe csaljuk őket. Nem mi megyünk a rendőrségre, hanem őket záratjuk le.

- Ez még az álmod folytatása, vagy már felébredtél?

- Mindkettő. Mindent pontosan megálmodtam.

- Te, nekem azon járt az eszem az előbb, hogy mi van, ha a csajnak nincs is bátyja, egy se. És ő dobta be a levelet, hogy berezeljünk. Csak meg akart fíngatni minket a kéthengeres dugattyúért. Mert hát idáig egyetlen báty sem jelentkezett konkrétan. Kaptunk egy fenyegetést meg egy üzenetet. Nem kevés ez?

- Mé', fogad kevés van, azt a párat már mindegy, hogy az orvos veszi ki, vagy egy csapásra eltüntetik az állkapcsoddal együtt?

- Nananana! Ne olyan hevesen, Marci!

- Most megint fel akarsz dobni egy tizest?

- Nem, most én vagyok feldobva.

- Csak aztán amikor leesel, vigyázz, hogy mire, nem mindegy: fej vagy írás.

- Írás, én nyertem.

*

Ahol a csaj lakott, egy akkora falu volt, hogy a tenyeremen is elférne. Az iskolát is hozzá-számolva 39 épület, plusz kocsmá. Talponálló, fekvő részekkel. A kocsmába nem mentünk be, mert a valószínűségi eloszlás alapján nagy esélyt adtunk annak, hogy az öt báty közül valamelyik csak bent van a kocsmában. Egy fiút kérdeztünk meg a kocsmá előtt, aki a kutyájával játszott: egyszer cukrot, egyszer meg kavicsot dobott neki a levegőbe. A kutya mindkettőből jól belakmározott.

- Hé, öcskös, kapsz egy játék vasutat, ha megmondod, hogy van-e a Topáz Jutkának öt bátyja vagy nincs.

A gyerek csak a vállát vonogatta, és abbahagyta a dobálózást.

- Mi van, megkukultál?

- Lehet, hogy a csaj neve se igazi, csak így mutatkozott be - löktem oldalba Borost, akin úgy láttam, mindjárt felpofozza a kölyköt. Nem volt semmi pedagógiai érzéke.

- Kedves kisfiú - most én próbálkoztam -, adunk neked egy szép vasutat, ami két darab négy és fél voltos elemmel működik, tud tolatni is, csak akkor a másik irányba kell állítani a kapcsolót, tiéd lesz a három tehervagon is, ha megmondod, hogy a Topáz Judit néninek hány bátyja van.

- Mé' piszkának engem azzal a vasúttal - végre megszólalt a gyerek -, azt hiszik, olyan jó vicc, hogy az apámat elütötte a vonat?... Inkább vigyék el ezt a kutyát, sehogy se tudok tőle megszabadulni, már két hete tömöm kavicssal, de még ezt is bírja.

- Rendben, csak mondd már, nincs időnk lacafacázni - ígérkezett a Boros, én meg beraktam a kutyát a csomagtartóba, rávágtam a fedelét.

- Rendben, fehér nagyfőnök, tiéd a kutya. Ebben a faluban nem lakik Topáz Jutka nevű nő.

- Az égbe, Boros, basszuskulcs, rossz faluba jöttünk! Nem az ő nevét, hanem a faluét hazudta le.

- Nem csodálom, ez a koszfészek még szeméttelépnek se lenne jó!...

- ...még nem fejeztem be - szólalt meg hirtelen a gyerek -, átköltözött a szomszéd faluba egy férfihoz, mert terhes lett a városban. Apa kellett neki, nem kaparás.

*

Szótlanul hajtottunk hazafelé, csak néha a kutya nyüssítette túl a motor hangját. Először a Boros szólalt meg:

- Mit gondolsz, melyikünk az apa?

- Én gumit használtam, az tuti biztos.

- Én is.

- Akkor nem értem az egészet.

A cet szeme

(szilás)

Néha minden ok nélkül az állatok kisebbek akarnak lenni.

Helyesbíték: néha minden állat ok nélkül akarja a kisebbet.

Helyesbíték: néha kicsit akarják az állatok, néha meg mindent.

Helyesbíték: néha az ok kicsi, hogy az állat akarjon valamit. Ha mindent akarna, azt érezné, hogy egyre kisebb.

Helyesbíték: az állatok kisebb része még nem minden.

Helyesbíték: ha minden állat, kicsi és nagy, egyszerre, ok nélkül: ez az akarat.

Helyesbíték: akarja vagy nem akarja, minden ok az állat.

Helyesbíték: az okos állat kicsit akarja, a buta pedig kicsi ahhoz, hogy ok legyen.

Helyesbíték: az állat már valami, ha nem is éppen ok.

Helyesbíték: a kis állat akarata néha a nagy állat mindene.

Helyesbíték: állat nélkül az ok kisebb, a butaság az állatok helyett van.

Helyesbíték: néha pont az állatok helyesbítik az akaratot. Néha pont az állat a helyesbítés, meg minden.

(Ezek lennének a vázlataim, előtanulmányaim *Az öreg halász és a henger* című epikus műhöz, amiről már most tudom, hogy simán nem fogom megírni, mert a mű több porcikát vesz igénybe, mint amennyi nekem van, mert a porcikából elég, különben is én egy néger halászra gondoltam.)

én a néger

füst, dióhéjban egy öregedéstörténet, kapocs a plafonnal, és sok más rosszindulatú, de helyénvaló szívózás, ami a helyén van, gyerekek, nem egy torzszülött az ott a karfiolmezőben?, nem, nem az, mondja, ő a bátyám, előlről kezd mindent, ami zöld.

Föld-, fokhagyma- és eperszag.

Rosszcsont kis keszeg, úszóművészet a parton, a hullámok után érdeklődsz?, a fekete hal, a nagy hab, az óriási torokgyulladás: mindez elrémit, irány a szobafogság, ambula dua, rosszabbul is végződhetett volna:

- Apám, azt hittem, meghaltál!

- Nem, fiam, élek.

- Apám, ugye mesélsz?

- Nem, fiam, hallgatok.

- Apám, kérlek, beszélj, tanulni akarok belőle!
- Tanulj a saját szakálladra! Engedj aludni!
- Apám, ne aludj, mesélj - rángatja a fiú.
- Meséljek? No! Hol holt, hol nem holt, hol meg csak félholt. Holt egyszer egy ember. Ő volt az első halott, de jobb híján, mert mindenki tudta, hogy ahhoz, hogy ő meghaljon, más halottnak is lennie kellett. Erre ő azt a választ adta, hogy ha én nem vagyok jó halottnak, akkor kész. És meghalt.
- De apám, nagyon jól tudod, hogy ezt a történetet nem hihetem el.
- Tudom, fiam! Mit akarsz tenni?
- Kikérdezlek még egyszer.
- De hogy akarsz kikérdezni, mikor semmi tapasztalatod sincs, és a megértésnek azon a fokán sem állsz, mint anyád?
- Apám, azok az idők már elmúltak, hogy te kioktass engem. Felnőtt férfi lettem.
- Jól van, fiam! Kérdezz!
- Apám, olvastad te *Az öreghalász és a hengert?*
- olvastam, fiam. De nem tudom, hogy ez hogy jön ahhoz, ahogy mi, kiskirályok a földet uraljuk?
- Úgy, apám, hogy sokkal több a henger a Föld felszínén, mint a föld. De még a gömbnél is több van belőlük.
- Fiam, az ember a szárazföld lény, soha nem vágyik a hengerbe, hacsak nincs rossz gondolata. A föld birtoklása egyben a henger birtoklása is.
- Nem hinném, apám! Mert aki a földet vízzel keveri, az iszapba süllyed el, és csontvázát soha nem hozzák felszínre.
- Ugyan, fiam! A szárazföld és a henger nem egyazon ló, lovagold meg külön-külön! Hol szárazabb a puszkapor?
- A földön, apám. De...
- ...Semmi de, fiam! Apád lehetnék!
- És...
- ...és semmi és! De tudd meg, az apád nem én vagyok.
- (hökkenésnyi szünet)
- Akkor ki az atyaúristen?
- Kérdezd anyádat!
- Anyám, ki az apám?
- Kisfiam, miért nem alszol már?
- Aludni? Ilyenkor?
- Ilyenkor a legjobb. Meleg az ágyad, a tested fáradt. Nő sehol.
- De anyám, én az igazságot akarom!

- Melyiket, fiam?
- Hát az enyémet.
- Aludj inkább!
- De nem tudok aludni. Tudni akarom az igazságot apám felől!
- Jól van, fiam, látom, nem vagy álmos.
- Igen, anyám, így van.
- Apád Jónás, a cet gyomrában ismerkedtünk össze. Az a férfi, aki felnevelt, csak a nevelt apád. Mától tudnod kell, hogy nem akármilyen gyermek vagy.
- Nem, anyám?
- Nem a frászt, fiam. Te egyre kövérebb vagy, és ha belegondolsz, ez nem tetszhet nekem.
- Anyám, védj meg az elhízástól!
- Én nem tehetem, csak annyit mondhatok: puhulj, paprika!
- Lehet, hogy sírni fogok, leizzadok és megfázok!
- Fordulj apádhoz, majd ő megtornáztat!
- De hiszen ő alszik! És egyébként is mindig átvág, mert olyan bölcs.
- Akkor kiviszlek a tengerpartra, ahol világra jöttél, majd meglátjuk, félsz-e a víztől?
- Anyám, ne tedd ezt velem! Inkább felébresztem nevelt apámat.
- Jó reggelt, apám!
- Szervusz, fiam. Mit akarsz? Anyád megint összezavart?
- Nem, apám, arról van szó, hogy elhízok.
- Ezt anyád mondta?
- Igen, szerinte kövér vagyok és... és ki akart vinni a tengerpartra.
- Micsoda?!
- Igen, jól hallottad, a tengerpartra.
- És te ellenálltál.
- Természetesen, apám.
- Na gyere, fiam, ellátjuk anyád baját!
- De, apám, ugye nem akarod megverni?
- Nem.
- Akkor jó.
- Nagyon furcsán néztek rám. Fiam, te megint híztál! Apád tanácsolta?
- Igen... vagyis nem. Tudhatnád, hogy apám csak végső esetben tanácsol.
- Akkor mit akartok?
- Látod a fiad?
- Éssen vagy?

- Engem látsz?
- Áruljátok már el, hogy mi van! Szemészet?
- Na, kedvesem - móresre tanítunk!
- De hisz ismerem én a dörgést.
- De anya?!
- Fiam, te csak támogass!
- Meg akartok verni? (Rogyadozik a női báj a félelem súlya alatt.)
- Igen.
- Apa, ne!
- Még a tengerbe!
- Apa, az isten szerelmére, kérlek, ne!

(Először a nő pofacsontját találja el a férfi, a nő nekiesik a hűtőszekrénynek, a fia a nyakába ugrik, hogy fedezze, de egy könnyed mozdulattal a sütő mellé vágja az apa, aztán gyomorba rúgja a nőt, aki felsípol és mászva menekül, de mindhiába, mert az apa leemeli a hűtőről a mérleget, és hátba vágja vele, a nő beroskad, érzi a konyhakő mosatlan szagát, a fiú lassan észhez tér, dühödt és csalódott, a fiókból előhúzza a konyhakést, az apja már-már megfordul, hogy még jobban elintézzé az anyát, mikor a fiú a konyhakést a gyomrába vágja. Az anya magához rántja a fiút a konyhakéssel együtt, az apa félhalott szemmel az asszonyt nézi:)

- Hát ezért jöttem haza?

(Az anya erősen szorítja magához a fiút, nem válaszol, a kést előre tartja a fiú kezével:)

- Apám, gondolkozz el még egyszer mindenben!
- Hagyd, lassan semmit se ér!
- Szerinted kutyaütő volt?
- Nem. Valószínűleg nem. De azt hiszem, inkább a leendő halottat tisztellem benne.
- Anyám, én félek apám tetemétől, mert ő olyan bölcs.
- Ezt csak a mozdulatlanság teszi. Járj túl a hulla eszén! És ne félj, nem is az apád!
- De az.
- A te apád Jónás, barátkozzál meg ezzel a gondolattal!
- Értem én, de hiába értem.

Mindketten sírnak, a fiú másért: (- Jó reggelt, apám! - Jó reggelt, fiam! Örülök, hogy besötétített szobában is rám találtál. Jó szemed van, fiam, olyan, mint a cet szeme. Látod?)

Falszagfény

Azt olvastam egy újságban, hogy itt, ebben a közeli kisvárosban, ahol már jártam néhányszor, de nem tudtam soha magaménak tekinteni, soha nem éreztem úgy, hogy szívesen odamennék, erre egyáltalán okot soha nem találtam, de valahogy néhányszor ott voltam, ki tudja, mit hozok az életembe megint, és mégis, az állt az újságban, hogy ebben a közeli kisvárosban meg lehet halni.

Hirtelen neheztelni kezdtem magamra, mintha azt tudnám meg, hogy valami nagyon értékeset lenyeltem. Nem volt ebben a hírben semmi különös, mert állíthatom, hogy ebben a városban is nagyon meg lehet halni.

A hír erősen vonzott és erősen taszított, mint egy disznószarral felkent szexbomba. Vagyis a kettő között. Lehetetlen ez a bizakodó kijelentés: ott meg lehet halni.

Nagyon hideg tél volt, olyan, amikor a papok szájára egyetlen csók alatt ráfagy a rózsafüzér, és nincs több páras lehelet.

Menjek, ne menjek? Az életgyűlöletem azt súgta, hogy maradjak. Hát maradtam. De másnap felültem a buszra.

Nagyon vártam, hogy a kalauz majd a szemembe néz a jegyosztásnál, hogy *ez* is. De semmi. Persze működik ott egy jó kis meleg vizű termálstrand - ahonnan át lehet menni. Aztán figyeltem az utasokat. Mind fiatal, életerős, nyakizmuk se rezdült. Mindjárt beszélgetésbe is fogtam egy korombeli lánnyal, aki lófarkas volt.

- Temetésre még?

- Nem, a nagyszüleimhez.

- Hány óra van?

- Mindjárt tizenkettő.

- Sokszor meglátogatom őket?

- Amikor időm van.

- Gondolom, viszel nekik valamit?

- Igen, egy szőnyeget.

Átadtam a helyem egy terhes nőnek, aki a karján is tartott egy bébit, és menet közben szoptatta.

A lány zavarba jött a szőnyeg miatt, nem is beszélgettem vele tovább, csak mosolyogtam, mintha tudnám, mire kell ilyenkor a szőnyeg.

Ismertem azt a kis fordulót, ami a végállomást takarta, annak a bérháznak a külsejét is, ami elé meg fogunk érkezni, és ahol éveken át működött az a cipőműhely, ami azon a napon, ahogy az újság megírta, amikor be akarták tiltani, köddé vált.

A cím egészen világos volt, az ég kénszürke, a ruházatom pedig borzalmasan tarka. Kék lakkcipő, vörös angol szövetből a nadrág, ami kilógott az olajpettyes, sárga ballonom alól, az fönt a kék-fekete csíkos zakóm, alatta az élettelen halkopoltyúsínű ing, zöld szem és mélybordó kalap, oldalt ezüstrovátkával. Amerre csak mentem, minden szem rám szegeződött. Röhögtek, vinnyogtak utánam, de megdobálni senkinek nem jutott eszébe.

Az ételbár előtt megbicsaklott a kézfejem, mintha egy feljáró gömbvégét csiszolóznám.

Ízek, zamatok, súlyos és könnyű ízlelések, a számban egy répa, egy bab, mind fűszerrel, marhás alappal, a foglapok mögül leomló kapros mártás, és utána már csak nyelni hozzá valami savanyú, furcsa formát, amin a nyelvem eloldalog balra, aztán le és fel megint a koriander-magra, a borpácolt falatra.

Nem siettem, de nem is mentem lassan, az ételbár vonzása nem volt hosszabb egy szétnyílt babérkoszorúnál.

Arra számítottam, hogy amikor az utolsó mellékutcára érek a kis belvárosból, tölcészerű formát kirajzoló emberjáratok mutatják majd, hogy éppen arra megyek, ahol meg lehet halni, és persze a tölcésérformát azok is rajzolják, akik visszafelé jönnek, kedvetlenül, csalódottan, íztelenül.

Mintha senki semmiről sem tudna. Meg is kérdeztem. Egy csinos lányt állítottam meg, aki egy szót sem szólt, mintha ma százan kérdezték volna tőle, hogy tud-e orgazmust produkálni csapról ivás közben. Egy ház felé mutatott, sóhajtott: tekintet a szemhéj mögé, retikül ésszerűtlenül lebben, teste a köldökponthoz egyensúlyozva.

A ház egy szintben volt az utcával, és benne minden a kiírásnak megfelelően. Megálltam és néztem. A hideg ellenére sapkában, bélelt nadrágban, de mellényes ingben hordták ki a megtelt koporsókat. Jobbra a ruhatár, balra az üres koporsók a nagyobbacska teremben, ahol fűtöttek, és nem látszott a lehelet.

A ruhatár mellett egy nő állt, és jegyeket osztogatott. (Jegyenét kellett volna árulnia, sok kis jegyenét, törpefüllentésre.) Az első megtorpanásom után elindultam, és elvettem a 127-es papírlapot. A ruhatárnál levettem a kabátom, és beadtam a többi közé.

Oldalról szűrődött be a fény a magas ablakokon, a ruhatárat megvilágította, a folyamatosan érkező és távozó koporsókat nem. Vártam, hogy mondjanak valamit, hogy maga jön, igyekezen, kérem, ne tartsa fel a mögötte állókat, vagy tessék, ezért jött, nem?, de mintha készakarva lassítanának, csak vártak.

Majdnem minden eszembe jutott: az elefánttemető, a légyragadó, a majmokról lemetszett agy, a kínai halsütés gyors, ennél fogva kíméletes és mégis nekem fájó kézmozdulatai, a kutyaakasztások, a strucc- és kengurumetszetek, a cápaölleves, de magamnak végül magam, hitszegényen és hitgazdagon, mintha fűszer lenne, a bélpokolnak...

Leadtam a számomat, és beültem a koporsóba. Hozták a fedelet. Két ember - egy nő meg a férfi - tartotta a fedőlapot, türelmesen. Mint akik már nem is élnek, annál is türelmesebben. Élettelenül. Élettelen türelmességgel. Van idő.

A hasfalam megfeszült, mint mindig, amikor hátradőlök. Hatvan fokban megálltam. Vissza derékszögbe. Ülök.

- Ha lefekszik, meghal - mondta az egyik koporsófedél-tartó.

Mire gondoljak? Ilyenkor csak gondolni lehet. Ülök derékszögben, és gondolok. Ez már bevált. (Miért jöttem én ide? Foglalkoztat engem a saját kíváncsiságom, vagy egyáltalán mire legyen kíváncsi? Olyan szívesen lefeküdnék! Iszonyúan erős ilyenkor a hasfal. Ilyenkor kell hozni egy döntést. Aránytalanul jók az elképzeléseim. Romjaiban hagyni ezt a kíméletlen katlant. Mit kéne idehagyni, hogy kár? Nem tudom eldönteni. Mi végre mi vég?)

Csináltam vagy húsz fölülést a koporsóban, aztán azt mondtam, hogy hagyjuk. Kiugrottam, és a fa fejtámlámra tettem a kezem, visszafelé, és néztem a többiek a ruhatárnál, mintha azt mondanám, ez a tiétek. (Persze tudtam én már akkor, hogy elkerülhetetlen ez a dívány, de mégis ellene akartam mindezt, hogy kijövök és leszerелеk. Nem a halált választottam, ez már akkor biztos volt. Bár semmi kétségem afelől, hogy ezt is merészség nélkül választottam volna, csak épp nem volt kéznél, meg a hasfal daca, ez, ha jobban megnézem, féregmozgás.)

Egyszerre több gondolat is elém került hátam mögött a koporsóval, ennek ellenére egy pillanat alatt álmos és fáradt lettem: (aludni, feledni, ígék, amiken átmegy egy út. Egy feledhetetlen öregasszonnyal, egy gyönyörű öregasszonnyal, egy feledhetetlen fiatalasszonnyal, aki mára öreg, fiatal, semmilyen, kacér és durva, hazug és hamis, lopott és loptalan: egyetlen kémcső sem pótolhatja kiáradásomat.)

- A kabátomat.

- Mit?

- A kabá-tomat.

- Itt nincs a kabátja. Eladtuk.

- El?... Gyorsak. Meg se haltam. Idő előtt eladják a kabátomat.

- Amilyen gyorsan csak lehet.

Kimentem az épület elé. Azóta besötétedett, és eső is esett, a napközi fagy felengedett.

Minden csillog, amint nem esik.

Minden inkább csillog, mint esik.

- A kabátomat - üvöltöttem rosszkedvűen -, a kabátomat.

Kilométereken át gyalogoltam körbe-körbe, mire az esővizes, neonosan oldott, csillogó utamon visszaértem a buszmegállóhoz.

Nincs ma több járat, olvastam.

- Nincs? - néztem hangosan a buszétlapra.

Aztán azt a gyufát, aminél láttam is, nem is, bedobtam a bérház pincéjébe, ahol kezdtem, mint egy halszavú pék, aki ripp-ropp összetörik, olvasás közben lebomlik találgatásaira.

A pinceablakon hamar fekete füst dőlt ki. Fojtogatott, de maradtam. Levegőt én veszek: a lélekszikra a testlevegőn lebeg. El. Még bajom is lehet; színes ruháimra korompettyek potyogtak, és mintha az orrcimpám egyre csak szűkülne a savanyú szagtól.

Kabát nélkül, futótűzként rohantam végig a csillogó kisvároson. Nem tudtam másra gondolni: lélek a testben, ahogy sertés a disznóban. Egy tető alá hozható tető gondolata is megkísértett, ami tető alá hozható egy tető alá hozható tetővel. Mi kéne még súrolni a határt?

A kisvárosból kivezető utca végén megláttam a kifelé sétáló lányt, hóna alatt az összesodort szőnyeggel. Először csak néhány centire emelkedett el az aszfalttól, aztán mind magasabbra szállt, de egy idő után sántítani kezdett, mintha emelkedés közben beütötte volna valamibe a lábát.

Egy picit megnyúltam, ahogy a ruháim engedték.

Lehozom, gondoltam. És összefoglalom.

A változás fele

Válságba került az intelligenciám. Magamon semmilyen változást nem érzek, de a tesztek egyre satnyább pontszámokat mutatnak. Abban azért biztos vagyok, és erről a professzor is meggyőződött, akinél teszteltetem magam, hogy egyedül bennem kell keresni az okot. Egymás után kínosabbnál kínosabb megfigyelések alá vetettem magam, eredményre azonban nem jutottam, mert azt azért még beláttam, hogy éppen csökkenő pontszámot mutató intelligenciám áll útjában annak, hogy felfedezzem intelligenciám válságának okát.

Eleinte azért jártam a professzorhoz, mert egy rejtvényűjság intelligenciatesztjén szörnyen magas pontszámot értem el, magam mögé utasítva akkori legnagyobb sakknagymesterünket, és ez annyira felvillanyozott, hogy sikerült leküzdenem évek óta gyötrő kisebbségi mániámat, és újból és újból át akartam élni az óriási pontszám adta magabiztosságot, amit hónapról hónapra át is élhettem az agykutató professzor dolgozószobájában, ahová lassanként szabad bejárásom nyílt, már-már úgy éreztem, baráti szálak fűznek a professzorhoz, aki előbb atyáskodva vezetett be az intelligenciatesztek útvesztőjébe, és csak később, amikor meggyőződött arról, hogy semmilyen trükköt nem alkalmazok az aránytalanul magas pontszámok eléréséhez, csak akkortájt kezdett átváltani az atyáskodásról a barátságra.

Az agykutató professzorra is rejtvényfejtés közben bukkantam rá. A rejtvény megfejtői közül a szerencsés nyerteseknek fődíjként egy kéthetes ázsiai gyógyüdülést sorsoltak ki, és tizenöt darab értékes, ázsiai tájat ábrázoló linómetszetet. Biztos akartam lenni a dolgomban, de azt a mai napig is emlékezetes függőleges huszonhetes oszlop két betűjét, amelynek meghatározása szerint a legnagyobb hazai agykutató nevének monogramját kellett megfejteni, csak majdnem kiábrándítóan hosszú gondolkodás, radirozás és keresgélés után határoztam meg. Az agykutató professzor nevét nem ismertem, ezért minden bizalmam a függőleges huszonhetesen áthaladó két vízszintes szó megfejtésében volt. A keresztnévnek kezdőbetűjén áthaladó szóval könnyedén elboldogultam, mert a megfejtésbe az alkáli földfémek vegyjeleit kellett beírnom, viszont a vezetéknév kezdőbetűjének meghatározásával meggyűlt a bajom, mert ahhoz vízszintesben egy finn tó nevére kellett rábukkannom, és köztudomású, Finnország a százezer tó országa. A megfejtésem már megvolt, de izgatott ennek a mellékes problémának a megoldása. Végül is egy hagyatéki árverésen közepes árfolyamon hozzájutottam egy kétszer három méteres, század eleji finn térképhez, amin otthon - az afrikai oroszlánfogás módszerével - szisztematikusan hajtogatva megtaláltam a finn tavat. A monogram alapján kikutattam az agykutató professzor nevét, címét, és felkerestem. A rejtvényen megnyertem a tizenöt ázsiai linómetszet egyikét; bár a többit nem láttam, de nagy a valószínűsége, hogy az enyém volt a legrondább, mindemellett feltételezhető, hogy egy durva hamisítvánnyal ajándékoztak meg.

A professzortól telefonos bejelentkezéssel kértem kihallgatást, ami nem ment könnyen, mert a professzor nem sokkal a bejelentkezésem előtt esett át egy rutinműtétnek számító fülműtéten, és a bejelentkezésem idején még nem nyerte vissza teljesen előző hallását, ezért ordibálnom kellett a telefonba, ami néhány mondat után agresszivitást váltott ki belőlem, rugdosni kezdtem a fülke oldalát, ám hamarosan elszámítottam magam, és a szellőzőnyílásba csúszott a lábfejem, minekutána a fájdalomtól beleüvöltöttem a telefonba, és hát ebben a modorban elmagyarázni, hogy mennyire foglalkoztat az intelligenciám, elég nehezen ment. Nem is beszélve a hátam mögött gyülekezőkről, akikben, azt hiszem, végleg összekevertem az intelligencia és a jó modor közötti kapcsolatot.

Az agykutató professzor páncélszekrényében egymáson rogyadoztak az intelligenciatesztek, amiket egymás után pakolt elém, s legnagyobb csodálkozására minden esetben vagy majdnem minden esetben szörnyen magas pontszámot értem el, ami mind jobban fokozta magabiztoságomat, ezért egy alkalommal megengedtem magamnak, hogy intelligencia-párbajra hívjam a professzort az általa készített úgynevezett csúcsteszten. Bezárkóztunk a kutatóközpont dísztermébe egy-egy teszt példánnyal, kettőnk közé pedig egy sakkórát állítottunk. Utóbb gondoltam csak bele, micsoda vita kerekedett volna belőle, hogy melyik oldalra állítsuk a sakkórát, ha nem vagyunk mind a ketten kétkeszesek. A professzor nyeregben érezte magát, ezért átadta nekem a kezdés lehetőségét. Ütöttük-vágtuk az órát; a tizedik kérdés után három másodperccel jobban álltam, mint a professzor, aki egyre ingerlékenyebbé vált, és nem tudta igazán jól kihasználni a hazai pálya előnyét. Neki csak vesztenivalója volt, nekem viszont csak nyernivalóm, ami megkésztetett a figyelmemet, s részben ennek köszönhetően nyolc másodpercet vertem a professzorra a teszt végén. Az ellenőrzésnél azonban kiderült, hogy két hibát is vétettem, míg a professzor egyet sem. Az időtáblázat segítségével kiszámoltuk a pontszámokat: egyenlő. Megegyeztünk a remiben, de valójában mindketten vesztesnek éreztük magunkat, ahogyan kell, ha nincs nyertes.

Az elkövetkező hónapokban is rendszeresen jártam a professzorhoz tesztezni, főként akkor, ha valami letaglózott, és kezdett elszállni a tesztelési eredményekben nyert önbizalmam, amikor ismét elhatalmasodni éreztem magamon a mániámat, és már az utcára is félve léptem ki, minden dudára összerettentem, a szembejövők tekintetétől megbénult a nyakam, kezeimmel a nadrágzseb bélésének szöszeibe kapaszkodtam, és ömlött rólam a víz, mint egy testépítőről, akkor hát rettegve kiléptem az utcára, és azonnal felkerestem az agykutató professzort, hogy a nála kitöltött tesztel és újabb tesztélménnyel visszanyerjem önbizalmamat. Csakhogy az eredmények azt mutatták, hogy az intelligenciám válságba került, és hiába ismételtém néhány nap elteltével egy hasonló típusú teszten, az eredmény még rosszabb lett, és már a professzor is aggodalmasan vizsgálgatott a szemüvege fölött, mert, ahogy mondta, még a nyakkendőm és a díszzsebkendőm se áll jól. A professzor azt javasolta, hogy pihenjek néhány hónapot, és inkább szenvedjek a kisebbségi mániámtól, mint hogy kivételesen magas intelligenciám végképp lealacsonyodjon a kritikusknál nagyobb túlterhelés miatt. Pedig nem éreztem én tehernek a tesztek, ellenkezőleg: felvillanyoztak és megpezsdítettek. Hát ez az, mondta a professzor, a felvillanyozásban terhelte túl magát, mert minél jobban felvillanyozza valaki magát, annál nagyobb teher szakad rá villanyoltáskor. Ha valaki, mondta a professzor, sokat babrálja a villanykapcsolót, akkor előbb vagy utóbb kicsapja a biztosítékot. Tudom, mondta a professzor, hogy ezek a maga intelligenciájához képest méltatlan példázatok, de érje be ennyivel. Beértem, csakhogy ez rajtam semmit nem segített, és úgy látszik, a professzoron se igazán, mert néhány hét múlva halálos áramütést mért rá a világító földgömbje a dolgozószobájában. Ettől kezdve szinte minden ismeretlenné vált körülöttem, mintha egészen másvalaki életét élném ugyanott, ahol eddig éltem, a professzorra is csak az ágyvégben felállított sakkóra emlékeztetett, amin azóta fékevesztett dühömben cafatokra csapkodtam jó néhány rejtvényűjságot. Tegnap az átlagos szint alá süllyedt az intelligenciám, nincs messze a debilitás, amitől, ha beköszönt, talán végleg elmúlik a kisebbségi mániám. Tudtam, hogy nem választhatok, és ez a legrosszabb megoldás, de mégse akartam mást.

A betegség lefolyik

Már az ágy szélén ültem a mamuszomban, pedig feküdnöm kellett volna, ahogy az orvos javasolta, az a megátalkodott orvos, aki úgy találta, hogy nálam minden betegségnél, amit csak elkaphatok vagy összeszedhetek, különös és különösen hosszú a lappangási idő. Azt találta mondani az orvos, hogy az én szervezetem olyan, mint a szúrágta ajtó, ami, ha hosszú ideig nem használják, pontosan olyan, mint minden más ajtó (rézkilincs, barna lakkbevonat), de amikor be akar rajta nyitni, abba bele is roppan, pontosabban, azt mondta az orvos: robban az ajtó. Kezeltetni máshova pedig nem megyek, mondtam a robbanás után, és értem én, hogy velem nehéz praktizálni, de jól jöhet még ebben a szakmában is egy korábbi nehéz eset, ami majd később egy rokon esetben fellobbanthatja a megoldás beolajozott fáklyáját. Két beteg - egy eset. Égette az arcomat, ahogy az orvos lesütötte a szemét, de nem kellett soká várnom, hogy ő ne akarja, úgy higgyem el, nem akarja, hogy az én betegségem legyen az ő felfedezői fején a kolumbuszi babér.

Az orvos embertelen feladatnak tartotta a hosszú lappangási idejű betegség felkutatását, és meg is értettem volna, ha nem ő maga ajánlja fel minden egyes alkalommal, hogy csak bízzak, és meg fogok gyógyulni. De azt már ő sem sejthette, hogy nem az én bizalmamon múlik a gyógyulás, mert a testem, vagyis ez a hús- és csontbarikád, amit néha a szél elé emelek, nagyon is jól megfér a kórokozókkal, a vírusokkal, baktériumokkal, limfocitákkal, ostoros egysejtű- kommandókkal, a bennem szerenádozó hallucinogén anyagokkal, jól megfér velük, ezért számukra a lappangás nem is lappangás, inkább köztéri karnevál, aminek nincs egyetlen áldozata se, mert a testemnek sincs ellenére az efféle kis hancúrozás: nem sodor lázba, nem hajt meg, és egyáltalán nem gördít olyan akadályt, ami abban akadályozna, hogy elmenjek az orvoshoz, aztán vissza az ágyamhoz, az asztalhoz, amin a hideg vizes kancsó úgy nagyít fel egy falhibát, hogy azt a megnőtt repedést hatalmas nyílásnak lássam, amin keresztül a forró nyarakon bejuthatok a hideg betonba.

Ennél jobban vagy szebben el sem mondhattam volna, mennyire gyűlölöm a testem, és hogy ő mennyire megvet engem, hogy jóformán le se szarom, csak annyit teszek, hogy gyakorta elviszem az orvoshoz, nézzen körül benne, hogy minduntalan megadja a tartózkodási engedélyt, de közben én csak nézelődök, hallgatom az orvost, aki a szeme sarkában azzal kacérkodik, hogy egy szép napon átad valami tapasztalatlan, de gerinces orvosnak, vagy ha nem jön ilyen kicsi, szeplős, vörös hajú orvostanonc, akkor diliházba csukat, ahol koszt, kvártély, őt pedig még becsületből se eszi tovább a fene az én heti lappangásaimon, amivel szerintem szerinte az idő fényűzését folytatom, helyett hogy alkalmat találnék arra, hogy rövid pályafutásom alatt legalább az álcázó gallyat levegyem az emberiség lába előtt heverő rókacsapdáról. Mindmáig azt gondolom, lépjenek csak bele, aztán menjenek orvoshoz.

Talán messiásnak néz az orvos, hogy rókacsapdával bíbelődjek? Azért van az ember, hogy egy kicsit éljen is, egy kicsit haljon is. Az orvos ennek az ellenkezőjét állítja. Az orvos azt állítja, hogy az embernek élnie kell, még akkor is élnie kell, amikor már rég nem kellene. Csavaros egy észjárás az övé, de bele is fog csavarodni, aztán majd járhat kezelésre a diliházba, és hiába üvöltözik már ott a folyosón, hogy ő orvos, hogy ő az orvos, mert ez lesz a tipikus tünet, ez, hogy orvosnak mondja magát, miközben engem messiásnak néz, aki egy rókacsapdával agyonüti az időt.

Egy napon azon kaptam magam, hogy végképp lemondok a testemről, ezt gondoltam, végképp lemondani. Eddig jól tartottam, orvoshoz is elvittem, de most már elég, ennyi elég legyen végképp lemondani. Se orvos, se test. Ennyi igazán elég, hogy egy napon azon kapom

magam, ez megfelelő válóok nekem, nekem, aki eddig mást se csinált, mint az alkalmazkodás pimasz pillanataiban szemet hunyt: el az idegen kezemmel rólam! Idáig olyan voltam, mint egy repülőtéri irányítótorony, amelyiknek meg volt kötve mind a két keze. De ebből elég, mára végeztem, leléphetek.

Abból pedig komoly gordiuszi csomó keletkezett a gyomromban, hogy miként szabaduljak meg ettől a bizarr, többfelé szerteágazó, ám húgyagyú testtől, ami nélkülem még a vécére se képes kimenni, ott kiüríteni a mérgeket, eltávolítani a köztéri karnevál hulladékait. Annyira azért nem voltunk jó viszonyban, hogy ezt megtegye nekem, hogy megszabadítson magától, pedig orvoshoz is jártam, de nem volt képes megszabadítani magától, úgy érezte, eljött az a pillanat, amikor ígéretet ígéretre kell halmoznia, de annyit, hogy valójában belezavarodjak, és ne tudjam számon tartani azt, amivel még egy rövid időt kér a visszavonulásig, amikor majd a belső marslakók a köztéri karneválon elkezdik fölزابálni a közteret, az ő kis szórakozásuk céltábláját. Először nemet mondtam, magamnak igent. Először azt mondtam, nézd, öreg, a te homokod lepergett, és itt az idő, hogy te is leperegjél. Eddig eljutottam, aztán tanácstalan maradtam, és egy kicsit szégyelltem is a brutális gondolatot, amely szégyen azért nem hatott meg, inkább csak arra emlékeztetett, amikor régen szégyen borított el, amely akkor meghatott.

Ha majd megtalálják üveges szemmel a mamuszban, ahogy az ágy szélétől néhány centire és egészen közel az üvegkancsóhoz elfekszik kiontva, akkor rám gyanakszanak majd mind a megtalálók, az én tettemet ítélik meg őbenne, és majd okosságuk karókat ver a földre, amin egyensúlyozva eljutnak a végsőkhöz, hozzám, mint egy bérnyilkoshoz, aki előtte eljátszadózott az áldozattal, ahelyett hogy minden megjegyzés nélkül bevégezne vele, ehelyett eljátszadózott a bérnyilkos az áldozattal. Ez pedig tagadhatatlan. Olyan tény, amin elcsúszhatok, olyan tény, ami meglepő lesz, és csak az orvos számára tagadhatatlan, és azzal áll elő, hogy ő a boncolási jegyzőkönyvet csukott szemmel is megírja.

Az orvos beírja a boncolási jegyzőkönyvbe, hogy a halál oka: vérkiontás. Vagy. A halál oka: kötélen való himbálódzást követő azonnali fulladás, roppant csigolyatörés. Vagy. A halál oka: súlyos depresszióban elkövetett önmarcangolás, ugyanott: a végtagokra irányuló öncsonkítás, a szívkamra külső megnyitása. Vagy. A halál oka: az elsődleges és másodlagos nemi szervek belső elváltozásával járó, gyors lefolyású, gigantikus fájdalom, amely az idegrendszer fényes tűzijátékával és hamvába halásával ért véget. Vagy. A halál oka: földéletlen konnektorral létesített villámgyors párkapcsolat. Vagy. A halál oka: a test megállíthatatlan, belső fellángolással magyarázható elszenesedése, később a szén gyökeinek csendes, önálló, természetes folyamatként végbemenő bomlása. Vagy. A halál oka: maró anyagok (hipó, vízkőoldó, háztartási sósav, almaecet, lakklemosó, ablaktisztító folyadék) vénás és beöntéses befecskendezése. Vagy mire is gondol az orvos? Az szinte mindegy. Mert arra nem gondol, hogy ez nem a halál oka, ez mind maga a halál, a test elnyűvésének koncentrátuma, vegykeveréke. Olyan délután, amikor egy pillanatra még visszajönnénk megnézni a régi hibáinkat, cserébe az újakért.

Próbafeltámadás

Elfogott az utcán a kapuzárás előtti pánik.

Egy férfit láttam, amint vajszerű öltönyében a kerítés mellett sántikál. Úgy húzta maga után a lábát, mint egy zsákot, amiben gyerekkorában összegyűjtötte a tejfogait. Arca merev volt, mint egy vasrács. Mintegy száz méteren át követtem, és ezen a száz méteren hatalmába kerítettem a kapuzárás előtti pánik.

Azon kaptam magam, hogy én is húzom a gyengébbik lábamat, de nem úgy, ahogy a férfi, önszántából. A férfi maga volt a sántaság, megegyezett a sántasággal, nálánál sántább nincs, én pedig csak sántítottam, tettem egy kis kitérőt a rendes járásomból, ami nehézkessége ellenére sem számított sántaságnak, inkább szédelgésnek vagy elkalandozásnak. Azonban egy rövid időre sehogy sem tudtam visszanyerni eredeti mozgásomat, teljességgel magával ragadott az előttem haladó férfi sántasága, egyszeriben megbabonázott, magnetikus hatása alá kerített vánszorgó járása. És mintha éveket felejtettem volna el, mintha én is magam után húznám a tejfogaimat egy malaclopóban, amit sárral bekent gesztenyekockák díszítenek. Egy egészen rövid időre elveszítettem uralmam a járásom fölött, elveszítettem uralmam magam fölött, és már a jobbik lábam is kacsázott, és hirtelen úgy feszült az arcom, mint egy vasrács, és abban a pillanatban hatalmas veszteségek elébe néztem, egyszeriben kilátástalanná tett a sántaságom, amit egyből a kapuzárás előtti pánik követett.

A férfi fáradhatatlanul sántított előttem, a zakója kissé elfordult minden lépés után. Azon a száz méteren nem állítom, hogy én voltam az a fiatalember, aki a száz méter előtt voltam, hanem teljességgel megöregedtem, egy kiszáradt, megvénült ember lettem, aki tébolyult nyugalommal rója hasonmás köreit a város elhagyatott szegletében, ahol, ha kutyák támadnak rá, nincs más menekvése, minthogy meglendítse élettelen, rossz lábát, hogy a kutya belemarjon három alkalommal is, aztán a vér ízével a pofájában elteljen a ragadozás bestiális örömeivel.

Hirtelen azt hittem, hogy mindent elmulasztottam, hirtelen kétségessé vált, hogy bármivel is felhagytam, hirtelen nem emlékeztem semmire, amire emlékezhettem volna, hirtelen a sánta ember bőrében éreztem magam, abban a vajszerű öltönyben, és az arcom is megfeszült, mintha erős birkák húznák arcbőromet láncos kötéllel, egyedül bénult mozgásomra figyeltem legjobban, amit már nem én irányítottam, hanem az a magnetikus gépezet, ami a sánta ember volt.

Nem tudtam eltántorítani magamat attól a fantazmagóriától, hogy hamarosan a másik lábam is rogyadozni kezd, hogy aztán végképp felmondják a szolgálatot, hogy aztán már csak mászni tudok a betonrések közt föltörő fücsomókba markolva, miközben a sánta ember vajszerű öltönyének háta egyre távolodik és kitér a látótérből, mint aki csak előjátssza a végjáték kezdetét, hogy az utolsó pillanatban kiugorjon a képből, megrendezve azt a párbajt, amit hason csúszva a fücsomókkal vívok a betonon.

A másik lábam azonban hű maradt, a szokásos erőfeszítéseket megduplázva próbálta helyettesíteni elvesztett társát, s mindeközben nyögtem is egyet gyomorból, ami kisebb enyhülést hozott, vagy inkább csak elterelte a figyelmemet arról a pánikról, amit megroggyant lábam okozott egy pillanat alatt, és amit váratlan utcai elgyöngülésemben a gyöngédség hiányának, a gondoskodás hiányának, bizonyos összefüggésben egy elviselhető másik személy hiányának tekintettem. A kapuzárás előtti pánik egyetlen másodpercre sem engedte, hogy megálljak vagy körülnézzek, csupán ez a kíméletlen mozgás maradt a támaszom, hogy elérjek valameddig,

ahol a kapuzárás előtti pániktól vezérelve kikönyörögjek magamnak valami érzelmet, hogy nyakon ragadjak valakit, és kipréseljem belőle az érzelmeit nekem, amivel végképp félrevezethetem magam, és végképp félrevezethetek másokat, akik épelméjűségük egyetlen bizonyítékeként érzelmeik megbízhatóságába göngyölve engem aljasságuk mérhetetlen mámorában ez idáig agyonnyúztak és fölemésztettek: lassított mohósággal rágták át magukat az összes hátborzongató érzelmeimen, hogy a tetőzés pillanatában finom szippantással kirántsák a gerincvelőmet.

Számomra a szánta férfi csak csalétek volt, és én azonmód rákaptam, egy szemvillanás alatt rátapadtam a mozgására, mozgásában azonnal elfelejtettem magamról gondoskodni, és mire észhez térhettem volna, rám tört a kapuzárás előtti pánik, ami mérhetetlen aljasságokra csábította az érzelmeimet, mintha mindent el kellene felejtennem, és egy egészen új érzélemmel, a pánikkal, magammal akarnám ragadni az összes gyalázatos, de elviselhető személyt, akit újszülött emlékezetemből felidézhetek.

Semmi másra, csak újszülött önmagamra gondoltam, akinek névjegye egy szánta mozdulat lesz, és aki ebbe a mozdulatba örökre bezárja magát, mint aki magára rántja a vészkijárat ajtaját. Szántaságomban nem maradt vesztenivalóm, nem maradt bennem emberség, hogy ezentúl az érzelmeim rabja legyek, hanem csak a szántaságom rabja, ami elérhetetlenné tesz minden érzélem számára, még a száanalom számára se leszek elérhető, annak végképp nem, nem leszek más, csak egy ember, aki szántít, és talán a pánik elmúlik, kimúlik belőlem, gondoltam egy jobb szakaszban.

De a pánik nem hagyott el, követett, velem volt, én voltam a pánik, egy élő pánik voltam, aki sárral tapasztott gesztenyekockás malaclopójában viszi összes tejfogait, amiket még gyermekként köpött ki az iskolapadban, ahol elnémították, ahol perselyként használták a fejét egy gigantikusan értelmetlen holtversenyben, ahol az egyetlen reménysugarat az nyújtotta, ha fölrobbant a vaskályha.

Lassanként elveszítettem a szántaságomat, mintha kikapcsolták volna a szánta férfi magnetikus vonzerejét, és bekapcsoltak volna engem, nagyon hamar a lábaimra bízam magam, és az utolsó tíz méteren beértem az önszántából szántító férfit, aki egy fücsomóba gabalyodva a kerítés felé zuhant.

Nem esett el, állt, ujjait a dróthálón átdugva kapaszkodott. Lassan felém nézett, mint aki saját nyakát akarja kitekerni. Álltam és néztem ezt a gazembert, aki az előző száz méteren megkóstoltatta velem a kapuzárás előtti pánikot, aki miatt nyomomban éreztem a tejfogaimat.

Szemhéja fölakadt a drótháló szögcsúcsára. Ezen a tengelyen fordította felém a fejét. A felakadt szemhéj megnyúlt, átsütött rajta a nap. A szemgolyó alá levegő rohant, és hamar kiszárította a tekintetét. A fejéhez nem nyúltam, a dróthálót akasztottam ki. Úgy verdesett a szemhéjával, mintha repülni akarna, mint amikor a tűzfalon alákap a szél egy mohalepénynek. Hamarosan megfiatalodok, mondta, és eltolta magát a kerítéstől. El akartam neki mondani, hogy száz méteren át követtem, hogy rám magnetikus hatással volt a szántasága, és én magam is szántítani kezdtem, miután kibújtam a bőrömből, és elveszítettem az összes érzelmeimet, és rám tört a kapuzárás előtti pánik, és hogy az ő magnetikus szántasága egy újszülöttet szült meg bennem, aki... De nem hagyott szóhoz jutni:

Miután a pap befejezte a beszédet, kiemelték a sírból, felravataloztak, visszarakták a belső szerveimet, hazaszállítottak, és otthon az ágyban magamhoz tértem. Azóta egyre jobban érzem magam, már csak kicsit szántítok, és jó lett rám ez a régi vajszerű öltöny is. Folyton fiatalabbnak érzem magam, a bőröm kisimul, a májfoltjaim elhalványulnak. Hamarosan lesz egy válóperem, aztán nyugodtan élünk az asszonnyal, amíg össze nem házasodunk. Utána

hosszú, magányos évek következnek, míg végül visszaköltözök a szülői házba, megkapom a bizonyítványaimat, majd egyre alsóbb osztályba kerülök, végül beiratkozok, felvételizek. Aztán újra járom az elemít, képességeim egyre csökkennek, míg végül írni és olvasni is elfelejtek. Így mehetek csak a legkisebbek közé, ahol a méreteim is rohamosan csökkenni fognak. Legvégül már alig tudok magamról, bevisznek a kórházba, visszazárnak az anyaméhbe, és onnantól megszűnök létezni, visszafejlődök a szederig... Lesz még egy utolsó fázisom, amiről én már mit sem tudok, semmit sem. Hát visszafelé se jobb, most megnézem. Az élet mindkét irányba befulladás. Mindegy, hogy a halál a születés vagy a születés a halál. A feltámadásban mindenki leélheti visszafelé az életét. A koponyák megtelnek aggyal, a csontok hús terem, a szem iszonyatos fájdalmak között felnyílik. Mielőtt kivesznek a földből, elmondják, hogy milyen ember vagy, mi vár rád. Egyetlen szerencséje a szónoknak, hogy gyengélkedsz. Lassan kifarolnak belőled a nyüvek, és helyreáll az öltönyöd állapota, kiszárad a talajvíz a zsebedből. Visszanő a körmöd és a borostád, és mire kiemelik, a frizurád is rendeződik. De látom rajtad, neked ez egyáltalán nem tetszik, mintha jobb lenne fordítva. Pedig sehogy se jó. Isten fölrobbant a teremtésben, így aztán mindenütt ott van.

Hö, mondta, legyintett a fejemre, aztán elsántikált a lakásom felé, ahol kis idő múlva egy kemény nyelű fogkefével végeztem vele.

Anderzen meséi

Jövök a kocsimmal az úton a boltomhoz, jobbra nézek, látom: az tömve. De úgy, hogy némelyik embernek a fele is kilóg. Árat nem szállítottam, új termék nincs, mi az? Fékezek, indexelek, a raktáron át a boltba megyek. Hát az egyik marketingos lánynak köpésre áll a szája. Nyög is, mintha a nyelvét akarná egy lépéssel megtoldani. Az a sok arannyal fölékelt keze megszorult a dunsztosüveg nyakán. Engedd el, aranyom, az uborkát, mondom így, az enged a szorításnak, a boltom egyszerre föllélegez, kint van.

Az asszony neheztelt, hogy alulmérem a paradicsomot. Erre odavágtam neki: Jobb ma egy disznó, mint holnap száz lúd. Értett belőle.

Amikor megnyitottam a boltomat, rá két napra egy vevő azt mondta, hogy nálam (mármint énnálam) a vevő az első. Másnap rá is igazolt a mondása, a vevő volt az első - nyitás előtt két órával elvitték az összes sampont meg fölvergőzt.

Ahogy láttam, hogy megindul a bolt a lejtőn fölfelé, és nem győztem merre kapni, fölvettem két marketingos lányt a pult mögé. Az egyik elvált volt már, a másik csak kalandot keresett. Láttam, hogy szépen megvannak, egy szó szidalmazás nem történt, hanem kiegészítették egymást, mint a nap és a hold. De ahogy biztonságosnak érezték a munkát, az elvált asszony ajánlatokat tett arra nézve, ha - így ingerkedett - megtoldom a bérét. Jómagam és a családom nagy köztisztelőnek vagyunk kitéve, ezért egy kis szabadidőmben felszólítottam a marketingos asszonyt, hogy velem ne kezdjen cicázni, mert kihajítom, mint macskát szarni, hanem tegye a dolgát, ahogy a tisztesség megteszi. Erre a képembe vágta, hogy én őt a nőiességében sértettem, ezért holnap bedobja a kulcsot. Másnap új marketingos lányt vettem fel, megbízhatót, olyat, mint a másik, aki csak a kalandot kereste.

A szokásos havi sörvacsorán rendesen bekapkodtam, és teljesen jól éreztem magam, kényelmesen az asztal alá eresztettem a pocakomat, és elmeséltem, hogy milyen jól megy a boltom, semmilyen összeütközésbe nem kerültem. Erre a pótkapusunk, aki nagy focidrukker, és ezért nagyon tisztelem, azt találta mondani, hogy könnyű nekem, mert jól nőültem, és az asszony családja pumpálja belém a pénzt. Erre én megőriztem a hidegvéremet, magamhoz öleltem az asszonyt, és kivágtam a rezet: - Igazad van, de mi már nem magunkért, csak a gyerekekért élünk, és ha ez nem tetszik neked, akkor te egy fajgyűlölő vagy. A pótkapusnak is volt családja, és ezt tisztelem benne, elnézést kért, és folyt minden tovább, én se vettem a beszólását tüskének, hanem megértettem, ő valamiért elkeseredett, amiből semmi haszna.

Volt egy nagyon kemény időszak, amikor sorozatosan rám rohadt a tejföl. Két utcával arrébb három forinttal lejjebb ment az ára, de én nem engedhettem meg magamnak, mert más volt a beszerzési útvonalam, de azt se tehettem meg, hogy a tejföl miatt amoda szokjon a törzsközönség. Egy hétig nem tudtam mivel operálni, csak a fejemre hagyatkozhattam. Háborút kezdtem a kenyérrel, mert az nálam sok fogyott. Nem tudott követni, csak a barnával. Akkor fölkerestem, és szóbeli egyezséget kötöttünk. Tavaly még együtt is nyaraltunk, de valahogy nem tudtunk egy húron pendülni, mert egészen más volt az ő bioritmusuk, mint a miénk, ezért amikor hazajöttünk, a férfival meg is beszéltük, hogy két különböző emberek vagyunk, ami nem megy, ne vigyük túlzásba, hanem ha párhuzamosan is, de mindenki haladjon a maga útján. Ennyit a tejfölről.

Ha hordott a föld a hátán gézengúz, akkor az az én anyagbeszerzőm volt. Meg mertem volna esküdni, mondogattam a raktárban, ne legyen Anderzen Károly a nevem, ha ez az anyagbeszerző nem szűri össze a levelet a feleségemmel, és nem pályázik az én helyemre. Csakhogy

semmi szőrén-szálán nem tudtam rajtakapni őket, meg a feleségemnek se voltak kilengési hajlamai, amiket észrevehettem volna. Hiába maradtunk annyiban, hogy ők közös lelkek, azért még mindig ott volt az én lelkem is, ami, ahogyan mutatkozott, nem nagyon volt közös semmivel.

Amikor a gyerekek kijárták a nyolc osztályt, kettő különbséggel, az anyagbeszerzőt szélnek eresztettem. Az asszony kezdte egybemosni a feketét a zölddel a gépben. Visszavettem. Pirosat a sárgával. Mondtam neki, találd el, hogy mit akarsz. Elváltunk. Már régóta éreztem, hogy az anyagbeszerző csak haknizik. A gyerekeknek jobb volt amott, mert amit én akkor mostam, annak se színe, se fordítottja nem volt. Állandóan mostam, annyira, hogy aztán a texasi ingemet nem találtam meg a gépben. Túlöblítettem, gondoltam.

Egyre rosszabbul ment az üzlet, nem volt kedvem semmihez. Amikor az élete derekán párja nélkül marad az ember, nincs hová lehorgonyoznia. A tűzijátékra se mentem föl. Lődözzönek egyedül. Már-már ivásra adtam a fejem, amikor gyomorfekélyt kaptam. Ez se megoldás; egyszer perforáltam, de az injekciókúra eredménye feldobott. Kezdtém azt hinni, hogy új életet kezdek. Romjaiból a tengert, mondtam magamban mindig. A maradék pénzből nyitottam egy szexbárt, úgy gondoltam, ugorjunk fejest az üzletágba. Berendeztem egy kisebb pincepalotát, ami okádta a pénzt, csak hogy semmi örömem nem telt az egészben. A lányokat derékig futtattuk, a kamu pia jól fogyott, összeismerkedtem a városvezetéssel, minden jelző nekem állt, de valahogy nem egészített ki. Gondoltam, felakasztom magam.

Bekészítettem a kötelet és a sámlit, a búcsúlevelet, amiben megírtam ezt az egészet, de ez se tetszett igazán. Elkezdtem templomba járni, és kértem Istent, akasszon fel ő, ha akar. Aztán az imáimat gyónásra cseréltem, de esküszöm, az a pap még nálam is elkeseredettebb volt, és talán hülyébb is. Semmit nem értett, hogy mikor mi történt, állandóan újrakérdezte, és ennek az egésznek a végén, hogy megkönnyebbültem-e. Meg, mondtam, és ottfelejtettem a templomot. Azóta, ha meglátok egy papot, piztácia ízét érzem a számban, meg azt a falapot.

Most egy hegyi faluban élek, fogdosom ki a piztrángokat a mederből. A kamatok élelemre és szállásra elegendőek. Másra minek. Amikor horgászás közben megkérdezik tőlem, hogy harapnak-e a halak, azt válaszolom, harapnak, mint a cica, és megborzongok, mint aki bármit is fél az egésztől.

A lakóközösség

Abban a lakóközösségben, ahol évekkkel ezelőtt laktam, a legtöbb lakó azt állította, hogy lopott Daciával járok munkába. Megfigyelték, hogy már kora hajnalban beülök a Daciámba, és elhajtok a munkahelyem irányába, és csak késő este térek vissza a munkámból, amikor a lakóközösségem tagjaiból sokan már alszanak, vagy a televíziót nézik az ágyból. Először csak néhányan, azok, akik szintén kora hajnalban hajtottak el a munkahelyükre, és szintén csak késő este tértek vissza onnan, azok lettek figyelmesek rám, s amikor eltűntem a lépcsőházban, hogy egy órával később álomra hajtsam a fejem, összesúgtak a lépcsőházban, és megállapították és később elterjesztették a lakóközösségben, hogy az én Daciám lopott. Ellenkezésre nem volt alkalmam, mert miután a lakóközösségem tagjai között elterjedt az a hír, hogy lopott Daciával közlekedek, a lakóközösségem kora hajnalban induló tagjai megvárták, amíg elhajtok, s csak azután ültek saját volánjaik mögé, este pedig egy közeli parkolóban várakoztak, amíg a munkahelyemről megérkezve el nem tűntem a lépcsőházban, s csak azután szálltak ki volánjaik mögül, a lépcsőházban kora hajnalban és késő este senki nem tartózkodott, munkaidőmben pedig a lakóközösségem egyetlen tagjával sem találkoztam, hogy valamilyen módon ellenkezhessek azzal az állításukkal, miszerint lopott Daciával közlekedek. De úgy látszott, hogy nem csupán ellenszenvet váltottam ki, hanem a lopott Daciám ügye folyamatos izgalmi állapotban is tartotta a lakóközösségem tagjait - akik között évekkkel ezelőtt laktam -, mert nem értesítették a rendőrséget a lopott Daciám ügyében. Elképzelhetőnek tartom, hogy sokkal nagyobb izgalmat jelentett a lakóközösségem számára az, hogy a nap bármely szakában borzongva gondolhatott arra, hogy a házban egy lopott daciás férfi lakik, mint az, hogy névtelen bejelentést tegyenek a közeli rendőrsőn hétvégén, amikor mindenki odahaza tartózkodik, és az ablaktáblákat résnyire tárva, rövid izgalomban részesülve végignézzék, hogyan szállítanak el a rendőrök bilincsesen, és hogyan adják vissza a régi tulajdonosnak az ellopott Daciát. Ennek az elképzelésnek a jegyében ültem be minden hajnalban a Daciámba, és tértem haza késő este a munkahelyemről, és ez az elképzelés nagyon is megfelelt a valóságnak, mert majdnem minden este, amikor a lépcsőházban, útban a lakásom ajtaja felé, elhaladtam a lakóközösségem tagjainak ajtajai előtt, akkor több lakásból is egészen jól kivehetően kihallatszott egy-két szülő üvöltése, amint velem ijesztgeti a gyermekét. Hogy a lakóközösségem tagjai nehogy elunják magukat, és nehogy a lopott Daciámról fenntartott elképzeléseik szülte izgalom az idők során megszűnjön, néhány nap alatt kemény borostát növesztettem, amely még ijesztőbbé tette a lakóközösségben való jelenlétemet. A munkahelyemen ugyan nem nézték jó szemmel, hogy kemény borostát viselek, de néhány közelebbi kollégámnak arcbőrpanaszaimról számoltam be, amely hír hamarosan elterjedt az egész munkahelyemen. Néhány kolléganőm sokkal vonzóbbnak tartott a borostámmal, de félve arcbőrbetegségem fertőző jellegétől, nem bonyolódott velem szorosabb kapcsolatba, bár nem egy alkalommal vettem észre kolléganőimen, hogy ábrándoznak. A lakóközösségem tagjai feltehetően arra gyanakodtak borostám növesztése idején, hogy amikor - kijátszva a Dacia riasztóberendezését - feltörtem a Dacia zárszerkezetét, hogy aztán ellopjam a Daciát, akkor egy szemtanú megláthatott, és most borostám mögé rejtőzve próbálom elfedni kilétemet. Feltételezésük akkor már teljes bizonyosságot nyerhetett számukra, amikor egyik reggel nemcsak borostásan szálltam be a Daciába, de még napszemüveget is viseltem, amely mögül én jól láttam mindent, de amely mögött az én szemem teljesen láthatatlanná vált. És azt is mindenképpen furcsállniuk kellett, hogy amikor késő este kiszálltam a Daciámból, még akkor is rajtam volt a napszemüveg, csakhogy arról egyikük sem tudhatott, hogy késő esti fürdözésem közben a mosószappant beledörgöltem a szemembe, amely kötőhártya-gyulladást okozott, és a szemem napokig

véres folyadékban úszott. Mikorra meggyógyult a szemem, a borostám elérte azt a hosszúságot, amely viszketést és kisebb szűrő fájdalmakat okoz, ezért levágtam. Másnap hajnalban napszemüveg és borosta nélkül szálltam be a Daciámba, ezért azt gondolhatták, hogy most már biztonságban érzem magam, s biztonságérzetem oka, hogy a szemtanút eltettem láb alól. A munkahelyemen örömmel fogadták a kollégáim, hogy levágtam a borostámat, és munkaidő után egy kisebb ünnepséget is rendeztek a számomra, amelyre a kolléganőim nem jöttek el, ezzel tüntettek a csupasz arcbüroim s az újra gyermekivé vált arcvonásaim ellen. A munkaidő után rendezett kisebb ünnepség előbb dáridózásba csapott át, majd lumpolásban végződött. A Daciámat az étterem előtt hagytam, mert nem akartam ittasan vezetni, nehogy karambolozzak egyet. Másnap kora hajnalban erős fejfájással ébredtem föl az óra csörgésére, de nem tehettem mást, munkába kellett indulnom. A lakóközösség tagjai, látva, hogy nem áll a ház előtti parkolóban a lopott Daciám, és gyalog indulok munkába, arra a megállapításra juthattak, hogy jól lehasználtam a lopott Daciát, s ezután egy üzérnél túladtam rajta. Elképzelésüket megint csak igazolni látszott az, hogy későn este is gyalog tértem haza, mert hiába kerestem a Daciámat az előtt az étterem előtt, ahol előző este lumpoltunk, nem találtam; minden jel arra mutatott, hogy ellopták. Másnap bejelentést tettem a rendőrsőn, s a rákövetkező nap megjelent az újságban a lopott Dacia híre, a pontos rendszámmal. A lakóközösségem tagjai - a húszezer forintos jutalom reményében - egyenként jelentettek fel a közeli rendőrsőn. Még aznap késő este bilincsesen vezettek el a rendőrök, de hamarosan tisztáztam magam, hogy én nem a tolvaj, hanem a tulajdonos vagyok. Már éjfélt is elmúlt, amikor elengedtek a rendőrségről. Útban hazafelé megéheztem, ezért vásároltam egy rúd szalámit a Telihold nevű éjszakai üzletben. A lakóközösségem tagjai az esti izgalmak miatt még éjfélt után is ébren voltak, így láthatták, hogy alig néhány órával gyors elfogásom után egy rúddal a kezemben hazatérek. Ahogy jöttömet felfedezték, minden villany kialudt a házban, mert hiszen nem gondolhattak másra, mint hogy a rendőrsőn vérfürdőt rendeztem és megszöktem, most pedig bosszútól szomjazva rátöröm az ajtót a feljelentőmre, hogy a husánggal a kezemben agyonverjem. Nagy a valószínűsége, hogy a lakóközösség minden tagja álmatlanul, késekkel és bárdokkal felszerelve virrasztotta végig az éjszakát. Hajnalban csengetésre ébredtem. Két rendőr érkezett, hogy közöljék velem, megtalálták a Daciámat, amellyel egy bűntényt hajtott végre egy férfi; két rendőr súlyosan megsebesült. A lakóközösségem tagjai látták, amint hajnalban ismét beszállok a rendőrautóba, majd még aznap értesültek a rendőrök ellen elkövetett bűncselekményről. Abban biztos lehetett a lakóközösségem minden tagja, hogy kétszer nem csúszok ki a rendőrök markából, ezért hát elrakták a bárdokat és a késeket, és fellélegeztek, hogy végleg megszabadultak tőlem. Aznap este a kollégáim ismét kis ünnepséget rendeztek annak örömeire, hogy megkerült a Daciám. Ugyanabba az étterembe mentünk, mint napokkal ezelőtt, de ekkor már nem akartam az étterem előtt hagyni a Daciámat, inkább ittasan indultam útnak. Útközben csináltam egy karambolt, amelynek következtében elveszítettem mindkét lábamat. Hónapok múlva tértem csak vissza a lakásomba. A lakóközösség tagjai előbb elszörnyedtek azon, hogy megint itt vagyok, de amikor meglátták, hogy nincsenek lábaim, megnyugodtak. A lakásból csak ritkán mozdultam ki, a kollégáim és a kolléganőim rendszeresen látogattak. A lakóközösség tagjai ismeretlen látogatóim miatt elterjesztették rólam azt a hírt, hogy én vagyok a helyi maffia feje; a nyugtalanság ismét felütötte fejét a házban. Tartott ez mindaddig, mígnem újra borostát növesztettem, feleségül vettem az egyik kolléganőmet, aki elköltöztetett, s ma is gyűjti nekem a pénzt olasz műlábakra. A lakásomat egy nagydarab, marcona férfi vásárolta meg, aki azt állította magáról, hogy sebész-mérnök, és aki rá két évre felrobbant a volt lakásomban gyártott hígítótól.

A prophy

(Ülő Bika)

Eleinte a moziba jártam ismerkedni. Az előadás kezdete előtt tíz perccel megálltam a bejárat előtt, cigarettára gyújtottam, és figyeltem a szállingózókat, hogy kivel ismerkedjek meg. Amikor kiszúrtam legalább három arcot, elnyomtam a talpamon a spanglit, és bementem a helyemre. Ha tehettem, az utolsó előtti sorba váltottam jegyet, ahová már nem hallatszik annyira a csókolózások zaja, de a három kiszúrt arcból legalább kettőt szemmel tarthattam, kivéve, ha mind a hárman a hátam mögé ültek. De miért ülnének a hátam mögé, az istenért, mikor előttem is van hely?

Ahogy elkezdődött az előzetes, kioltották a nagy csillárt, csak halványabb vészvilágítás pislogott a kiszemeltjeim arcán. Amelyik nem nézte az előzetest, arról tudtam, a film sem érdeklő, nem szórakozni jött, ahogyan én és a többiek, nem kikapcsolódni vagy felvillanyozódni, hanem csak a tömeget, a több embert kereste, amiben elveszhet, amiben kimaradhat a jelenlétből, és ráadásul a sötétségben még magára is gondolhat. Okait ruházatából és hajviseletéből gyorsan, az örök tévedés rögeszméjét megtartva, megállapíthattam. Ha külsőleg egészségesnek, tisztának, jól ápoltnak és öltözöttnek látszott, akkor egy az ötvenhez lefogadtam volna egy egyszerű, hétköznapi szerelmi bánatot, amelynek forrása nem olyan régi keletű, hogy ideje lett volna megkezdeni az önpusztítást. Az önpusztítás nyomait viszont nem lehetett félreérteni: félrecsúszott vagy hiányos smink, az öltözék és a hajviselet durva eklektikája, egy apró rés a harmónián, amely lehetett akár egyetlen, napok óta meglazult (netán kitépett) tincs is.

Ha pedig nem szerelmi ügy keverte bánat volt, hanem több napja kimerítő depresszió, amely ápolható szakaszában tartott még, akkor az illető ruházata feltűnően erős építőelemként viselte a fehér színt, a frizuráját egyszerűen gondozta, laza volt a haj a fején, mondhatnám, elomló.

Akadnak persze súlyos, de nem minden lemondást bemutató esetek is. Túlvilági toalettjük a barnából feketébe játszó öltözék, a haj kézfej által történő kócozása -, szemük lassú és terhes pislantása alapesetnek számított. A bensőbb kutatás már nehezebben ment, de akadna-akad így is néhány beszámoló. Például meg lehetett különböztetni, hogy ki áll haláleset előtt vagy után. Aki utána állt, az már nem volt kíváncsi magára: nem húzta végig az ujját az arcán, nem rágta a körmét, nem idegeskedett, úgy ült, mint egy villamosszékre, mint aki azt gondolja, ne legyen tölem rövidebb a nap. Aki viszont előtte állt, annak türelmetlenség és várakozás szabdalta a mozdulatait, kezével a feje körül babrált, nyomogatta a csontokat az arcában, néha a szájába is benyúlt, és még néhányszor, nem érezvén, de megrettentülve attól, ha értelmetlenül csapkodott lába között hosszú, hiábavaló karjával.

Itt voltak még a kevesebb bajforrásúak, akiket azért nem kevertem össze azokkal - bár a legkönnyebben összekeverhető -, akik semmiféle jelet nem adtak magukról, úgy ültek ott, hogy magam is belezavarodtam, s már itt, sehol máshol, elmondom, ők érdekeltek a legjobban, a facér-kemények. Azért a kevesebb bajforrásúakról is tudok egyet s mást. Egysmást. Aki valamilyen étellel tért be, az nem volt ingyenc, és nem bírta a tétlenséget. Aki az első néhány röhögés után vette le a kabátját, az soha nem ad vért, közöttük legtöbb a cserbenhagyásos gázoló. Aki folyton a másik fülébe súgott, az vagy tolmács, vagy éhes, de az is lehet, és az az igazi mozgatórugó, hogy féltékeny. Vannak még az elterpeszkedők, akik rosszul

bútorozott, kényelmetlen vagy bútorozatlan lakásban éltek. Érdekes, a hangoskodás már nem divat, és a poros fénypázmában sem lóbálja senki az öklét, hogy odakint leveri az *első sort*. Pedig sokszor jobb volt a film beszélősokkal, azzal a családias szagornamentikával, amelynek csúcsaként mindig az szólalt meg, aki a legjobb poént tudta, kontra, rekontra, önbírálat, süllyedjek el. Ezek az emberek kihaltak, vagy elnémították őket, vagy elfejlődött a szinkron, vagy komolyan bedőlünk a filmművészetnek, amely elegyeskedő és közteskedő vibrációjával hoci, nesze alapon praktikus létvázlatot dokumentál. Punktum.

Aztán leoltják a vészfényt, mintha valami baj tényleg elmúlna, és az én ismerőseim szépen odavesznek. Már csak egy fekete gömb a fejük, a nyakuk a gallértól nem rúd, én is eszem a szupervíziót. (De hogy azok közül, akik a hátam mögött már a vészfénynél csókolóztak, megfigyelt-e engem valaki, biztosat csak akkor tudhatok, ha előadás közben kimegyek „jógázni”, mert az utolsó sor páratlan számú, s akkor a foghíjat a csókolózók között vagy éppen a páratlan figyelőt megláthatom. Bár egy a hetvenhez, hogy más nem így ismerkedik, ahogy én: lassan és áhítatosan, mint aki szarba sosem lép, tehát a figyelőm: kútba esett.)

(Idetartozik: egy T alakú földút végén megálltam a faluban, idős férfi fehér lobogóval a közkút tövében a kannába nyomja. Hogy milyen lobogó ez, mondja, azt kérdezi, megakadt a moziban a film, elkezdett égni a széle befelé, a bicskámmal kihalítottam a vászonból a hercegnőt, tudtam, hogy mit csinálok, most már, főleg, hogy elragadtatom magam, de itt van ez a fehér filmvászon, éjjelente megint kifeszítem rajta a hercegnőt. Tudom, hogy nem látom, de a mozit is lebontották, a helyén a fogorvos kapott rendelőt. Töm és húz és idegel a vászon helyén.)

Amikor vége a filmnek, kimegyek. Átlagosan a háromból kettő előttem ül, egyet elveszítek a kijáratnál, de még mindig marad egy, akivel hosszabb távon is ismeretséget akarok kötni. Látom, itt van. Az előző megfigyelések (ruha, frizura, mindezek színe, színekombinációja) alapján tudom, hogy mi a dolgom. Erre persze az a válasz, hogy nem ismerkedek idegenekkel. De már maga a filozóf báj átsegít a kezdeti lökésen. Mert, ugye, ismerősökkel nem ismerkedik az ember, csakis ismeretlenekkel, de ez innen már ismeretlen. „Én se megyek a hídon át, a túlpartról az innen igazi.” Akkor előveszek egy akantuszlevelet, és megtöröm, finom és hideg, édes és savanyú, mint egy félős kínai kacsa. Ha az akantuszlevél sem tesz és nem hat, akkor előveszem az ajókaagyúrút. Magoz és tegez egy helyben. Már-már elneveti magát. Önmagát. Akkor egy kis gyalogborsóval szórom fel a követ. Megdől, biccen. Mi bajod van, kérd el. (Egy ló dobog a szívemben, kettő, nyolc láb, ígéretes.) Zongoraszék-faragó vagyok, mondom, szeretném, ha el se mozdulnál innen, megmintázlak. Miért? Mert zongoraszéket faragok belőled, borsót vagy gömböt, fönt lesz egy paginád a híroldalon.

És akkor elrohanok, mert nem bírom több kérdésre a választ.

Eleinte így ismerkedtem a moziban, ahová azóta be sem teszem a lábam, mert mindenki megismer, tudja, csak ismeretséget akarok kötni, semmi mást, és ez kínos nekik, több, mintha több lett volna.

Megyek egy kört az alvázon

Tandori Dezsőnek

Ahogy eleredt az eső, minden sokkal szárazabbnak és kézzelfoghatóbbnak tűnt, és még az a feltevés is beigazolódni látszott, hogy nemsokára a kutya is abbahagyja a nyüsztést abban a sötét lakásban, ahová bezárták napokkal ezelőtt. Hogy pontosan mikor zárták be, fogalmam sincs, mert folyton nyitódik és zárul az ajtó, hallom innen, amikor valaki kinyitja, aztán magára zárja, vagy éppen kinyitja és elmegy. A legkisebbet akkor tévedek, pedig lényegében tévedés ez is, ha azt állítom, hogy ebben a lakásban egy fantom lakik a kutyájával, és mindig pontosan megválasztja azt az időpontot, amikor már nincs kedvem meglesni az ajtórésen, ilyenkor vígan csapkodhatja az ajtót, ki- és bezárhatja, nincs az az isten, hogy fölkeljek, és meglessem a fantomot. Csapdába kéne ejteni, gondoltam, ezt a fantomot, legalábbis jól megleckéztetni, vagy egy üzenetet rakni az ajtajára, hogy le van leplezve. De, gondoltam, miért jár nekem ilyeneken az eszem, hogy ezt az egy szem fantomot leleplezzem, mikor gyakorlatilag nincs több, ezt csapdába ejtsem, vagy üzenessek neki, mikor ő nagyon jól megvan a vonyítós kutyájával, és különösebben engem se zavar, ha csapkodja az ajtót, vagy vonyít a kutyája. Ez nem igaz. Nagyon is zavar, ha vonyít a kutyája, különösen addig zavart, míg el nem eredt az eső. Most nem vonyít, és az ajtó is csapódott; itthon van a fantom. Az eső halk kopogása különösen jó hatással van rám, olyan leszek ilyenkor, mint a halak, esőben is jobb a kapás. A többnapos eső megbénít. Azt nem mondanám, hogy lehangol, inkább azt, hogy megbénít. A többnapos esőket mindig aggodalommal és unalommal figyelem. Az az érzés, ami a többnapos eső második napján hatalmába kerít, hasonló ahhoz az érzéshez, amikor nagyon tervezgetek valamit, aztán mégse csinálom meg, lassanként elszáll belőle az élvezet, és lassan az eső is eláll. Nem most, most esik, majd holnap fog el az az érzés, mintha megint terveznék valamit, amit azért halogatok, mert nem ittam magamba a tervet mélységében, de valójában arról lesz itt szó, hogy megint lebírt engem a kétely, a legjobb terveimet is megeszi a halogatás, a hirtelen düh, az unalom, a vonszolódás és az örömhány. De miféle tervek azok, amelyeknek elég egy rossz pillanat, hogy öregapjukhoz, a semmibe menjenek? Ezt talán meg se kérdeztem. Majd holnap, mikor a többnapos eső a második napjához ér, megint azt fogom hinni, hogy milyen regényes az élet. És úgy járok vele, mint a fantommal. Azt fogom hinni, hogy nekem ebbe bele kell szólnom, hogy ebben a baljós, párás időben nem maradhatok terv nélkül, mert akkor engem is elmos az eső, cseppenként döngöl a földre, ha nem mutatok föl valamit, ami engem ír körül, és nem az esőt, nem annak kopogását és nem is a fantom titkos motozását a záron, hanem csakis engem, ebben a magánsodrásban, és nem a neszeket, amikhez képest legfeljebb egy fül vagyok, kagyló és cimpa, egy zsírszegény hallójárat... Az üllőbe és kalapácsba nem megyek bele. (Máskor kiaknázni a fület!) (Hitvány ötlet, bele is pirultam.) Van a fantomnak egy szétnyitható ágya, olyan a hangja, mintha saját mellszobrát tologatná egy görgős ágyútalpon. Mindennap megágyaz és elnyugszik. Azt nem hallom, hogy megágyaz és elnyugszik, nem lobban a lepedő, nem hallom a szuszogását se, csendesén ágyaz ez a fantom. De hogy a kutyája mellette alszik, az biztos. Én is gondoltam arra, hogy egyszer nagyon megbízok egy kutyában, pontosabban, két kutyában, így gondoltam el, egyszerre két kutyában bízni meg, két hatalmas kutyában, de arra nem gondoltam, hogy ezek vonyítanak is. Valószínűleg két kutya nem vonyít, csak egy. Egy kutya nem kell. Egy kutyának ugyan több a méltósága, mint kettőnek, de fölösleges ez az egykutyás méltóság, mert rosszkedvemben mindig magamat látnám ebben az egy kutyában, és ez nem tenne jót a kutyának. Egy kutya az pszichésen mindig megzavarodik, nekem két kutya kell, hogy ne

legyek egyedül egy kutyával. Most hogy a két kutya kan és nőstény, kan és kan vagy nőstény és nőstény legyen, azt nem tudom, de ha arra gondolok, hogy egy nőstény és egy kan kutya közötti párkapcsolat során kettőnél több kutyám lesz, akkor a kan-kan vagy nőstény-nőstény párosítás mellett maradok, mert a szaporodás kérdése számomra lezárult. Betege lettem annak a fantazmagóriának, hogy a szaporodás csak a kudarc szaporodása. Megismételni azt, ami nem megy, csak időhúzás és kibicteremtés. Van egy vállfa az asztalomon, mióta itt van, azóta nem lóg rajta ing, azóta vállfa, műanyag vállfa. A kampója minden irányba tekerhető, a végein pedig két plusz kampó a szoknyának, ha erre egyszer szoknyát rak valaki. A vállfa mellett műanyag tál, a belsejét vízkögyűrűk uralják, és egy ceruzaelem. Az asztal sarkán nem nagy, fületlen agyagkancsó néhány jó állapotú ceruzával, tollal, tollbetéttel és egy tokkal, amiben szerintem nincs semmi. A kancsó mellett poros ceruzahegyező, bevált. Sűrű, tömör, többnapos felhők gyűlnének a fejem köré, ha egyszer elajándékoznám, pedig ceruzahegyezőt akár adni, akár kapni mindig optimista dolog. A formája nem emlékeztet semmire, nincs direkt valamire kihegyezve, a csonkítatlan fantázia szüleménye. Hacsak nem egy olyan fallikus szimbólumot mutat, ami ugyanakkor be is fogad. Na igen: a közös nemi szerv. Mit nem adnék érte (egy évig papírt gyűjtenék a méhbe), ha Frajd láthatná az értéelt meg a szategyet szombatról vasárnapra virradó éjjel. Vagy azért is adnék (gyűjtenék) valamit, ha egy alkalmas évben, születési vagy halálozási évfordulón megnyitnák a műholdas Frajd csatornát, amin egyvégtében pornót játszanának az erre szakosodott alkalmi színészek. Úgy neveznék ezt a csatornát, hogy a „kis genezisállomás”. Vagy minden eddig élt gondolkodóról nyílna egy „stíluscsatorna” az égben, és mehetne az ember egyikről a másikra, amíg mindegyiket meg nem unná, vagy ameddig valamelyikben otthonra nem találna. Nézné bevált csatornáját, és ha az se hozna gyümölcsöt neki, akkor jöhet a vitaminágy, a test újraélesztése, az öngyilkosság helyett csak kikapcsolódna az ilyen emberfajta. Frajdnak azért elég könnyű dolga volt, Frajd a geometriát lovagolta meg pszichésen, mert amit az asztalomon tartok, vállfa, rúdelem, tollak, azok mind ágyékközpontúak. Nem is értem, hogy nem gerjedek be lelkileg ezen. Frajdnak azért volt elég könnyű dolga, mert ami kiterjedéssel bír, az mind megtermékenyítőleg hat arra az elképzelésre, hogy egy nemi szerv utánérése. Nem kéne mindent a feje tetejére állítani, hogy gyorsabban a testtel? Na még valami programot hozok össze ma, estére. Ehhez senkinek semmi kedve. Megint megszólalt a kutya. Vonyít a lelkem. Az eső elállt, a ma már tegnap, és nem tervezek semmit így. (...) A fantom egyhamar elhallgattatta a kutyát. Ha nem ugat többé, akkor végképp összehúzódtak. Meglehet, a fantom a végét járja, és azzal a félelemmel küzd, ami egy fantomra tör rá, idejében. Már itt elkönnyvelhetem, nem mentek életet. Életet csak akkor mentek, ha azt már nem lehet tovább nézni. Mindig egy kollektív képzelettel gondolkodom, azt hiszem, hogy az én képzeletem elég fer, és nem kell túlságosan pontosítanom, elég, ha a saját számban rágom ezt a szereplőt, amelyik a kutyájával odaát intézi a dolgokat. És nem sántít, a lábának pedig nincsen semmi baja, esetleg a kezének, amiért olyan hosszan nyitja az ajtót a rossz kezével a fantomvendégeknek: egy egész fantomcsalád surran be az ajtón hosszú idő alatt. Elöl a fantomcsaládfő, aki egy rekordot forgat a fejében, utána a fantomasszony, akiben ma valahogy helyreállt a mérleg, utána a két fantomgyerek, akik a jövő hordalékai. Amikor a kutya megérzi a fantomszagot, elhagyja a vonyítást, és csahol és csahol, mint akinek nyugtató síkesztyűt varrtak a bőre alá. Hogyha most itt állna mellettem valami hatalmas alak, aki csendben figyelne a munkámat, és egy-egy ötletesebb résznél terpeszt váltana, azt hiszem, megkezdeném a leírását. (...) Az eső megint rákezdedt, kiszámíthatatlan, hogy mikor esik. Száz év múlva is esni fog, ha egyszer elkezd esni az eső. Rengeteg víz összegyűl, és apránként lezuhan. Az óceánok és a tengerek úgy párolognak, hogy fent is legyen egy kisebb óceán és tenger, meg lent is, és a kettő folyamatosan egybemegy. Földi és égi óceánok, amiket a képzelet összemos, (a képzelet, ..., fatők, uborkafenyő) mindkettőt évezredek múlásával lassítja az ember, az olyan emberek, mint én is, aki tegnap elvetette a sulykot, aki

tegnap túlment minden határon, aki tegnap új napot hozott az életembe. Minden állapottól függetlenül meglenni. Vagyok egy pasas, aki rosszul van, magányos és levert, és vagyok egy másik is, aki mindezek ellenére nincs rosszul, nem érzi magát magányosnak és levertnek, és összeszedi azt az elsőt, és viszi tovább, mint egy lelkiismeretes hordár, akinek a nagyapja is hordár volt, és a fia is az lesz; és e kettő együtt kávézik, együtt mossák a fogat, és nincs min összekülönbözni, ez nem olyan viszony, sokkal iszonyatosabb. Már egy ideje az a fantazmagória a kelepém, hogy amikor alszom, ez a második részem visszatér a szent akkumulációba, visszatér a tojás a tyúkba, vissza a tyúk az őshüllőbe, az őshüllő vissza a tüdős halba, a tüdős hal vissza a halba, a hal vissza a polipba, a polip vissza a szivacsos meglétbe, a szivacsos vissza az egysejtűtelepekhez, az egysejtűtelepek vissza a szénhez, a szén térjen már észhez, a szén vissza a földre, a föld vissza a galaktikába, a galaktika vissza az ősrobbanáshoz, az ősrobbanás vissza ahhoz, aki itt ész né'kül ősrobbantgat, és majd lesz szíves a következő diverzáns akciója előtt visszafogni azt a felfokozott teremtmániáját, na, fókuszálok, innen el, vissza a pleisztocénba, szépen csak, ahogy a Labrador visz egy festőt, ecsettel a farzsebében, vászon majd odaát, és kidobja, valahogy ott pihenheti ki magát igazán, elmegy ő is lefeküdni, miközben a másik az ágyban alszik. Az eső most erősebben, szinte értelemmel veri a párkányt. Hogyan lehetne ebben a világban egy rendes pillanatot találni, ami egyben pont is, egy meghatározott pont, amitől távolodni, amihez közeledni nem lehet, mert jön velem, jön velem egy pillanat, ami úgy maradt, ami már elég régen ilyen, és az ő fényében, és a kettő között, ami vagyok, elmondhatnék valamit, ami miatt jó lenne beszélni. Az eső zajához nem társul a szél sodrása, hanem egy másik hang van, a fantomtól jön, nézi a tévét. Megpróbálom a tévészó fantomot a falon át figyelni, az arcát, amelyen fényt vált a kép, és a szemeiben ott lüktet két apró monitor. (...) Három pontban szélesebben történnek a dolgok, megadások és újraélesztések rohama, amelyekben a félelem gyűlölete és a gyűlölet fokozódása a félelem elmúltával két sarkkő, két élkő, és bármennyire is távolodnak, nem veszítik el egymást bizonyítani. Holott az egyik csak erőszakos rettegés, a másik meg elmúlás, akár egy lassú fogalom. Halálformák, sok betűhibával, elütéssel, egy dolgozó ember ősi álmélkodásával. Melyik itt, melyik? A halál látszólag a test halálával, annak tönkremenetelével, felrepedésével, kettészakadásával kezdődik, és hasonlít a beszámolókra. Ez a dolgozó hős néha megkülönbözteti a halál elgondolóját a testétől, megkülönbözteti a fejkoponyát, a gerincet, az agyvelőt, a lábujj- és kézujjcsontokat, a csontokra tapadó izmokat, és mindettől elhatárolja azt a félelmet, ami a megérzés elgondolásakor fellép. A félelem intenzitása hullámszik, és bármelyik hullám bárhová vezethet. Hirtelen mit ismer meg, aki fél, hirtelen miért hiszi, hogy e kivételes alkalom lőrést nyit az értelem visszavonulásához, amelyből s miatta többet tud? Ki kell-e bírni ezt a félelmet, hogy elérjem vele a célját? A félelem alapos. A félelem alaptalan. És ez ugyanazt jelenti, egy logika. A félelem alapja a célja. A logika alapja a célja. Mint két hamuba sült pogácsa. Amikor befogtam, megint beborult az ég, és arra gondoltam, nagyon kár, hogy mindig az a vége a beismert kudarcnak, hogy az ismeretlen széppé lesz, a szép pedig a mi barátunk. Mindig van valami szép. Ha csúnya, akkor biztosan rafinált ellenpont. Ha félszép, akkor a szép az időben születik. A tér meg bukik. A fantom hallgat. Fárasztó napja lehetett, az ágyat se húzta ki, lefeküdt a kutyája mellé, és a földön horpasztanak. Ilyet egy család nem bírna ki. Nem tetszik nekem ez az egész, kriminális. A nemtetszésben újraindul düh, kétségbeesés. Nem szépítem, van három virág az ablakpárkánytól néhány öltre. Még tavaly, amikor szinte ki se keltek, akkor vetettem őket. Néhány magot raktam az öntéstalajba, hogy ott istenien sokasodjanak, hozzanak virágot, és ne nekem kelljen a piacról, levágva, mint egy anyámasszony katonája. Tavaly ette őket valami bogár, undorító élve evés volt, de most valahogy kinőtt három Napvirág. Az idén nem vetettem, a tavalyi vetés besokkolt, és most, hogy nem vetettem, előbújt három Napvirág. Amikor a szél és az eső egymást felheccelve nekirohannak a Napvirágnak, odaállok az ablakhoz, és nézem, mire mennek. Nem mennek

semmire, leikszelnek, azt azért tegyük hozzá, a virág van hazai pályán. A magot tavaly egy szakembertől vettem, kis háromszor hármás fóliába csomagolva, a magok. Ha a szakembert csomagolja ilyen fóliába a mag, és elvetem, és megeszik a bogarak a kiteljesedő szakembert az ablakom alatt, mire az idén az újra kihajt, ezt baromi nagy szerencsének és nem a szak tudásnak köszönhetném. A magok vetése előtt megmozgattam a földet, kis hely, tehát földrengésszerűen. Az előbukkanó csigaházak miatt mondom csak a kellemes humusz szó helyett: öntéstalaj. (...) Először úgy gondoltam, kiaknázatlan, hogy itt ugat egy kutya, amit ezért beleveszek, és amikor már napok óta nem ezen fáradozom, akkor újra hallom az ugatást, mint egy jópofa fanfárt, és ezzel a folytonosság meg az időegyenlőség ki van osztva. Amikor a kutya belekezd, ez a fantom kutyája persze, nem egy másik kutya, egy telivér alsóbunda, egy tacsó, nem, ez a fantom kutyája, ez állna nekem lesben a falon át és azon túl, és a hangja odavinné Pavlovot az írógéphez, engem odavinne az írógéphez, kicsit haboznék, aztán megint, a fájós karom ellenére belekezdenék. Az eső meg onnan eredt, hogy laktam egy zongoratanárnőnél a cselédszobában, és odakint az ablakom két esőcsatorna hangját egyaránt beeresztette, és voltak napok, amikor ki se mozdultam, és amint belépett az a pikasszós csobogás, én már el voltam ájulva. Azt gondoltam akkor, hogy a zene őseredete csakis az eső lehet, és ez különben is fentről jön. A lenti és a fenti óceán átjárja egymást, és ez a zene, ez lesz a zene, így döntöttem akkor. Most majd másként döntök, de ahhoz megint idő kell, bár meglehet, azt úgy csinálom, hogy érzelmileg elkapkodom. Ami majd megint harmóniazavarra vezet. A harmónia az a pillanat, amikor nem csinálsz semmit, és már kész vagy vele, gondoltam jó előre. (...) Elmentem a füveshez ma, hogy fűmagot vegyek. Nincs kertem, ahová fűmagot vethetnék, de gondoltam, jó ha van itthon fűmag, mert ha nincs itthon fűmag, és ettől rosszul érzem magam, ez az alkoholizmus. Elmentem a füveshez, hogy fűmagot vegyek, mert igazából semmi közöm a fűhöz, semmi, annyi fű van, hogy nekem nem kell erre gondolnom, hogy mi lesz a fűvel, ha én nem leszek már, hanem csak elmentem a füveshez fűért, hátha otthon van, és veszek tőle fűmagot, amit majd útközben elszórok, és majd otthon, amikor becsukom az ajtót, akkor rügyezve az irigységtől felkiáltok: hová lett a fűmagom?!. Ilyet én nem csinállok, hogy becsukom az ajtót, és ott üvöltözök egymagamban. Esetleg kinyitom az ajtót, és úgy üvöltözök egymagamban. Vagy már az utcán üvöltözök. Hogyha becsukom, aztán kinyitom az ajtót, és le is jövök a lifttel, akkor majd ott üvöltözni fogok. A fűmag miatt ilyet nem teszek. Egy fűmag miatt nem üvöltözök. Ha egy fűmag miatt nem üvöltözök, akkor tíz, húsz, száz vagy ezerhatszáz fűmag miatt se üvöltözök. Üvöltözik a fene. Meghallják és odarohannak nekem kétezer fűmaggal. Vagy többen kétezer fűmaggal, hogy vessem el, pázsit lesz belőle. Vessen, aki aratni akar. Képzelmű, learatni a fűvet, ami százezer fűmagból kikelt, és ott őrizgetni a bálákat az ágyam mellett. Fát, azt ültetnék, egy vagy kettőt, de fűvet... A fa lassan nő meg, és mire össze kéne aprítani, addigra talán a fű lehetetlenné teszi, hogy megközelítsem a fát. Minek megyek én egyáltalán a füveshez? Fűmagért, ha jól hiszem. Fűmagért. Kell a francnak fűmag, hogy aztán csupa fű legyen minden, ki se lássak a fűből, csak üvöltözzek, hahó, itt vagyok, itt a fűben, hol máshol, hát itt a fűben, nem látszok, én vetettem. Dehogy megyek én a füveshez! Majd ha akar valamit a füves, felkeres. Becsönget, és azt mondja, hogy: én vagyok a füves, hoztam egy kis eladó fűmagot, nem kell? Szervusz, füves, mondom neki, hoztál egy kis fűmagot? Hoztam, hoztam. Kell, vagy eladom másnak? Persze hogy kell, füves, csak el ne add másnak, ezek nem értenek semmit a fűhöz. Amikor odaadod a fűmagot, már pengetik a kaszát, add csak ide, majd én elrejttem a virágcserepben. Nincs is muskátlim, de van itt egy jól gépelő pingvin az ölemben, ..., hogyhogy, ez nem ide tartozik (...) Ma láttam a kutyát. A fantom megbízott azzal egy férfit, hogy menjen vele. Ment is. Mi haszna lenne ebből a férfiből, ha nem a kutyája sétáltatása lenne a haszna. Ennek a férfinak nem kellett álcáznia magát, ez szemrebbenés nélkül sétáltathatott kutyát. Teljesen úgy tett, mintha az övé

lenne a kutya. Ment nyugodtan a póráz után, egy kibontott szardíniával se lehetett volna eltéríteni. Gondoltam, most elbeszélgetek vele.

- Uram, ez az ön kutyája?

- Igen, az enyém.

- Ezt hogy érti?

- Ez a kutya, amit sétáltatok, az enyém.

- Van panasza rá?

- Nincs.

- Akkor?

- Ezt hogy érti?

- Adott már neki nevet?

- Igen.

- És mi a neve?

- Huntyu.

- Így hívják a maga kutyáját?

- Igen, ez a neve.

- Huntyu?

- Igen.

- Talált kutya?

- Nem, szült.

- És Huntyu?

- Igen.

- Nem hívhatnánk Platónnak?

- Nem.

- Miért?

- Mert nem ez a neve.

- Honnan tudja, hogy egy kutyának mi a neve?

- Onnan, hogy ahogy szólítom, az a neve.

- De vajon, annak okán, hogy így szólítja a kutyát, valóban ez a neve?

- Azt gondolom, igen.

- És miért gondolja ezt?

- Mert ezt a nevet kapta, és erre ért.

- Gondolja, ha másképp nevezik el, akkor arra nem értene?

- De, arra is értene.

- Akkor miért gondolja, hogy ennek a kutyának ez a neve?

- Mert ha nem így szólítanám, arra nem értene.
- És ha én úgy szólítom, hogy Platón, és erre is ért?
- Akkor a kutyának két nevet adtak, de valamelyikre jobban ért.
- Állítsuk középre a kutyát, és egyszerre mondjuk neki a két nevet, hogy melyikre ért.
- Huntyu. Platón.
- Miért ment magához?
- Mert mégiscsak így lett elnevezve.
- Menjen a francba a kutyával együtt.
- Huntyu!

(...) Fölkelt a nap, aztán a hold. A hold lement, fönt a nap maradt. A hold visszajött, a nap lement. A nap lement, a hold maradt. A hold fenn, nap sehol. Nap sehol, hold sehol. Nap föl, hold le. Nap vissza, hold is. Hold sehol, nap le. Nap föl, hol a hold? Nap vissza, hold elő. Nap elő, hold le. Hold föl, nap föl. Nap le, hold marad. Nap föl, hold sehol. Hold elő, nap is. Nap alá, hold föl. Hold fönn, nap lenn. Nap föl, hold alá. Nap le, hold föl-alá. (...) Reggelre a fény fölszántja a játszóteret, jó darabig lesem a toronyház ablakából, mire fölhagy a kápolnaörműlet.

Ítéletidő

A zuhogó eső elől egy kocsmába menekültem. Kint tovább esett. Kávét és szódát rendeltem, mint aki mindig is kávét szódával vagy sehogy. A pultra könyököltem, szemben a tükörrel, amelynek alsó széléről beláttam a pult alá. A kávé forró gőze a szemembe szállt, azt hittem, megvakulok a szememre. A kártyások az asztalt verték, majd az egyik fölállt, és lapokkal a kezében kiment a végére. Nem, a lapokat az asztalon hagyta. Sántított, és folyt róla a víz, a verejték.

Rágyújtottam, a parázs végét megjárattam a hamutál bordázott fenekén. A pultos az akváriumban kevergő dzsúszot figyelte, mintha azt lesné, mikor bukkan föl benne egy kisebb hal. Hát soha. De az esze máshol járt, számomra ismeretlen helyeken. Nő sehol. Két férfi, mint két ajtószárny, a küszöbről figyelte az esőt. Elfogták a fényt. Egy másik kártyás a pénzt számolta, megvolt mind, aztán elnézett a pénz fölött, az adósságokat már fejben kasszírozta.

A tükör melletti ajtón át a raktárba láttam a kávéval kigőzölt szememmel. A pultos bement a raktárba, leült egy rekeszre, a szemközti falra nézett, amit én nem láttam. Az ujjain kezdett számolni, sokat számolt, vagy mindig újrakezdte. Ökölbe szorította a kezét, és a bütykeit is megszámlolta. Kijött, az ingén át a köldökét kaparászva azt mondta a mellettem ülőnek, hogy október, jövő október. Közben a végéről visszajött a sánta, leült, és negyvennel indított. A másik kettő kontrázott. Lössz, ami lössz, mondta az egyik kontrás, aki ver, az nyer.

Odakint zuhogott az eső, számolatlanul bolyongtak a vízcseppek, valaki mindig az ajtó felé nyújtotta a nyakát. A belső teremben (olajpadló, vakablak) egy alacsony idős és egy nyurga fiatal itta a sört. Néha megszólalt az egyik, de a másik nem válaszolt; aztán fordítva.

Az utcán bicikli csörrent, falusi ember volt, miséről jövet elázott. Beugrott szárítkozni a sötétbe. Mert sötét volt itt, mint egy kéményben, ahová csak háltni jár a Mikulás. A feketémet kevergettem, mikor lerázta magáról a vizet, feltolta a kalapját, és monogramos zsebkendőjével megtörölte a száját. Szőlőkacsokra hasonlító M.I.

A kártyásokhoz megérkezett a kibic, az orrán egy vízcseppe himbálva pislogott a lapokba, néha összeszorította a fogait, majd beleszakadt az arca. A falusi ember egy pohár borral beült a sarokba, a hátam mögé, ahová a tükörből beláttam. A pultos ivott az automatából, megbor-zongott, szétnézett, látja-e valaki. Én láttam, de ez nem érdekelte. És mintha senkit sem érdekelt volna, hogy ott ülök a pultnál. Bár engem se. Mégis, már-már azt próbálgattam, kivel tudom összeakasztani a szemem, de a kisebb kudarcocskák után azonnal felhagytam az eszetlen játékkal. Bezzeg ha egy kis faluban beállok a pulthoz, mint egy nagydarab, hugyozó gazda a farakás szélébe, azonnal mindenki odabámul, méreget, mint egy kan disznót. Akkor szét se merek nézni, mert néha elég egy tekintet, hogy velem kapcsolassák le a villanyt. Persze ez városi kocsmá, ide csak inni járnak, nem szórakozni.

Az eső néha csendesült, néha rákezdett, mintha tudná, mit akar. Az ajtóban álló két alak megkínálta egymást cigarettával, de gyufája egyiknek sem volt. A kibic adott nekik, közben elvesztette a fonalat, ettől fölényesnek látszott, vagy szórakozottnak, sőt stb.

Az első cigarettával a szódámat ittam meg. A belső teremben megállt az idő, a sör sem fogyott. A pultos és a barátja egy gépkocsiról beszélt, amelyiknek több száz literes a raktere, képzeld el tele gázzal, mondta a pultos. Az eső zaja és a csordogáló víz hangja elmosott mindent. Már én magam sem figyeltem másra. A kocsmá olyan csendes volt, mintha mindenki a végszót várná.

A nyirkos levegőtől bepárasodott a hajam. Beleittam a kihűlt kávémba, mintha nem is az enyém lenne, hanem valami maradék lötyty egy rég elpárolgott vendég után. A lábam egyszerre kezdett izzadni és fájni a szandálban, furcsa, pedig el lehet dönteni az ilyet.

Indulni akartam, de még nem fizettem. Kinéztem a két férfi között az utcára, ahol a fodrozódó víztükörben már nem látszott a betonjárda szürke cementje, se a betonba hengerelt kapaszkodólyukak pontos, fekete köre. Az eső szakadatlanul szakadt, ha nem is dézsából, de mintha teli pofából köpdösték volna. Miután újra végigmértem a társaságot, és nem mért vissza senki, a pultostól lapot kértem, mármint újságot. Nincsen, fejezte be a beszélgetést. Nincsen, látod, nincsen, mondogattam magamban, mintha fogadtam volna valakivel, de inkább az esőre nem volt kedvem kimenni, maradni se akartam. Tehát? Semmi tehát. Vagy kimegyek és tökig ázok, vagy várok még és később ázok tökig, vagy itt dekkolok a félhomályban, és bírom magamat, hadd cicázzon velem az idő. Amikor nincsen jó megoldás, csak rossz, szeretem a lehető legrosszabbat választani.

A falusi ember asztalához kéredzkedtem, akár egy szent, akit gyűlölnék a modoráért. Nem szóltam egy szót se. Gondoltam, úgyis belekezd, nincs nekem mit előadni. De nem szólalt meg, egy mély korttyal kiitta a poharát, az asztalhoz koppantotta és kiment. Úgy kapott föl a biciklire, mintha nála már elállt volna az eső.

Az asztaltól csak a kártyásokat meg a pultost láttam a barátjával, a belső terem kiesett. A két ajtószárnyas alak meglepően lassan dohányzott, vagy a gyorsan átnyirkosodott dohány szívatta velük soká: nem haladtak egyről a kettőre (mint a számhúzó kutyák).

Kezdtem megszokni ezt a gyászos társaságot, és mintha már én is közéjük tartoznék, bent a sarokban, ahová a törzsvendégek veszik be magukat, ha jó napjuk van, amikor minden előttük áll és már mögöttük van.

A kávé zaccát piszkáltam a nyelvemmel, és egy pillanatra megálltam a csésze fenekén, mikor valahonnan egy „ismeretlen” fickó került elő. A helyemen a pulthoz hasalt, és a tükörből egyenesen a pofámba bámult. Na, rettentem össze. Kávét meg rumot rendelt.

A poharakat letette az asztalomra, és leült. (Nem tudom másképp mondani, egyszerűen leült, nem lehuppant, hanem egy szinte tanítható, mintaszerű mozdulat után a székben találtam, de ez lényegtelen is, mindenki leül valahogy, ez [ő, neki legyen mondva] így.) Ítéletidő van, mondta. A szél azért nem fúj annyira, mondtam, de nem figyelt rám. Ítéletidő van, mondtam. Nem válaszolt, a kávéját jobbra kavarta. Sötétbarna, emelt nyakú pulóvert viselt, fekete kerti dzsekit, ronda csizmát és mályvaszín kordnadrágot. Az eszem megáll, mondta. Vártam. De nem folytatta. Kökemény heroizmus, gondoltam. Valami baj érte, amiről én majd pontosan tudni fogom, hogy hol kellett volna mást máshogy. De nem. Nem folytatta. A kávéból és rumból is ivott egy csipetnyit. Ha ilyen jól beosztja, kitart estig, gondoltam háromkor.

Kicsit megrúgta az asztalt. Fölkapta a tekintetét, de csak a nyakamig. Nincs újság, a kávé elfogyott. Fizettem és kimentem az esőbe.

Közepes méretű cseppek voltak, nem olyan, mintha arcból köpnék, és nem ilyen, ha szítál. Itt lakom nem messze, de megálltam, hogy ne kelljen sietni. Végül is, valljuk be, ez csak eső. Nem szárít ugyan, de csak eső. Elázok az esőben, akkor mi van? Az esőben el szoktak ázni. Jól van. Víz az élet. Meg szén. És ha az isten is úgy akarja, akkor egy kis villámlás. Gyújtószikra a szívmotorban. Na de megfázok itt, ideje hazamennem.

Otthon forró zuhanyt vettem, sokáig tartottam az arcomon a puha törölközőt.

Nem villámlott, és a szél se fújt, az eső meg elállt. Az ég szürke volt, mintha valamit belülről néznék. Vastag, puha ruhákat vettem fel a nyári vékony szövetek után. Egészen rendesen leültem már a szobában, ahol egy darabig a virágokat néztem. Azt a szobrot is, kis kosárral a fején. Aztán elaludtam a fotelban egy könyvvel, amit ki se nyitottam.

Belső akt

Szombat délután elaludtam a kanapén.

Mire fölébredtem, a temetőben elolvadt a hó.

Már amikor leültem a kanapéra, éreztem, hamarosan elalszom. Így is volt, de előtte még történt egy s más.

Kicsivel azután, hogy a fényes keleti égbolton alig észrevehetően megjelent a hold radiátorsárga karimája, egy madzagra kötözött ceruza, papír és ruhacsíptető jelent meg fokozatosan az ablakomban, amit a felettem lévő emeletek egyikéről engedtek alá. Néhányszor meglengették a papírt, mely kottapapír volt, a ceruzát, amelynek lerágott csutkája alatt még éppen kiolvashattam, hogy 4B-s, s a ruhacsíptetőt, amely - most láttam csak - egy puhagallér piciny cafatját szorongatta nagy kétségbeeséssel; a csíptetőfejek elcsúsztak egymáson, s olybá tűnt, a felkötözött ruhacsíptető ezúttal kapaszkodik a puhagallérba, mint amikor valakit kilógatnak egy helikopterből, s még utolsó, mindent eldöntő kétségbeesésével beleharap a rotor kavarta légörvényben lebegve felpördült inggallérba, hogy majd az illatából napok alatt sokat veszítő szénával megrakott erdei állatetető mellé zuhanva ezzel a darabka szövettel a szája sarkában találjanak rá a gombázók.

A ceruza és a kottapapír minden kétséget kizáróan a lelógatónak azt a szándékát fejezte ki - bízva kifinomult hallásomban és hangérzékenységemben, amely nem rekedt meg azon a kezdeti szakaszon, amelyen oly sokan, fel nem ismerve kórusművel bezenghető zenei elszántságukat, felkötik magukat az első zongorahúrra, vagy dupla hurokkal csuklójukra citerahúrt feszítenek, vagy beledőlnek karmesterpálcájukba, vagy áramjárta cintányérok közé szorítják fejüket -, hogy azonnal fogjak hozzá a komponáláshoz, más esetben jól látható a ruhacsíptető, mely mint kis emlékmű előre beárnyékolja sorsomat.

Néhány percen belül havazni kezdett, erős hófúvás indult meg a temető fölött, de azt azért még sem hittem, ahogyan számtalanszor már, hogy fehér kottafejek ömlenek az égből a temető rendezett soraira, s a violinkulcsszerű díszekkel megrakott temetőkapun át úgy járnak be a látogatók, s állnak meg egy-egy hant mellett, mint valami határozott előjegyzés vagy utasítás a kottapapíron.

Kitöröltem a szememből ezt a borzalmas és cinikusan idióta képet, amely úgy nehezedett volna aznap rám, mint vízbe fulladóra egy szabását veszített, vastag, és erősen nedvszívó szövetkabát.

A fölöttem lakók közül csak egyvalaki kívánhatta tőlem, hogy újra komponáljak, hogy újra megszólaljanak a fejemben azok az iszonyatos zeneművek, amelyek hosszú zenei előtanulmányaim ellenére csak egy szerencsés kimenetelű síbaleset óta kínoztak, és utána minden napomat pokollá tették, mintha folyamatosan zengő üvegharangban élnék, amelynek több tonnás körperemén kívülre soha nem léphetek. Csak ennek az egyetlen nőnek szenvedélyes bosszúja kívánhatta tőlem, hogy ismét az állandó és megszakíthatatlan komponálás örületébe kerüljek, hogy a viszonylag vékony csontsisakkal körülzárt agyvelőmben kizárólag zeneművek tomboljanak, és semmi más. A nő szenvedélyes kegyetlensége minden határon túlnőtt, s én már mindörökre naptáron túli napnak kívántam azt a napot, amelyen zene- és komponálási örületem utolsó szakaszát felfedtem előtte, majd pedig gyógyulásom egyetlen lehetséges módját is, amit egy Imaguel nevű kolumbiai zenepszichológusnak köszönhetek, aki csaknem egy hónapon keresztül felváltva bombázott fehér és fekete zajokkal. Azt mondta, mielőtt

kertjének ajándék gyeptéglájával hazabocsátott, hogy gyógyulásom semmiképpen sem lehet végleges, csupán átmenet a teljes gyógyulás felé.

Itthon rosszat sejtve mutattam meg a nőnek a penészedő gyeptéglát, aki ha nem járt fotózásra - mert aktmodell volt, mint a legtöbb nő ebben a negyedben -, átjött meglátogatni, mint egy soha többé nem gyógyuló beteget, holott arra kértem, ha lehet, ne érezzem megrendítő és egyben csábító gondoskodását, inkább panaszkodjon, ha lehet, inkább meséljen munkájának lehető legocsmányabb oldaláról, beszéljen az öregségtől való naiv rettegéséről, de ne hozzon nekem apró kedvességeket, mint azt az elefántcsontból kifaragott zongoraszék-miniatűrt, és ne húzza be a függönyömet, ha feljön a radiátorsárga hold.

Látogatást látogatásra halmozott, elkerülhetetlenné vált, hogy előhozakodjon a kottadossziéimmal, amelyeket nem rejtegettem, hiszen tudtam, ha miszlikbe aprítom vagy gázpörzsölővel hamuvá égetem mind, éppen tőlük való szabadulásom útját vágom el további elérhetetlenségük okán, ezért inkább egy mindig szem előtt lévő, szabad sarokba hajítottam őket, hogy megszokjam vagy megunjam látványukat, és ezzel együtt tartalmukat is.

Egy dióbarna sapkát horgoltam télire, az aktmodell már fél órája nesztelenül hallgatott, mikor megláttam, hogy egyik kottadossziéból egy köteg kottát az ölébe vesz, és lapozgatja.

Nem játszom túl jól, mondta, de van egy Diesel zongorám - s alig hallhatóan elsikította magát.

Az öléből az álla alá hajtogatta az átfutott kottákat, az egyik lap megcsúszhatott, s mikor visszatolta, finoman elvágta vele a nyakát.

Semmiség, mondogattam, nekem néha az egész tenyeremet összeszabdalták, egy kantáta papírja az életrajzomat szelte ketté.

Az aktmodell azonnal felkapta a kókuszos teasüteményeit, és egy szó nélkül bevágta az ajtót. Másnapra a papírvékony seb bedagadt, majd begyulladt, semmilyen orvosi beavatkozás nem segített rajta. Ennek már egy hónapja, be sem teszi hozzám a lábát, s miután volt betegségem minden egyes részletét pontosan ismeri, a legelképesztőbb módszerekkel próbál kínokat és fájdalmakat okozni nekem, hogyha már karrierjét kettévágta a kottapapírom, amiért szemernyi büntudatot sem érzek, hát én se gyógyuljak olyan könnyen, mi több, zuhanjak vissza a zenei és komponálási örületbe, újra ereszkedjen rám az üvegharang, és bömbölgjön belül a fejem, mint egy hurrikán pereme.

Még azt is megtette, hogy Diesel zongoráját az ágyam fölötti részre tolta szobájában, hogy éjszakáimat néhány méterre egy Diesel zongorával a fejem fölött töltssem, ami eleinte úgynevezett szexuális tériszonyként hatott rám, később inkább logikai térlátásomat erősítette. Sokszor egyetlen hangot ütögetett egész éjszaka a Diesel zongorán, a hangokat egy hangcsővel átvezette a közös vízvezeték csöveire, amivel azt érte el, hogy tőlem szokatlanul nagy tiszteletet és megbecsülésfélét ébresztett bennem ettől kezdve egy számomra kiismerhetetlenné vált aktmodell kitartása és találékonysága iránt, mert nem mindennapi szellemi erőfeszítéseknek lettem szerencsés áldozata, az aktmodellségnek olyan páratlan hatásmechanizmusával találkoztam, amely teljes egészében kiküszöböli a test s annak látványosságainak használatát, ugyanakkor minden ellenem s a betegségem felélesztésére irányuló szellemi erőszak erotikus kompozícióvá állt össze, amely, mint a folyamatosan ütögetett egyetlen hang is, monotonijával soha nem tapasztalt békességet, nyugalmat, és éjszakánként könnyű álmot hozott a szememre, s igazán biztonságban éreztem magam az aktmodell fáradhatatlan próbálkozásaival körülbástyázva.

Délutánonként számítógépes kanasztát játszottam a szomszédos inszeminátorral, akinek hangszálai végleg felmondták a szolgálatot egy zugtehenészetben elköltött villásreggeli alkalmával, ezért a néma kanasztá közben kedvemre kalandozhattam gondolataim között, s mikor az inszeminátortól távozva a folyosóra léptem, még mindig az aktmodellen jártattam az eszem, akivel váratlanul összefutottam a lépcsőfordulóban.

Magas nyakú garbót viselt, és durva szövésű bordó pantallót; szemei átkozottul tüzeltek a gyűlölettől, mint aki kész évekig így maradni, s végül a totális kudarcot egy pillanat alatt elfelejteni.

Láttam már mindent. A szobámban a dióbarna sapkában a kanapéra döltem egy levél-papírral, és belekezdttem: „Azon a fékezhetetlen dühén és eszement gyűlöletén át láttam meg az eddig számomra aktmodellként jelentéktelennek tűnő szépségét, ami egyben azt is kizárja, hogy rám bármilyen hatással is legyen dűhe és gyűlölete..., egy szép nő gyűlölete és dűhe többé nem dűh és gyűlölet nekem, annál inkább a vonzalom katalizátora, amellyel volt szerencsém elkerülni azt a rabszolgamunkát, amit egy férfi beleől a maga közelítő megértésébe és „teljes körű felgöngyölítésébe”..., de még csak abban se reménykedjen, hogy szépsége meggátol a nevetésben...”

Mire befejeztem a kis híján gördülékenynek nevezhető levelet, az ablakkeretből eltűnt a kottapapír, a 4B-s ceruza, és a galléros ruhacsíptető is. Először a karjaimba költözött az álmoság, aztán szétáradt a nyakamon át a fejtetőmig, a bútorokba, a falakba is belezuhant; éreztem, most van vége mindennek.

Mire felébredtem, a temetőben elolvadt a hó.

Benzin

Három nyári nadrágom van. Ebből kettő egyforma. Egy különböző. Valamelyik mindig rajtam van. Ennek a zsebében lakáskulcsot, zsebkendőt vagy pénzt tartok. A farzsebeket üresen hagyom, mert sokat ülök. Néha leöntöm valamivel valamelyik nadrágom. Aztán már cserélem is le. Néha a süttet is ráejtem a térdemre, vagy pedig kecsapot, mustárt vagy uborkasalátát öntök az ölembe. Egyszer már babgulyást is öntöttem. Nagyon koszolom a nadrágjaimat, ezért sokszor is mosom őket; öblítem, végül szárítom mindig. Ha esik az eső és sár van, hátulról fölcsapom a nadrágom szárát és mérgeledök magamban, ha pont aznap vettem fel tisztán. Ha nem kéne mást csinálnom, csak a nyári nadrágjaimmal foglalkozni, akkor is elfoglalt lennék, ki se látnék a nadrágokból. Van úgy, hogy egy inget tovább tudok hordani, mint egy nadrágot. Nem mintha az inget jobban megbecsülném, egyszerűen így alakul. Ha rajtam múlna, minden nap tiszta nadrágot és tiszta inget húznék, de nem rajtam múlik. Nem engedhetem meg magamnak, hogy minden nap tiszta ruhában járjak. Néha úgy érzem, hogy szegényesen is öltözködöm. Szeretnék többet adni magamra, de hiába követem a divatot, nem tudok megválni a régi ruháimtól, mert szinte minden ruhámhoz, ingemhez és nadrágomhoz kapcsolódik valami, ami megtörtént velem, és ezeket az erős érzelmi szálakat nem lehet csak úgy elvarrni. Tele van a szekrényem olyan ruhákkal, amelyeket már nem használok, mégis őrzöm őket. Legalább ezekből vissza tudok gondolni az eltelt idő színes vagy színtelen eseményeire. Sok mindent elfelejtek, szinte alig emlékszem valamire, a ruháim mankóul szolgálnak az emlékezéshez. Amíg apai nagyapám élt, ő használta kerti munkára azokat a ruháimat, amelyeket már nem húzhattam magamra kopottságuk és fakóságuk miatt. De amik már kerti munkára se voltak jók, azokból madárijesztőt csinált. Két élettelen fadarabot felöltöztetett a ruháimba. Olyan volt ez, mintha magamat láttam volna mozdulatlanul és csontsoványan a veteményesbe állítva. A ruháimtól rettegtek a madarak. Néha arra gondoltam, hogy amikor még én viseltem ezeket a ruhákat, én is madárijesztő voltam, egy kacagtató és bohókás figura, akinek fogalma sincs külső megjelenési formájáról. Elhittem, hogy szépen fel vagyok öltözve, akár vendégségbe is mehetek. Az ünneplőruhám sokáig húzták, mert azokat ritkábban használtam, nem akadt túl sok ünnep, és ha otthon ünnepeltem valamit, akkor egyáltalán nem volt szükség rájuk, nélkülük is kialakult az ünnepi hangulat. Más esetekben, ha nem otthon ünnepeltem, akkor az ünneplőruhámot vettem fel, ami már önmagában is kész ünnep volt. Amikor hosszú évek alatt mégis meglátszott rajtuk a használat, akkor be lehetett fogni őket a hétköznapi öltözködésbe, s hamarosan, a következő ünnepig mindenképpen, új ünneplőruha került a szekrényembe, s ez vette át az ünnepi hangulatot az előző ünneplőruhától. Az öltönyökkel soha nem volt szerencsém. Nem tudtam megszokni az öltönyt magamon, ezért volt olyan öltönyöm, amit az elkészítése után csak egyszer viseltem; vagy kinőttem, vagy kihíztam. A lányok sokszor mondták, hogy milyen férfias vagyok az öltönyben, de akárhogy is nézegettem magam a tükörben, egyáltalán nem találtam magam férfiasabbnak az öltönyben, mint például garbóban vagy hosszú ujjú ingben, sőt az az érzésem támadt, hogy az öltöny, amely önmagában még férfias volt, rajtam éppen a nőies vonásokat emeli ki. A komoly, kemény hajtóka fölött az arcom még kerekesebb és teltebb lett, a hosszú szempilláim még hosszabbnak, vagyis még lányosabbnak tündek. Ha leültem, és az öltöny nadrágjának szára felcsúszott, az élre vasalt nadrágszár alatt előbukkanó vékony és törékeny bokám még vékonyabbnak és még törékenyebbnek látszott. Először azt hittem, hogy pusztán hiúsági kérdést csinálok az öltöny viseléséből, de amikor egy félhomályos farsangi mulatságon egy ismeretlen fiú felkért táncolni, beláttam, ez nem pusztán hiúsági kérdés, egyszerűen praktikus okokból nem érdemes öltönyben megjelennem nagy nyilvánosság előtt. Ha jól belegondolok, a

fehérműimre fordítok legnagyobb figyelmet. Ezt lehet, hogy annak köszönhetem, hogy gyermekkoromban anyai nagymamám sokszor elmondta, hogy soha nem szabad lyukas zoknit felhúzni vagy szakadt alsónadrágot felvenni, mert ezzel csak szegénységi bizonyítványt állítok ki magamról, és ne adj isten, elüt egy autó, és az orvosok meglátják a lyukas zoknit vagy szakadt alsónadrágot, meglesz a véleményük rólam, és ráadásul, ha valakin látják, hogy ennyire le van gatyásodva, ennyire el van anyátlanodva, akkor arra gondolnak, hogy ennek se kutyája, se macskája, sehová se tartozik, nem hiányzik senkinek, és előfordulhat, hogy emiatt nem is részesítenek a legprecízebb orvosi ellátásban. Mindig ez jut eszembe, ha lyukas zokni vagy szakadt alsónadrág kerül a kezembe: eddig megúsztam komolyabb sérülés nélkül, de ha felveszem, biztosan el fog ütni egy autó. És akkor már hiába átkozom magam. Ahogyan hiába átkoztam magam gyerekfejjel, amikor a nagymamám már nagybeteg volt, s minden alkalommal, amikor meglátogattam, búcsúzáskor megfogtam a kezét és megcsókoltam az arcát, de isten tudja miért, amikor utoljára elköszöntem tőle, ezt nem tettem meg. Még ma is úgy érzem, akkor vesztettem el minden reményt arra, hogy valaha is azt gondoljam, az élet szép. Az épülő házunk pöcegödrét ástam, abban álltam és csak a fejem látszott ki, amikor a szomorú hír elért és lesújtott rám. Azóta mindent megteszek, ha megtehetem, mert hozzá vagyok kötve mindenhez, ami megtörténik velem, de ha ahhoz is hozzá vagyok kötve, ami megtörténhetett volna, akkor nincs az az isten, aki megfékezhetné tehetetlenségemből fakadó dühömet. Ha mindig csak saját határaitmon belül maradok, olyan leszek, mint aki megtért, aki önmaga helyett egy ábrándot választott és azt behunyta szemmel kergeti. Ha a világ kész, nekem nincs helyem benne, s ekképpen a világnak sincs helye bennem, minden visszájára fordul, hogy megsemmisüljön. Sokszor épp a ruháim tesznek bátoralanná, ahogy minden mozdulatomat követik, ahogy részt vesznek benne, mintha egyszerre két embert mozgatnék, és ez elveszi az egyszerűségét akár egy legyintésnek is. Pedig a ruháim túl fognak élni, akkor is itt lesznek, amikor én már nem, amikor én már minden gátat átszakítva megkopok és kifordulok az időből, amikor a szemem fénye egy villanással kialszik, s egy soha nem használt polcra kerülnek a ruháim, elhagyva minden gyengédséget, amellyel a bőröm fölé hajoltak, s minden nyomát elfedik a velem töltött időnek, míg egyszer csak gyufa lobban, s a három nyári nadrág, a hozzá való inggel, teleissza magát benzinnel.

A szemtanú

(...) - Először arra lettem figyelmes a bodzafán, hogy kilép a csúrból egy hatalmas árral. Nem lett volna ez olyan szembeszökő ár, hiszen mióta ismerem, cipészként ismerem, az én bakancsaim is nála kaptak telente új spiccet, de az a lassú, lopódzó iram, ahogy a csúrból átment a préházba a bicskaként maga elé tartott árral, megnövelte az ár méretét, ahogy egy poros műrőzsa is szemet szúr az igazi csokorban. Sajnálom, de néha belezavarodok a hasonlatokba, talán a fáradtság és a gyakorlat hiánya teszi, nehéz elmondanom ugyanazt ugyanúgy harmadszorra is, majd össze kell vetni a három jegyzőkönyvet és egy rendes kivonatot készíteni belőlük, ha erre egyáltalán szükség lesz, hacsak nem azért kell harmadszorra is eskü alatt elismételnem a vallomásomat, hogy a három jegyzőkönyv eltérései alapján hamis tanúzásért vádat emeljenek ellenem, kétségbe vonják szavahihetőségemet, és felmentsék a cipészt, akit egyedül az én tanúvallomásom alapján vádolnak. (...) A préház ajtajában megtorpant, óvatosan kinyitotta a nyikorgó ajtót, de nem nézett széjjel, mint aki tudja, hogy nem figyelik, vagy aki annyira elszánt, hogy nem érdekli, ha figyelik. Rosszra én akkor még nem gondoltam, bár most így utólag nem is értem, miért nem gondoltam mindjárt a legrosszabbra. Talán túlságosan is megbíztam a cipészben, azt hittem, hogy a cipész ígéretei, amelyekre bárki jobban számíthatott, mint arra, hogy holnapra megszokja a hőség okozta szédülést, sokkal többet érnek, mint amennyit ezek érdemelnek. Talán nem is voltak még olyan rosszak azok a cipők, szandálok, bakancsok, vagy néha azt gondoltam, szándékosan nyüvik úgy a lábbeliüket, hogy minél hamarabb újra a cipészhez mehessenek, és azt hallják, hogy péntekre kész lesz, perfekt jöhet érte, hétfőn reggel már a talpán érezheti az új betétet, keddre a fűző helyén lesz a cipzár, csütörtökre úgy pattognak a patentok, mint a sliccgombjai, szerdára úgy megkaptafázom a csizmáját, hogy egyszerre akár két macskát is kiherélhet benne, szombatra úgy tapad majd a cipőtalpa, hogy hozzon magával élelmet, jó, ha egy hét múlva hazaér. A cipész úgy beszélt mindenkivel, még az esős napokon is, hogy aki távozott tőle, azon a napon nem csinált semmit, csak elterült otthon a huzatos pamlagon, mint egy disznó, amelyik megfürdött a cipész szavahihetőségében, és semmilyen más érzelmnek nem tudta már átadni magát aznap, mint annak az érzelmnek, amit a cipész elegáns magabiztossága lángoszlopként gyújtott fel benne. A cipész nem is annyira a szaktudásának, mint inkább kiváló és remek emberismeretének köszönhetően jól élt. Nem élt fényűző életet, közepesen fényűző életet élt, a fényűzést csak addig a pontig engedte elhatalmasodni önmagán, amennyi még éppen nem csorbította szavahihetőségét, csak addig ment el a fényűzésben, ameddig mindenki elment volna az ő helyében, sőt olyan mértékkel élte fényűző életét, hogy mindenki más sokkal fényűzőbb életet élt volna nála, s így, hogy mindenki mértéktartónak gondolta fényűzését, így őt magát is szívesen választották mértékül. A cipész nagyon jól tudta, hogy miben rejlik varázsereje, miben található az emberi gyengeségek árnyékában meghúzódó, kiapadhatatlan emberi erő, amely alkalmassá teszi őt arra, hogy egyben szerény kéziparosként hatalmas tekintélyre tegyen szert, annak dacára, hogy egy időben arról is hallani lehetett, ami később, mint minden, ami a cipész varázserejének fölszámolásáról számolt be, csak állítólagosságokon, szóbeszéden és nem megcáfолhatatlan tényeken alapult, hogy a cipész ellen bandát szerveznek azok a kishitű, ám mégis önimádó emberek, akik a cipészt szállának érezték a szemükben, mert szerintük a cipész mértéktartásán át felszűrődő varázserő csakis egyhangúsághoz vezet majd, a teljes egyhangúsághoz vezet, amelybe a cipész így hipnotizál bele mindenkit, aki nála javíttatja a lábbelijét. Erről persze szó sem volt, vagyis azt gondoltam, hogy szó sem lehet arról, hogy a cipész mértéktartása mögött egy alattomosan kiszámított terv bújlik meg, amely tervvel a cipész hatalmába kerítheti mindazokat, akik benne

az ez idő tájt egyetlen mesteremberre sem jellemző megbízhatóságot látták. Bár most, hogy egyetlen szemtanúként kell a cipész ellen vallanom, egyszerre mindkét gondolatom megbicsaklik: az is, hogy a cipész valóban olyan ember volt-e, aki éppen megbízhatósága és precízsége folytán szerzett egyedüli képességeket arra, hogy mindenkit félrevezessen, és az is, hogy az én megfigyeléseim, logikám és következtetéseim eredményei nem csupán jellemem és egyéb adottságaim fogyatékoságából származnak-e. Természetesen ez utóbbi csak elvont feltételezés arra az esetre, hogy ha tanúvallomásomban logikai bukfencet követnék el, akkor az állításom következtetlenségét arra a számlára írják, amelyen már ott szerepel egy kisebbfajta őszinteség és elszántság, amellyel az ügy iránt viseltetek. Azt pedig végképp zárják ki, hogy csupán azért vádolom egyedül én a cipészt, hogy ezzel hosszabb távú hírnévre tegyek szert, ami, megvallom, nem jönne most rosszul, amikor lassacskán tönkremegy a tűzköszaküzletem. De számomra mindig is fontosabb volt az igazságszolgáltatás, mint a hírnév vagy a szaküzleti karrier, amiből, mondhatják, idáig nem részesültem bőkezűen, és a sorozatos kudarcok lassan egy pesszimizmuson pallérozott gondolkodót faragtak belőlem, mondhatják, akinek most már az a legfőbb vágya, hogy az igazságszolgáltatás gépezetében találjon igazolást mindarra, amit másképpen csak egy lecsúszott tűzköárus bosszújának vélhetnének. Ezt viszont borzalmas félreértésnek kellene neveznem, hiszen ha elégedett nem is vagyok, mindig azt állítottam, és erre tanúim is vannak, azok, akik gyakran nálam vásárolnak tűzkövet, akikkel rosszabb napjaikon eldiskurálok, ők megmondhatják, hogy mindig azt állítottam, hogy soha nem bánt velem olyan mostohán a sors, mint amilyen mostohán bánhatott volna, sokkal rosszabb lehetne a sorsom, mint amilyen rossz most. Semmi okom nincs arra, hogy a cipész ellen tett tanúvallomásommal kérjek elégtételt a sorsomért, és arra sem találnék megfelelő magyarázatot, ha valaki azt állítaná, hogy szaküzleti bosszú vezérelt az igazságszolgáltatás megtévesztésében, mert a cipész üzlete és az én tűzköszaküzletem még akkor sem versenyezhetett volna egymással, ha mind többen adják arra a fejüket, hogy megrongált, elnyűtt, agyonra taposott cipőjük megjavítása helyett temérdek tűzkövet vásárolnak, vagy fordítva, csak azért mondanak le hétről hétre a tűzkövévásárlásról, mert a cipész duplájára emelte a javítási tarifát, hogy engem ezzel a tönk szélére taszítson, ahol a szakadék vár. (...)

Nemes írás

Már a harmadik igent mondtam ki, miközben mindegyre csak nemre gondoltam, és azt hittem a két igen után, hogy legalább a harmadiknál nemet mondok, de akkor is egy igen csúszott ki a számon, s ezzel egyre mélyebbre sodródtam abba az útvesztőbe, amelynek falát csupa igennel köveztem ki, holott a beszélgetés kezdetén még az járt a fejemben, hogy majd most végre mindent tagadhatok a tőlem kitelő legnagyobb elragadtatással és szenvedéllyel, és végre érvényt szerezhetek annak a lehengerlően tiszta pesszimista hangvételnek, amelyre még ma is átkozottul nagy örömmel gondolok vissza. De képtelen voltam három egyszerű és áttetsző - számomra áttetsző - igen után a mindent elsöprő és utólag mindent tagadó nemre átváltani. A lényegre tekintve az igenekkel sem hazudtam, hanem áthidaló megoldásnak tekintettem őket az igazság és a hazugság között, amely hídra akkor, abban a párbeszédben rákényszerítettek, s éppen e kényszer megérzésének köszönhetően próbáltam elfedni mindazt, amit beszélgetés közben gondoltam. Azt éreztem akkor, hogy leckét kapok saját gondolataimból, hogy az a tanárforma ember most megleckéztet, és saját logikám alapján próbál olyan útvesztőbe sodor-ni, amelynek végén saját tudatlanságom és önmagam megalázása vár majd. Ezt a nyomást már a beszélgetés elején megéreztem, s ezért kényszerítettem magamra háromszoros igent, miközben mindvégig a nemes válaszok jelölték ki bennem az útírányt. Alárendeltem tehát magam a tanárforma ember logikájának, gondolatfelfogásának, s ezzel egy csapásra érintetlenül hagytam azokat a tartományokat, amelyeket magamban csak nemekkel zárhattam körül, így az ő útvesztőjében bolyongva nem kellett attól tartanom, hogy saját útvesztőmben kerülök terítékre, hanem csak az övében, amely számomra egyáltalán nem volt meggyőző akkoriban. Nem tárgítottam tehát attól a rég felhajtott és nagyvonalú tényről, hogy már maga az, hogy élek, és ennek nem vetek véget egy jól kiszámított mozdulattal, már maga ez optimizmusom legveleje, s hogy ez az önmegtartóztatáson - és tegyük hozzá: kisebbfajta félszen - alapuló optimizmus mindegyre megkövetelte egy átgondolt és szép ellensúly elhelyezését. A tanárfor-ma ember épp ezt, az ellensúly elhelyezésén alapuló érzékeny egyensúlyt próbálta kikezdeni válaszaikkal, csak hogy azzal egyáltalán nem számolt, hogy egy önmeggyőzésre használt párbeszédben felboríthatatlan az egyensúly, ha emez (itt én) a beszélgetés logikáját borogatja azzal, hogy nem a számára helyes választ adja, hanem úgy megkeveri az igaz és hamis állítások logikáját, mint egy kártyapaklit a másik orra előtt. Nem kellett sokáig várnom, mire a negyedik igen is a levegőbe röpült, s ezután már teljes figyelmemet annak szenteltem, hogy majd azzal, hogy egész lényemben megcáfol, egyszer csak rádöbben, önnön cáfolatát hajtotta végre. Szívesen bolyongtam tehát az ő nagyreményű útvesztőjében, haladásomat csupán az nehezítette, hogy a negyedik igen után felfedeztem munkámban egy parányi foltot, amely folt a saját elképzeléseim szerint már aljasságnak számított. Pedig mi sem állt távolabb tőlem akkoriban, mint hogy olyan fokára emeljem az aljasságom, ami már rajtam is léket üthet, s meglékelve süllyedjek el szégyenemben. Bár meglehet, akkoriban nemcsak magam miatt éreztem szégyent, hanem gyalázatosnak gondoltam mindazokat is, akik arra vártak, hogy szégyenemet megérezzem, majd később bevalljam. E kétfelől érzett, ezért rám záruló szégyen ma már többé nem foghat el, hiszen mióta a pesszimizmusom az egyensúly egyedüli megtartója, többé nem érezhetek szégyent. És valójában nem is érzek; tehát válaszom: nem. De ezt csak magamban gondolom még most is, amikor újra eszembe jut az a párbeszéd, amelybe az a tanárforma ember lendített akkoriban. E visszaemlékezésben talán némileg szépítem a dolgot, holott már aznap este, amikor a párbeszéd egy mindent elnémitő halálhírben ért véget, tudtam, hogy erre a párbeszédre még évekig emlékezni fogok, s még akkor éjszaka, bár egy kissé elnehezülve a hirtelen halálhírtől, apró jegyzeteket készítettem a

fejemben villanyoltás után. Az éjszaka csillagmentes volt, és könnyen kedvem szeghetné volna a párbeszédben beszerzett fáradtság is, de mégis jegyzetelésbe fogtam a fejemben, mert az az érzésem támadt, hogy a halálhírral megpecsételt párbeszédünkre még évek múltán is visszaemlékszem a magam módján, s akkor egyszer csak lejegyzem, volt, ami volt. Akkor éjszaka először arra gondoltam, hogy egyből lejegyzek mindent egy papírra, de akkori tapasztalataim azt mutatták, hogy az éjszaka lejegyzett gondolatok másnap a napfényben elveszítik rendeltetésüket, mert a napfény képes felborítani az éjszaka keletkezett egyensúlyt, s a feljegyzőn elhatalmasodik a tökkelütöttség érzése azon gondolatok kapcsán, amelyek éjszaka még ragyogtak neki.

A beszéd

Jó estét kívánok! Nem látok semmit. Nagyon erősen világít ez a lámpa vagy ezek a reflektorok. Pont a szemembe világítanak, és nem látok semmit. Nem lehetne kikapcsolni? Vagy legalább egy részét a világításnak. Nem? Így nem fogom tudni elolvasni, ami a papíron van. Fejből pedig nem tudom. Csak egy kicsit, kérem, egy kicsit kevesebb fényt. Azt se látom, hogy kihez beszélek. Nem lehet? Talán jobb is, hogy nem látom, kihez beszélek. Amikor olvasok, úgyse nézek föl. Nem szoktam fölnézni, annyira olvasok. De ebben a fényben biztosan képtelen leszek, pedig minden itt van a papíron. Három éjszaka és egy délután dolgoztam rajta, és ebben a fényben már azt is elfelejtem, mit is írtam. Azt nem várhatják el, hogy csak úgy rögtönözsek valamit, az nekem nem megy. Mindig előre meg kell írnom, amit mondani akarok. Ha tudom, hogy ilyen erős lesz a világítás, talán megtanultam volna, ahogy mondani szokás: kívülről. Csakhogy én arra készültem, hogy ma este olvasni fogom, amit éjszakákon át körmöltem. Ha nem kapcsolják le a fényt, nekem lassan úgy tűnik, provokálnak, hogy hiába dolgoztam éjszakákon át, senki nem kíváncsi arra, mire jutottam. Mert ilyenkor, úgy látszik, feltétlenül jutni kell valamire; a körmölés közbeni haladás mást se akar, mint hogy jussak valamire. Így haladok, pontosan így, a papíron. De már megmondom, papír nélkül is, hogy mire jutottam. Semmire. Semmire nem jutottam. Hiába körmöltem éjszakákon át, és előtte hiába gondolkoztam még több éjszakán át, semmire nem jutottam. Ezt szeretném most elolvasni, ha nem vakítanak el a lámpák; ezt, hogy hogyan nem jutottam semmire. Azon az egy délutánon, amikor a helyesírási hibáimat javígtattam, akkor jutottam csak valamire: nem maradt helyesírási hiba abban, amit leírtam. És ez a legnagyobb eredmény, amit elkönnyvelhetek. Ez, hogy nincs hiba, de nem jutottam semmire. Könyörgöm, legalább egy szűrőt tegyenek a reflektor elé! Hiába könyörgök. Persze megértem a világosítót is, ez nem volt valami hajde meggyőző könyörgés. Ez nem olyan könyörgés volt, amitől megrendül egy világosító, és azonnal szűrőért rohan. Megértem. Kedves világosító! Talán te egy költő vagy, és most azt gondold, hogy megnémítottad az író, aki egy délután és három éjszaka nem ment semmire, és most erről akar beszámolni. Vagy talán így fogalmazol: a fény cellájába zártuk az író sze(lle)mvilágát, és egy percre sem hagyhatjuk, hogy kiszabadítsa azt. De nem mehet ez így tovább, hogy a vakság azonnal némaság is legyen. Egyetlen sort sem látok, még a nevemet se, mintha nem is én írtam volna ezt az üres lapot, ami tele van írva. Itt abszolút képtelenség olvasni, és már a lámpák melegét is érzem, nemcsak a fényt. Nem tudom, hogy mások hogy csinálják, de nekem ez borzalmas. Egészen kiszáradt a torkom. Köpni, ugye, ilyenkor nem illik. Bár nem is szoktam. Szinte soha nem köpök. Csak ha nagyon rám jön. Akkor viszont egyfolytában, megállás nélkül, több litert, rá erre a nyomorult földre. Ilyenkor úgy tűnik, mintha ez segítene. Mintha ez segítene abban, hogy megnyugodjak. Mintha valamilyen eredmény lenne számomra, ha így kifejezhetem borzalmas undorodásomat és gyűlöletemet mindenekfelett. De másnap szégyellem magam, mintha valami szent jól fölpofozott volna. Aztán megint nem gyűlölöm ezt a borzalmas világot, amiben olvasás helyett a fény vakít, a borzalmas undor helyett pedig köpködök. Ha jól emlékszem, úgy kezdtem ezt az írást, hogy valami tanya közelében fekszem a trágyalében, és egy irgalmatlanul vad tehén bőgését hallgatom. A láncok csörgését, ha jól emlékszem, úgy írtam le, hogy közben hallottam, amint a bőgő tehén nyála rácsorog a láncra. Ez persze képtelenség. Kihúztam, de aztán megint beleírtam, majd ismét kihúztam, végül rájöttem, hogy nem is olyan képtelenség, ezért újra beleírtam. Már akkor gondoltam arra, hogy szinte erőn fölüli teljesítmény lenne tőlem úgy olvasni a nyálcsorgást, hogy az még önmagában se tűnjön hasonlatnak. Most viszont, hogy semmit nem látok, egészen könnyedén beszélek erről. Pedig minden erejével kiábrándító,

ahogy beszélek olvasás közben. Mint egy gép, mint egy masina. Olvasás közben nem is értem, hogy mit olvasok. Közben olyan, mintha fejből tudnám az egészet, és csak biztonságból szorongatnám a papírt. Ez a mai este persze gúnyt űzött ebből az elképzelésemből. Itt vagyok, mondhatnám, kezemből a papír, csak épp egy kukkot se tudok abból, amit leírtam. Mintha teljes egészében fölöslegesek lennének azok a napok, amelyeket gondolkodással töltöttem el. Olyan szempontból, hogy semmire nem jutottam, természetesen fölöslegesek. De mégiscsak leírtam azt a menetet, amit ezentúl nem kéne követni senkinek, ezt a zsákutcát, ahová rengeteg éjszakán át jutottam, plusz az a három éjszaka, amikor körmöltem. Na persze nem kifejezetten rendhagyó eset, hogy a hiábavalóságnak dolgozok és gondolkozok. Jártam így már máskor is. Sőt szinte mindig így járok. Már többször megfigyeltem magamon, hogy amikor befejezem az olvasást, és leülök, és visszagondolok arra, hogy mit is csináltam percekkel ezelőtt percekig, semmire nem emlékszem. Mintha az olvasási időt valami eszement takarítóbrigád kivikszolta volna a fejemből. Teljes üresség. Semmi felkavaró érzés vagy megrendültség. Hült helye bennem minden erőfeszitésemnek. Mintha meg se történt volna, mintha még előtte állnék mindennek. Valószínűleg mindegy, hogy hol vagyok; előtte vagy utána. Bármilyen brazilosan csillog is a gondolatmenet, mindig oda lyukadok ki, hogy nem jutottam semmire. És most még ez a fényáradat is. Hadd olvastam volna el, amit akartam, aztán tűnés innen, mintha semmi nem történt volna, mintha nem is élnék, csak valami árnyék rogyadozott itt. Nem? Nem gondolja meg magát a világosító? Könnyítse meg a helyzetemet - a magáé is megkönnyül. Én szépen, a tőlem telhető legnagyobb pontossággal, hangsúlybiccentésekkel és szünetelhagyásokkal felmondom úttalanságom rövid skáláját, s mindannyian nyugtázhatjuk, hogy ez történt, vagyis hogy nem történt semmi. Volt egy jó esténk, amiről tudjuk, hogy volt már jobb is, de vagyunk annyira elnézőek, hogy ebből különösebben nagyra törő következtetést ne vonjunk le. Látja? Csak ennyi lenne az egész. És maga nem kegyelmez nekem. Hagyja, hogy csúfan álljak itt felsülve, mint aki csüngő karokkal távozik az ortopédsebésztől, mert a rendelési idő vége után néhány másodperccel érkezett. Hja, majd elolvasom holnap, gondolja maga. Ha három éjszaka alatt körmöltem le azt, amin majdnem végtelen sok éjszakán gondolkoztam, akkor most mit számít az, hogy éppen majd megvakulok, várjak a soromra. Lehet, hogy igaza van. Lehet, hogy abszolúte alkalmatlan a mai nap arra, hogy ezt a csödtömeget, amit voltam szíves még papírra is vetni, elolvassam. Lehet, hogy maga, kedves világosító, egy lámpához erősített őrangyal, aki azt a feladatot kapta holmi magasban kóválygó értelem-granulátumtól, hogy bármilyen eszközzel, de akadályozzon meg abban, hogy ezt a jobb híján magam ellen irányuló csödeljárást elolvassam, mert még beleéli magát valaki, és az a szűkebb körökben szellemi sivárságnak, pusztaságnak vagy inkább szellemi sivatagnak nevezhető műírás, amit én művelek, elferdíti a vele szemben védtelen hallgatók gondolkodását, megöl bennük minden jó érzést, minden nyugalmat kibebez, fölkoncolja az örömeiket, és legszentebb hitüket egy zacskó porral teszi egyenlővé. Teljesen igaza van, kedves világosító. Ha úgy gondolja, kapcsoljon be még néhány lámpát. Ezt jobb, ha nem hallja senki.

Domine

„- Láttál már malacot? - kérdezte tőlem egyszer ugyancsak az apám. - No? Puha kis jószág, s kézbeveszik idegenek, akik meg akarják enni, persze hogy visít akkor. És ez a te dolgod is a földön - biztatott engem nagyon barátságosan az öregúr.

Igen, ez az én dolgom, és ez az én lelkemnek a dolga. Mert hogy az embernek nem jó itt, abban én sohase kételkedtem. Nemcsak a véleményem ez, a véremben van ez a vélemény. Hogy keserves tréfa ez a világ, s hogy embernek lenni gyalázat. Mert visszaélés van itt az ember lelkével, amely adatott néki, mert becsapták itt és hitegették, ígértek neki mindenfélét. Hogy is kell ezt kifejezni? A léte fontosságát, sőt, az örökkévalóság igényét hordja magában, s mi a sorsa? Félelem és futás, az életveszély rémülete a lét első percétől fogva - meg lehet ezt érteni valakinek? Hogy ezt a kölcsönkapott kis tüzet állandóan a kialvás fenyegetse? S mit tartsak a többiről? Magamba gyűjtöm az emlékeket, mint az akkumulátor, egy részét mégis elveszítem, a másik átalakul, átformálja a távolság és idő, s az egésztől nem tud senki. Szóval, ez az én történelmem, amiről senki se tud, és én magam se hiszem el a végén. S amellett, ez még nem is elég. Mert még egy kicsi kéne a végén, aztán még és még, olthatatlan a vágyam - s nem olyan ez is, mint mikor túl sok vizet iszik valaki? Már agyonlőné magát, annyi vizet, s még mindig szomjas. Egyszóval, a lélek számára felfoghatatlan ez a világ, ide akarok én kilyukadni, hogy nem ez a hazája, mert más van itt, mint amit ő várt és akart... Márpedig, ha az embernek idegen, akkor ki számára való? S mi dolgom nekem avval, ha egy magasabbrendű értelemnek ez netán szórakozás is, ha netán öröme telik is az én életem hiábavaló küzdelmeiben?

Hisz nem vagyok én filozófus, és bizonyára rosszul is fejezem ki magamat. De valahogy csak ki kell fejeznem, amit e tárgyban érzek.”

Füst Milán

- Na már mit tudom én most, hogy hogy kell leírni egy kost a hegyen, fürge mozgását, vagy a lassút, vagy egy ilyen jó kis kost, ahogy szeméremnek ez bejön rám. Meg egy másik kost, csak gyakorol, rám előz, ez ugrál itt kinn-fenn, benn a pajszerral az öcsisajt szánsegéd a kosakol előtt fedez, ütött is, ó, baj nem lehet, na, itt a baj, mondom, elkapta a derekát, hát mi lappang, gyengélkedek kissé, szólok oda, itt nekem, a dereka, a nő dereka, ezt fogom fel, és későn megyek át erre, csak a dereka, még a dereka, nekem mindegy, nem látom, a dereka elsüllyed, nem látom, vak vagyok?, vak vagyok, a derekát nem értem, késő ősz van, a derekát azért látom, mindegy is, majd jól fölfigyelek rá, késő, nem figyeltem, nagyon is figyeltem, csak erre figyeltem, a derékra, hogy nem másra, mondjuk a melle közé, durr bele, csacsacsca, vagy a has alatt tört meg, mit tudnék mondani most, először, mi az a szó derékban, talán hajlok arra, hogy a szíjnál, ott előbb, és hadd nézzem csak... Róla még hallani fogtok, barátocskáim, vagy pedig jól megsüketültök, mit tudom én, mi lesz veletek vagy velem, erre gondolok, veletek, süketekkel, hallom, előre is, nem baj, minek, vak is vagyok, elhallom nektek, nagy robaj, fénye ne legyen, pora, érzem, kis szemek, nemhogy gyakorlom, egy frászt, semmi, látok, tudom, látok, ezt látom, tudom, látom, ő még nem, ő vak, semmit nem lát, kár is lenne, ha látná, szürke színű, mondom a vaknak, szürke, unalmas, mondom a lánynak, mondom a fiúnak, mondom, de kár, mondom a kosnak, itt semmi nincs, kár, elveszett, mondjuk, már elveszett, mondjuk együtt és külön, ezt mondjuk, már elveszett, ó, ugyan, minek, ó-mindegy, kár ez ellen, aztán néha, még egyszer, egy szerelemről, ez is, ahogy nem, eszembe juthat bármi, egy nő, teszem fel. Bármi fekete, bármi fehér. Úgy az eszembe. Jókorá sértegetés, csak puhatólózom, ütött az óra, nem ütött, hagyjuk, nem ütött, vége, lassú, eszem veszttem, mit még, egy odébb, ha jó, ezt is, minek, még egy odébb.

- Szerelemről se juthat ez eszembe, fekete avar, túlnyúló puskanyíl, avokádó, csend, rend, fegyelem (első személyre szaladva). Tovább, vagyon.

- Belekapok a nőbe. Kit vihar vert, kit vert más, lány arccal elém dereng, hogy csinálja, hogy dereng, dereng ez egyáltalán, nem dereng, túldereng, fekete maszlag a faláb körül, ez majd dereng nekem, és az istennek se, tovább, álruhában, langy vízzel, elmeőrrel, rekeszekkel, mondom, leszerződök.

- Készen vagyok - mondom neki. Készen vagy - kérdezi. De súlyánál fogva kicsit elébb dereng a véletlen.

- Szavad nem lehet oly silány - mondom neki. Elkomorul, véget vet és elmegy azonnal.

- Háromig számolok - mondom magamban. De egyig se jutok, el se, máris ott vagyok, ahol nem akartam.

- Máris ott vagyok, ahol nem akarok.

- Csak a szürke és fekete rajz támaszt alá mindent.

- Később majd leeselek.

- Később a kockáról is leeselek. Ezt mind én mondom. Akkor most vége. Akkor. Most. Vége. Beállt. Csak engem? Csak engem, elveszett tulajdonost. Ezt az elveszett benzinszagú tulajdonost. Vége, ezt is mondom, ezt is. Vége. Ha így vagy máshogy. Vége csak. Elhagyni. Külső átverés. Hogy örülök egy szónak. Jobban, mint máskor. Hógenezis. Dehogy vagyok, dehogy leteszem a fejem. Még kintebb. Megtelek a veszteség kudarcával. Vége, mondom. Elpatkolómánia. Fel kéne ébredni. Övék. Ez is övék. Ez is elveszett, kínnal, mondom, kín nélkül, finoman fogalmazva, vége, visszafekszem, visszafekszem poromba, az elmeút hiába, csak a veszteség, és ez elmúlt, hiába, a veszteség, az énnemvalóm, vagy hogy fantáziálok, csupa kvazár a kezem, nekem csak ennyi időm, van erre?, mondom neki:

- Várj még. Te műegész, műtárgy, műrongy, műland vagy? Hoop-egész, te műrongy, így írom, műrongy, nem erre gondolok, rád gondolok, mű rogy, itt állok, fekszem, semmi tárgy, baljós, ez a kicsi, fekete, nem a másik, dupla barna, legalább a színe, hogy örülök neki, bár itt vagyok, hol, hol máshol, hol későn, tévednék?, csak lassan, nem nagyot, utóbb, így, tévedek, várj még, aztán vissza, erre ide, nem tévedek, a lábából sem, fent a térde, hogy hajlok, a lába, mert ez az, a lába, nem tévedek, ez a lába, fent, a kezemmel, ez a lába, jól, érezve, semmi kétség, kár lenne azt hinni, hogy ez nem a lába, ez a lába, jó kis láb, elveszítettem a fonalat, mindig elveszítem a fonalat, bármilyen jó kis láb, összerúgok vele, talán a lábával, de a lába nem elég, feljebb kell mennem, fel, egészen az arcáig, ahol megint elég lesz, tudom már, felmegyek az arcára, és elég lesz, késő délután, mindegy, kora reggel, felmegyek az arcára, végezzünk, mondom, a halottas menet utánam egy csöpp méz lesz.

- Nem, én még élek, ez így pontos, talán a legpontosabb, vagy van ennek színváltozása is, ez jut eszembe, neked, van egy fekete meg egy halványzöld, és akkor majd kész is. Függ innen, görbült küldonga a hájtelefon pontozott fültollján, mondom csak, mert ez van, ennyit látok, a vakfordulóponton.

- Olyan hosszú a tenger, akár a celofán. Jó volna egy kicsit pihenni valakinek a homlokán. Két napig is, nincs semmi előnyöm, meghalok vagy nem. Kár lenne értem, tudom is én, még sokáig folytatom így, máshogy sehogyan, csak marad, nem marad, elkopik, ezt látom, iszonyú meleg lesz, látom, és egy sokkal vastagabbat veszek, kötöttet, majd belezúgok, ott fogok állni, és nem merem kimondani. Majd beszélek erről-arról, hogy is, szorítom magam képzeletben, képzelgek, meghalok, képzelgek, és hiába minden, olyan hihetetlené foszlik.

- A tél hosszú és unalmas. Látod, hogy hideg van. A szánkók hosszában szelik útjukat. A fák nem dideregnek, mi van, nekem elég lenne ez, így más éj okán, ahol mint kinn a hársfa, talán egy klarinét virága, és szól a fa, nekem szól, elhallgatom, virág, nézem, elhallgatom, öntenek itt egy harangot? Így öntötték a harangot, vissza tud idézni?, idézzen vissza!, én azért mégis a hóban, a templomon nagy a fény, ez lehet egy falu, hogy mondjam meg holnap, out. Out a szárny, csak repedek, ahogy aztán visszavisz, el. Néhány ablak, sötét ráma, három négyszög, fekete ráma.

- Látod a lót? A lópatkolásban az alakzat fölnagyul.

- Háromszög. Trapéz. Deltoid. Nirvána. Tubus. Kerge hollózás. A vajon csak. Sós, dupla anyag. Lehet, még egyszer is. Aztán a deltoid. A három. Szög. Nirvána. ...

- Na nyomban, rád gondolkodok, először rád, utoljára, előbb még egy kicsit, talán rád, hát kire, hát kire gondolnék, egy ilyen nőre ne gondolna az ember, egy ilyenre, ilyenkor, hát az lehetetlen, én csak rád gondolkodok, látom, már, a füst felcsap a számból, mégis, úttalan utamon, csak rád, látom a te tested, és áldom az én eszem, és látom az én testem, és áldom, ide, vissza, túl sok, egyazon, mért lenne sok, kevés, minduntalan, rád, rólad, el onnan, a barna tízszögről, rá a százszögre, és vagy ne is legyen így semmi, esetlen, harag, düh, parttalan.

- Csaó, klóz.

- Csaó, pit.

- Végre jó, hogy így eltalálkoztatjuk. Tudsz valamit? Még mindig a tenger? Elhagylak, ha ilyen lassú vagy, vagy lassúbb.

- Mondom, igen, ezt mondom: A nő, veti le a tengert. Hogy van ennek is lassúja, ahogy nézem, nincs már nekem, veszítem őt, vetkőzik, harangszoknya, harisnya, ing, póló, trikó, bugyi, mit veszíthetek. A tengeren, de vissza is, nélküle, akkor, ha, ha értenék a habokat, már mért ne értenék, nem sok baj van ezzel, itt egy erős férfi, ott amaz, és elújságolja ennek, vissza, ez is elmond valamit, csak hogy én tartom a szám, nem mondom el neki, túl ezen, mindent, semmit nem mondok el nekik. Hiába is, minek mondanám, késő lenne, és össze is zavarnám a késedelemmel. Van miért késlekednem. Kár lenne azt hinni, hogy nem. Hogy nincs miért késlekednem, csak húzom az időt. Nem, nemcsak húzom az időt, van miért késlekednem. Ez a nő. Ez ugyanott, itt feltűnik. Kár lenne máshogy. Feltűnik. Majdhogynem szeretem is egy kicsit. Feltűnik. Elég angyali. Hogyne szeretném, csak beleakadni, aztán a kemény pára, gyorsan megenni, lelélegezni róla a haját, uramisten, elfogy, ahogy a levegő, még zörög, nekiered, vissza, bokorhang, gyerünk innen, még ha felületesen is.

- A habokból semmit nem értek, nem is érthetem, úgy értem, megállok és értem, ez már valami, hiába, néha szeressenek is, röviden, nem tudják, mi az, én tudom, lassítok, elunom, ezt el, kihalt vidék, tudom, melyik az, ki-ha-lét, nem beszélek, rá gondolkodok, van egy kis időm, sok időm van, miért nem gondolkodok mindig rá, most is alig sikerült, majdnem meghalt, ütött tyúk, rá gondolkodok, őrá, senki másra, csak rá, vége mindennek, rá, vele élek, hát jó, vele halok, mi ez, nem tudom, dolgozik, én meg várom, állandóan dolgozik, én meg várom, mintha én nem dolgoznék, dolgozom én is, csak várom, néha elfárad, várom, hiába, őt hiába, őt meg hiába, kit is, őt megint, kár, majd felveszek egy hosszú napot, de már most érzem, hogy fehérre festik a hajam, és lábamat lenyírják tövig.

*Hát már megint sok
bajom van a hajnallal
felkel, lemegy a nap
ott is előjön ez-az.*

- Kár lenne mindent, egyszerre, vagy akár végezetül is, a mindent látó és elmeszűk harisnyakör, drágám, add az életed, meg kell nekünk vesztésülni, csak a tested, ó, nem az, csak más, mit is hordasz, az arcodat most ne mondd, felhőfejes, ki pótol, kipótol, nem pótol semmi, ez azt pótolná, üres egész, bevezetem, romhalmaz, csupa dísz a kezéd, félerek, most a kezéd, csont, hús, nézem, mozog, ez ám, verjél meg egy összefüggést, kapaszkodóm tolólapát, el innen, más tájék, kóbor anyókarák, néha így bejön, élelmezem ezt is, és netán várom, felmegyek érte és lehozom, majd mindig, ezen nem változtatok, kis idő, akkor sem, kis idő, hagyjam már.

- Innen a fűre áthalál, ujjam ragad, tobozba nyúltam, a várrom még öt perc, fokozom, figyelem, gyere te is, ne az időt mérd, utána sokkal jobb lesz, vagy rosszabb, nem emlékszem pontosan, talán jobb, vagy ha rosszabb, az se számít, mindig jobb vagy rosszabb, pikkelyes acélhátán lóbogár, lógni nem akar, semmi kétség, mondom, ezután, hallod, hallod a frászt, űrvessző, juteszembe, mi van a világúrral ilyenkor, este, hogy van, jól van, vagy nem mer bejönni, csalinkázni itt egyet, mert így mondanák: félrelép a világúr, nem, ilyet nem mondanának, azt mondanák, balsejtelveink vannak, akadnak, mondom, eriggy, keress egy várszolgát.

- Nekünk, kíméletlen utánzatoknak jutott az a feladat, na mégis, mi, milyen feladat jutott nekünk, vagy már ott tartunk?, a csókafészeknél?, mit tudom én, hogy hol, tartunk, ide s tova, ezt a bölcselőcsőt ki kéne húzni belőlem, mert tágra terel, nem, elhagyom, kint a sötét, bent fagy, agyra megy, nyúlkálni mind hosszú karokkal, föl se nézni, tele van a folyó szarral, majd a végbelem egy térképen tisztelem, indiánok, nők, barbárok, utánuk hosszú csík, szünetnyi babusgatás, hódolmány, ide kis szívem, rondonellám, halikraízű rágógumim, kimerült elemek, meddig húzzák még, fagy alakú tonnyomat, és így jövök vissza, üres fejjel, csókairtó szerrel, stop, lábam a holdat nem érintheti.

- Ki ez, Pali?

- Nem mutatkozott be.

- És anélkül nem tudod? Ha most bemutatkozik, tudod, ki ez, Pali?

- Hogyne tudnám!

- De nem mutatkozik be, Pali.

- Hát nem.

- Talán egy rokonod, Pali!

- Azt felismerném.

- Biztos, hogy nem a te rokonod, Pali?!

- Mondom, hogy felismerném.

- Mondod, mondod. De szerintem ez a te rokonod, Pali.

- Már miért lenne ez az én rokonom?

- Nézd, ahogy fekszik. Te is pontosan így szoktál feküdni, Pali.

- Igen-igen. De ez nem az én rokonom.

- Nagy baj lenne, ha mégis kiderülne, hogy ez a te rokonod, Pali?

- Nem. De kár lenne érte.

- Lehet, hogy mégiscsak a te rokonod. Nézd meg jobban, Pali!

- Sajnálom, de ez nem az én rokonom.
  - Észrevettél valami jelet, ami alapján eldöntötted, hogy ez nem a te rokonod, Pali?
  - Nem, nem vettem észre jelet.
  - Akkor lehet, hogy mégiscsak a te rokonod, egy jeltelen rokon, Pali.
  - Még tétovázok.
  - Ne tétovázz, dönts el, Pali!
  - ...nem az én rokonom.
  - Akkor kié, Pali?
  - Valaki másnak a rokona.
  - Ebben biztos vagy, Pali?
  - Ebben igen.
  - És nem ismered a rokonait, Pali?
  - Nem.
  - Kár. És nem is tetszik, Pali?
  - De, így ahogy megfordult.
  - Szerinted van nála pénz, Pali?
  - Nincs egy szem se.
  - Vidd haza, és mulassatok jól, Pali!
  - Hazaviszem. És holnap?
  - Holnap megesszük a maradékot, Pali.
- Fülrugrózsa, tollbohém, hájon át nem lehet lélegezni, undorító vagy, kis piszkavas, hátha még a többit is dognád. Eresszenek be már valami levegőt, eresszenek be már. A rókalyuk hozzájuk képest pestises buzogányrekord egy fele. Domine. Utósárcányeregetés, a falnak beszélnek, én?! Most megint jöjjön egy párbeszéd?

Az öböl pusztulását messziről láttuk, néha felhoztak békalencsét, avart, sarat, vizet meg műtrágyát. Honnan, honnan nem. Én mondtam, hogy hívjuk meg őket legalább egy szellemi früstökre. De ők nem tágitottak. Így magamnak kellett lemenni a békalencsébe, az avarba, a sárba, a vízbe és a műtrágyába. Ott nagyon eresztékesen csalinkázott az egyik munkás. Mintha azt mondta volna, hogy nem hiszi el, hogy itt vagyok én is. És akárhogy is akarják neki bizonyítani, hogy itt vagyok, ő nem fogja elhinni senkinek, és. Ráadásul. Így is fog meghalni. Némi káröröm futott át az arcomon, de a vége ott maradt. Azonnal lenyilaztattam egy nyulat, és ezzel a nyúlal szaporáztam a munkás fejét, hátha jobb belátásra derül. Egy idő után azt mondta, mormolta, hasított a beszéde a levegőben, sikoltott, hogy itt van, itt van, én akkor sem adom oda az asszonyt.

Kinek, minek egy asszonyt, lőtt ez már fellegekbe?, már hogy így fel, föl az égbe, mindenki belelő az égbe, a lombfűrész is, a csalogány a hóna alatt is, a süket némaság is, a vak sötétség is, az elpihent bőrredő is, az orrtő fenn a héjával is: a zabolátlan elmerések kora jön, megy, majd távozik.

Azt csak a tücsök akarta.

Egy lány szállt ki a liftből. Cigarettára gyújtott, megnézte a felső sarkot, levette a cipőjét, hátravette a haját, szoknyáját bal kezével a combjára simította, jobbal a pulóver alá nyúlt, szemeit a célpont felé irányította (agy stb.), egy háromszöget képzelt a nyíl irányába, jobb kezét a pulóver alól kihúzta a másikkal, szabad combjára kapott, aztán egy pillanat alatt kész volt az egész.

- Nagyon sok ideje nem gyújtottam rá cigarettára, a füst is máshonnan van, ez így lesz mindig, bármekkora is a füst, hát ezt már nem kerülhetem el, bár el kellene kerülnöm, mit is, mindent, de ezt főleg, az ilyet kerüli az ember, de még hogy, annyit beszél, hogy egyszer csak azt, kikerüli, amiről már, de később végül is ez minden, nincs semmi, látszólag, vagy egy másik látszólag, ami kifér, sárga, és butább, muszáj nekem mindig a lejtőn le, végcsúszást?, hideg talajt alám, végbélfagy, nem, csak a fejemnek, annak képére ráerősített nyugalmas hunfotel. Kérdezem, magyarul beszélek, kérdezem, érte kell a történelem, nem, mondom, nem érte kell, soha nem is fog érte kellni, ha érte kellne, eladnám, kis szivart ide, hozom, ahogy én gépelek, úgy gyűjtök néhány barátot, ide nekem, mondom, ide nekem mindent, mindent, azonnal, lassú vagy, ide nekem, lassú vagyok, nekem se, neked, mindent, csontokat csak, utócsontokat, kiselhagyás, nagyobb, jól van, lufizlak, megreped a szívember, érted?, nem érted, érted?, hát akkor felszállkázom, dó, ré, mi, fuck.

Kérlelheteken gyom fekszik hajtalan vederben, itt azért mégis egy másik címeres ököl, talajjavító munkák, bérgyilkosság, hamvasztószerda, hogy mit tegyek hozzá? Ez van itt nekem, tele van a múlt legendával; nyalom a fagyit, nyalom a jeget, nyalom az ostyát, nyalom a betont, nyalom a füvet, nyalom a bitument, nyalom a falat, nyalom a párnát, nyalom a tollat, nyalom a nyelem, nyelem a földet, nyalom a lambériát, nyúlom a kanászt, vége, vonuljunk vissza.

(Feltűnik néhány eszmeszilánk, repeszbe, vessek véget neki, megbarnul a szilencium ott a napon, látom, bársonyba hátrál hajam, tudóm, májam, vesém. Kisujjam holtalan.)

Dupla hajtás

Amíg nem kezdődik el a zene, leülök ide a székre, de ha megszólal, felállok, és akkor ropom, és otthagynom a széket, ami eddig elég jól szuperált, támla, lábak, jól elálltak rajta, székek, az biztos, ha nem székek lennének, már rég hanyatt vágódtam volna, eltörve mindkét lábamat, és a székek lábait is, a bordáimat meg a támlát, amit utóbb tartanék a kezemben, mint nagydarab pánsípot, amivel a zenekar kezdeni akart, hogy ropjam, egyre csak, amíg ki- vagy meg nem fulladok, és a mentők, azok a tökök legények el nem kapják a rúd végét, amivel betolnak, és az orvos, akinek egy foga egy élete, infúziót rendel, mert szerinte kicsit kapatos vagyok, holott nem, egyáltalán nem vagyok jól, bár jobban is meglehetnék, meglennék, mint bárki, aki jól van hozzám képest, mint aki zenével kel, zenével fekszik, olyan jól lennék, mint aki fekszik, mint aki kel, és közben szól a zene, ez az egydallamos, nem az a másik, ami szól, hanem egy olyan szép kis temetési zene, ami kezd kimenni a divatból, a fülemből, csak nem süket eminenciája, hanem hallja, hogy kimegy, legalább ez a zene kimegy a divatból, egy másik meg majd bejön, elkapja a dolog fényét, és bejön, bejön a divatba, nekem aztán mindegy, látok-halok, egy pontig mindent látok, amíg el nem homályosul azzal együtt a látásom is, meg a zongoraszék, amire leülök, ha a zenekar belekezd, elfárad és megint belekezd a dallamba, hogy a szél csavarná ki a zenekar nyakát, ennek a zenekarnak, amit hamarosan passzolni fogok, mert ezek egyre csak játszanak, szünet nélkül üti a dobos a zenét, ütöm én is, mit ütnék mást, egy darabig még lovagolok ezen, aztán a pánsíposra hagyok mindent, legyen boldog vele, vegyen egy új pánsípot, jobbat, mint hinné, csak fújjon bele valamit, amit eddig nem játszott, hanem majd fog, egy jókora ütemzavart, de ne gyakoroljon a hagyaték pénzéből, félreérthetően játsszon, először balra a száját gyorsan, aztán vissza, és megint balra a kicsi száját, de lehet, hogy a bendzsósra íratok mindent, az mégis húros hangszer, nem lehet eltévesztetni, csakhogy a bendzsós lóarcú, döntse el végre, ha a hagyaték felől érdeklődik, hogy ló vagy ember, mert ha ló, akkor minek bendzsózik, viszont ha ember, ne számítson sok jóra ezzel az ábrázattal, de ha mégis jóra számít, alakítson új zenekart, menjen turnézni, és ne térjen vissza, mint egy álomkép, hanem játsszon külföldön, játsszon a pénzért, csak legyen abban a zenében valami pezsgés vagy szünet, mindkettő netán, különben meg mit foglalkozok a bendzsóssal, inkább a két vonósra figyelnék, ahogy ott állnak, és nem tudnak hol belépni, minden szünet az övék, amiről csak lemaradhatnak, lemaradnak, sajnáljam-e meg őket, vagy élvezzem, ahogy nem játszanak, hagyjam-e két süketre mindenemet, akik bírják a kritikát majd helyettem is, akik süketen látnak mindent, inkább valami vakra, aki hall, és ennek valami értelmét is látja, de süketre ne, a zongorista legalább mindig előkészíti a terepet, hogy egy kis szünetet a belépésre, de ezek nem lépnek be, vezényelni kéne, egyre világosabban, a székek támlájáról fölvenni a kezem, hadonászni a két süketnek, szólóhoz juttatni őket, parttalan, meg táncolnom is kellene most már, egyre gyorsabban, a székekkel egyre gyorsabban, ahogy mozog, nem mozog és nincs, csak az a tánc lenne, zenekar se, hanem a székek rám melegedve, mint egy gyújtós, hőkelepce, mint egy tanácsadóterem izgalma, ahol mindig megtudom, zenélni nekem nem alkalmas, fogjak inkább másba.

Tekergetem a nyakam

Amikor elmegyek egy kirakat előtt, és meglátom magamat, akkor néha megkérdezem, ki ez, talán egy rabló vagy hivatalnok, kit látok én, kérdezem, persze magamat, mondom, mert tudom, hogy ilyenkor magát látja az ember, mégis megkérdezem, ki ez, s nem azt kérdezem, hogy én ki vagyok, hanem azt, hogy ki ez, aki arcátlanul figyel az üvegből, és akkor el kell ismernem, hogy igen, ez én vagyok, egy-két vonást lassan felismerek, hogy valóban, a múltkor is így néztem ki, csak talán akkor nem jól figyeltem meg magam, s most ezért van ez a kis csalódás, jobban oda kéne figyelnem, mert egyszer nem ismerem fel magam, és majd azt állítom, hogy mostanában borzasztóak a kirakati bábúk, ha ez így megy tovább, be fog dögleni a reklámszakma, de mindenképpen csalódom, vagy magamban, vagy a reklámszakmában, a kudarc garantált, amikor elmegyek egy kirakat előtt, és meglátom magamat, ahogy, mint egy hülye papagáj, tekergetem a nyakam, mert nem elégszem meg szemből, a profilomra is kíváncsi vagyok, és akkor belátom, hogy semmi összefüggés nincs a két arc között, hogy szemből vagy oldalról, csak az, hogy ugyanaz a fej, egyszer egy szűk utcában lettem figyelmes arra, hogy a kirakatban nemcsak szemből tükröződök, de tükröződök hátulról is magam mellett, ahogy nézem a kirakatot, ilyen lehet a klinikai halál is, az ember hátulról látja magát, csakhogy a zsebemben pénz volt, és bementem az üzletbe, hogy nadrágot vegyek, a klinikai halálnál pedig nincs ilyen kísérőjelenség, bár lehet, hogy pontatlanok a felmérések, és mindenkin, aki visszatért a klinikai halálból, volt egy új nadrág, de ezzel nem foglalkoztak, mert mi egy új nadrág ahhoz képest, hogy valaki átsuhan a sötét alagúton, aztán megfürdik az isteni fényben, és ami az elbeszélőt illeti, csak legrosszabb esetben lehetett egy tehervonat reflektora, de mit számít ilyenkor egy új nadrág, két erős farzsebbel, a lényeg az, hogy bementem az üzletbe, és felpróbáltam három nadrágot, a próbafülkében aztán végképp kiábrándulhattam magamból, ott álltam a tükörrel szemben, kezemben az új nadrág, de akkor már felismerhettem magam, nagyon is jól látszott, hogy itt állok ezen a lefüggönyözött helyen, izzadok, és arra gondolok, ahogy látom a tükörben, hogy nagyon is jó még az a régi nadrág, minek most a nyakamba varrni egy egészen új nadrágot, aminek ugyanúgy kifényesedik az ülepe, a zsebei beszakadnak, a sliccét pedig gemkapoccsal kell a gombhoz láncolnom, ha nem akarom magam kényelmetlenül érezni a mozi folyosóján egy fasz binder film előtt, hiába bontottam ki magam, nem vetkőztem, leültem a székre, háttal a tükörnek, szemben a függönnyel, és föld híján a kezembe tettem az arcomat.

Utóirat (szobahelyzet):

- Te kergeted a macskát?
- Nem, én nem tekergetem.

Lélekvándorlás

Nehezen viselem a lélekvándorlást, ahogy innen ki, kőbe be, át a káposztába, onnan a kecskébe, majd egy méhbe, és onnan ide vissza, ahonnan megint, tapasztalat nélkül, bele a vakvilágba, közelebb ahhoz, hogy ne kelljen ide vissza, de mégis vissza, ne dumáljanak bele, hogy én hogy vándorolok, vagy rendezzék el az ügyet, én nem megyek megint vissza, ide se jöttem, vegyék úgy, itt se vagyok, innen el, az biztos, de vissza ne, foglalkozzanak mással, egy másik üggyel, lepje el a fantáziájukat egy másik ügy, egy klassz kis karma, legyen létszám fölötti, vissza nem hívható ürge, ha csak a testemmel akarnak törődni, azzal én is törődtem, azzal én is tudok törődni, mással se, de ha kell, adom, ellephetnek a cincérek, ha ez kell, itt van, vigyék, nekem csak teher és látvány, más se, másnak se más, ürgelyukból ki, be, ki, be, ürge, ki, be, én meg oda-vissza, hogy is mondjam, palizzanak be mást, egymást, engem hagyjanak ki, én is hagyom őket, nem vándoroltatok, itt semmi nem vándorol, itt minden egy helyben, ez talán nem tetszik, nekem se, húgytölgy, bérvirág, egy helyben, ez kell, mozdulatlan fák, húgytölgy, bérvirág, boci vagyok, sánta, tagló, az a bazi arcú fog megenni, az alsó ajka előreáll, bármikor kész enni, az fog megenni, eszik, a fogai közt a húsom, sör, és fizet, utálom a lélekvándorlást - galamb vagyok, olasz partizán, az idő nem dolgozik.

A lélek viszont dolgozik, repesget, dolgozik a testen, formázza, amíg bírja, mert a test nem sokat bír, csak valamit, egy egészen keveset, aztán átszáll a lélek egy másik, de kicsi testbe, azt is megkínozza, micsoda értelmetlen és brutális vándor, holott neki tulajdonítunk mindent, az összes értelmet, ami, és ez nem lehet véletlen, ellentmond minden megoldásnak, nem viseli a sötét fenyegetést, nem viseli a logikát, és nem viseli azt a rövid időt, amíg pihen a lélek, és nem vándorol, megpihen a testben, de fölzaklatja, aztán eldobja a testet, messzire, ahol madár is csak lélekszakadva jár.

Mi van ősszel?

Zizegnek a nyárlevelek. Hullanak a legyek. Egyre rövidebb a zöld. Mindenki egy kabátra gondol. Ősz nincs, tél van. A tél kizsigereli az őszt. Értelmét, értelmemet veszítem. Megnőnek a logopédusok. Puskaaporos bordó. A harcsák leszopják a gilisztát. Majd kapnak. Mindenki azt hiszi, hogy túléli ezt az évet. Egyre kevesebben hiszik. 95, látják a múmárványon. A biciklisek egyre nagyobbbat esnek, készülnek a télre. Faág reccsen a kulcsont fölött. Több a vásárló, mert fázunk. A boltban elfogadjuk a parizervéget. Tudomásul vesszük a haldoklást. Fölütjük az idegen szavakat. Mit is jelent?, kérdezzük. Vigyázunk a melegre. Tél lesz. Egy meleg test mellé menekülünk. Majd tavasszal hálát adunk az égnek. Most még hálátlannak hisszük a sorsunkat, jól hisszük, nem lehet nagyobb sebességre kapcsolni, egy Faraday-kalitkában vagyunk. Elvisszük a gyereket a Vidám Parkba, az Állatkertben letörünk. Csak tudományos híreket olvasunk, a hittant megette a fene. Megunjuk Istent szidni, magunkat unjuk. Beláthatatlanná válik minden, sétálunk, a légzés egyre csaholósabb. Éjszaka rugdosunk a takaró alatt, közben megyünk egy étterembe enni. Labdát vissza nem dobunk! A játszótéren halljuk a gyerekek puffanását. Kártyáznunk kell. Nem jönnek a lapok. Egy újságot dühödtlen lemondunk. Gondoljuk, ez a Le Monde. Fát aprítanánk a szabadban. Várunk egy hírre, ami ki-tölthetné a napokat. Kisebb csuszát csinálunk, enni, emésztetni, szavalni. Potyog a könnyünk. Nem könnyű. Elhatározzuk, hogy a testünkkel van baj. Edzetlen. Pókhasunk van, sörhasunk van, kicsi a mellünk, nagy a fenekünk, szépek vagyunk, de buták, okosak és lealacsonyítóak. Fürdünk, alszunk, a tükörben a lábunk közé téved a tekintetünk. Fázik a kezünk. Ujjanként melengetjük. Istenem, bocsáss meg érte, nem vághatlak mindig téged gerincre. Lódobogást hallunk a mellkasban, elpatkolunk. Nem akarunk szünni. A kenyeret vajazzuk, látván, minden csúszik. Egy tételt idézünk: gyermekkorunk mint meteor hullik le előttünk. Gondoljuk részeg ésszel: a picsába az egésszel. Bedurrantunk a kályhába. Egy labdát pöcögtetünk a piszkavassal. Miért nem kegyesebb vagy kegyetlenebb az élet, miért mindig lassúra kérnek fel? A nagy lábujjunkt már nem bírjuk bekapni, a szánk csúszós melege. A körmünk is érez valamit. Állunk az ajtónk előtt, és nem vesszük elő a kulcsot, nem kék nyitni. Ezért hadarunk, a kanyarokban pöszének érezzük magunkat. Hová lett, amit akartunk? Sokáig néztük a felhőket, hogy kijöjjön abból valami. Diós és mákos bejgli, torta néhanap, most meg szőrös a lábunk, amin megyünk zónázni. Azt gondoljuk, velünk nem nyer és nem veszít a belgyógyász. Karrierünk mindaz, amit elértünk. Puhák vagyunk, mint egy ölelésben lecsúszó tenyér. Zárkóztak vagyunk, mintha az életünk lenne a cél. Reggel meleg kávét iszunk, nem nyelünk, a fogaink résein szűrösljük át. Székletünk híg, már belenyúlni sincs kedvünk. Úgy nézünk rá, mint egy portós képeslapra. A szél egy pornólapot legyezget, nekünk ez is magyarázat. Le van-e a sliccünk csúszva? Nők vagyunk, férfiak vagyunk, akik éjjelente lehajtanák a fejüket valahová. Akik képesek lehajtani bárkit a térképről is. Most már csak múlik az idő, kő kövön marad, a bort önállóan és megalapozottan isszuk. Szüleinket látjuk, ahogyan ők is voltak gyerekek, nélkülünk. Vajat veszünk a szánkba, ahogy olvad, melegszik is. Mást szeretünk, mint amit akarunk. Ebbe halunk bele. Már az se megoldás, hogy szétvisz a szél, vagy ha szétvisznek. Szeretjük várni a szerelmet. Hevertetjük a lábaink előtt, aztán belerúgunk. Hever és kúszik föl a nadrágszárban. Hever a haver. Előre eltervezünk mindent, látjuk a szánkat, ahogy mozogva beszél. És tényleg, a hónunk alá szorítjuk a fejét, mire ő: olyan, mint a Dunakanyarban. A munkánkat jól végezzük, észre se vesszük, hogy trágyában hentergünk egy bűbajos idomárral. A kémfilmeket az igazság szintjén nézzük, reggelre szűk lesz az ing, a nadrág, a szoknya, de még így is jó nézni, ahogy másikunk alszik és álmában somolyog. Az ajtót olyan csendben csukjuk rá, mintha meghalnánk. Az utcán majd kicsattanunk, a boldogságra gondolunk, mint egy belül is piros almára. Szándékosak vagyunk, de az okát csak mi tudjuk, összeforr velünk, és ettől kiismerhetetlenné válunk. Le is adunk, fel is szedünk

néhány kilotonnát. Hízunk és szaporodunk. A családjunk bekebelezi a személyes érzelmeket. Néha egy kis szabadság a végén: szívesen rontjuk el a gyomrunkat, válunk dögunalmassá. Lekopik a fényünk, új cipőt veszünk, a kicsi szorít, a nagy lötyög, a méretes nem tetszik. Zoknink okoz még meglepetést, milyen ronda, a főtt étel langyos, a kanállal benyúlunk a pongyola alá. Kapunk egy fülest, ha a feje beszalad. Aztán erotikusan eszünk, mint egy nehézbúvár a gumiköpenyben. Hiába nézünk bárhová, minden a helyén van. Süt a nap és otthon vagyunk. A túl korai érkezés mintha felzaklatná a szomszédokat: kérdőleg köszönnek: jó napot?, szia?, csokolom?. Kapunk egy vezényszót, mintha kiharapnánk a napból. Költőiek leszünk, oly sötétek és metszően figurálisak, hogy nem lehet tőlünk köpni se. Úgy öltözünk át, hogy látjuk magunkat kívülről. Talán ma kicsit be is csíphetnénk. Tudósok leszünk, egy lapra nagy almát rajzolunk, szinte mosolyog, elmegy az eszünk. Ahogy lehiggadunk, máris a pénz forog a fejünkben. Mennénk meccsre, de ott is a rosszkedvünk, kikapunk. Nyerünk, veszünk, veszünkre nyerünk egy tetőablakot. Szeretnénk élvezni az életet, elmenni a szakadék széléről, de akkor is csak háttal állnánk neki. A fogsorunk összekoccan, mit máshogyan, olyat lezavarok neki. Akasztófahumorunk van, muskátli szagát érezzük az ingujjánál. A bokánk ficamot kap, és minden úgy fordul ki gyökerestül, mint egy szemgolyó. Sapkát azért nem hordunk, mert azt hisszük, hogy kopasznak hisznek. Hull a hajunk, nekünk se lesz sokáig skalpunk. A lépcsőn a korlát mellett megyünk le, nézzük a csajokat kapaszkodva. A férfiaktól elfordulunk, a belünk egy zsömlével rezonál. Mindenki minket néz, mi pedig mindenkit. Azon gondolkozunk, hogy már nem merünk szeretni. Féltetni féltünk, de szeretni... Spiccvasat forgatunk a nyelvünk alatt, takaróval a kezünkben üvöltünk: nem vagyunk itthon. Nagyjából rendbe hozzuk magunkat, lemegyünk vacsorázni egy húst. Egyedül vagyunk az étteremben, mintha félreértenénk valamit, rendelni is alig merünk, lehet, minket főznek meg. Megnyugszunk, ahogy kihozzák a kést, beköpnék a terítő alá. Odakint hullanak a levelek, mintha felelősek lennének ezért. A szakács kijön, megnézi, kinek főz. Szerintünk buzi. Nem akarunk tekintettel lenni a másként gondolkodókra, a másként érzőkre, mert a máskéntezés mögött mindig hülyeség lapul. Ki lehet lengeni, de látszik egy irány, ha az erdőbe vezet is. Megnyaljuk az étlapot a desszerteknél, végre bejön egy nő, már nagyon nem bírtuk egyedül. A pincér nője, az órára mutogat az ajtóból, csak a foga ragyogjon, csak az orra simogasson, bőr bőr felett, megkapjuk a húsunkat. Eszünk, mintha a nyelvünket rágnánk bánatunkban, a köretben turkálunk, haza fogunk menni. Nincsen ismerősebb az utcánál, akár rángatózhatunk is. Kocsi dudál ránk, azt hiszi, kedves az életünk. Lebarmozna beintve, arcunk póker, de egyszerre négy helyre tudnánk ütni, hármat mellé. Mire várunk, kérdezzük a zsebünket markolászva. Megállunk egy fánál, lenyalunk róla egy rohanó hangyát. Egy biciklis elgázol, mellső sárhányója berohan a lábunk közé. Szerencséd, hogy követ fagyárba bólintottál, mondjuk és nem kérdezzük. Üres a fejünk és a szívünk, egy elvágódás szorongat. Elmegyünk misére, de mintha rajzfilmet néznénk, oltári. A tenyerünket összetesszük és érezzük, hogy a fluidum elhagy minket, egy fordított megtérési folyamba fulladunk. Kiráz a hideg, dermedt kacsaszírt érzünk szemünk sarkában. Szeretnénk az utcán aludni, hogy belefagyjunk a járdába, hogy halott krétarajz legyünk, amelyik bármikor életre kelhet. Prüszkölő lovat puszilgatunk, hatalmas meleg foga a cimpánkhoz ér. Szeretnénk a ló hasába mászni, behúzni rajta a cipzárt, hogy csak a fejünk lógna ki lefelé. Így utaznánk pékségtől cukrászdáig, hanyagul imbolyogva, lógva hajunk. De elmúltak már ezek az idők, nincs ló, amelyik visszakívánná. Üres arcunkon szél végez parázna mutatványt, aztán orális önkielégítés: kiverjük a fogunkat. Egy halántékcsofánál berohan az ajkunk a szánkba, egy régi koldusasszony kendője tekeredik nyakunkra. Minket, a jól ápoltat, ledoktoruraznak, még a kenőcs szaga is beleng. Tahitire akarunk menni, forró homokba fújni a lábfejeket, és végleg elveszni, mint egy visszajára sült bűvésztrükkben.

A fűbe taposott ég

A hátizsákomat szótagolom, amikor arra gondolok, csak azért kaptam az eszem, hogy teljes bizonyossággal tudjak visszavonhatatlan és megállíthatatlan pusztulásomról, és e végzetességnek és végességnek minden ízébe belegondoljak, és már élve éljem át az életnek és az élettelenységnek egyszerűségét. Ha az eszem képes lenne másra gondolni, és nem minden gondolkodás után ide visszatérni, akkor az eszem meg nem állna, végtelen gondolkodásba fogna, hogy nyugvópontját megtalálja, épp ezt, visszavonhatatlan és megállíthatatlan pusztulását, amely nélkül egy pillanatig sem nyugodhatok. De mert tud egyszerűségéről, megáll, nem hajlandó gondolni, számol a teljes veszteséggel és az abszolút hiábavalósággal, ezért, ha belekezd is és eltéved vagy fönnakad, újra indul egy meddő kudarc reményében. Az eszem és én, puha terra, a nekem megmagyarázhatatlan páros, ahogy egymást fel sem segítve haladnak, haladok a biztos és eltörölhetetlen kioltás felé, úgy lesznek, leszek egyre egyszerűbbé és makacsabbá (a makacsabbammá), mert a nemlétük létének most, és egyre inkább, az idő közeledtével ellentmondanak, még ha csak fel is függesztik, mást nem kívánnak, én és az eszem, hogy gondolatuk kis híján sikerüljön.

A hátizsákomat szótagoltam, mint elhagyott útdarabokat, és felnéztem az égre a drótozott ágak közt, az ég messze volt, én idelelni lenni, láttam, miféle kínos szépséggel hergelem magam. A fűbe taposott ég, durván magamra hasonképp, mert semmi nem válik világossá, és semmit nem bírok világossá tenni, ha haljon meg így e kép, másolni sem érdemes.

Nem soká lehet úgy bírni, hogy nem érzek semmit. (Időjárás, íz, nő rád tolat.) Az eszem pihen, alszom, aztán egyszerre csak minden (de minden) rám figyel. Összeérek vele, mint forgó talajjal a gőz, és hiába kell lenni, vagy hiába, lenni kell, fölmaradok egy elkölthetetlen ismeretlennel. Már az eszem se a régi, és nem is új. Az eszemnek az a része, ami egy gondolkodásban belevisz a szóváltásba, jó, hogy mozog. Nekem át legyen dobva a törölköző a hajamon, amikor azt gondolom, hogy a leszámolhatatlan időben miért pont most van, és ilyen lassan, hogy élünk, és a halott rovákok miért akarnak bennünket úgy kiemelni, mint egy szigetet, holott az idő akarata a pusztíthatóság, a visszatérhetetlen egyszeri agónia, aminek friss szele a velőparádé kis vitorláin fújva süllyed el.

Ütött-kopott utolsó órám, mint a gondolat-állj, eszme-stop, végtelen unalmait az ismétlés fölött, alatt, jó helyen, szakítsa át ragyogó nyitány-stop, egy nyitány-stoplámpa.

Konvoj

Kár lenne tagadni, hogy a Földön élünk, és itt, ebben a városban, ahol városlakó vagyok. Megmondanám, ha látnék más reményt. Mindennap a köszönő-kérdés van, hogy csókolom-e. Belátásból nincsen hiány, és ha szabad ezt így mondanom: ha, akkor egy logikai utat is járok. Ami nem csoda. Hiszen nem elég, hogy jószívű legyen az ember, ez gyakorlatilag felemás, hanem az esze, a szép szemén át látható esze is feljő. És netovább, mert nem hiszem, hogy összezavarodnék. Egy csata látványa is az ésszerűségét táplálja bennem, hiszen győzni kell, a moccanás sem egy betegség, és a betegség sem legyőzhetetlen. Ez a hipotézis-fektetés. Nyolc szóban hozom magamra a frászt, mely frász untig elég. Engem meg lehet győzni, amikor ahhoz a kifejezéshez ragaszkodom, hogy reális valóság, mert ha pusztán időtöltésről és szórakozásról lenne szó, akkor még ma sem érteném azt a felhívást, amely ott díszleg mindannyiunkban. Ez a felhívás lehet oka kémkedésnek, takarításnak, borkóstolásnak, zenegépszerezésnek, és oka lehet más okoknak is. Csak a nem l'tom, nem l'tom felkiáltást nem látom tisztán, és az olyan hitszegést, amely semmi eredménnyel nem jár. Fáradtabb óráimban kitalálok egy dalt, és énekelgetem benne a rímeket. Ilyenkor időutazást is teszek, visszamegyek a múltba Kosztolányi Dezső barátomhoz, vagy visszamegyek Szép Ernő barátomhoz; ez nem is olyan különös dolog, hiszen nagyon könnyen vissza tud menni az ember az időben az emlékezet és a megérzés segítségével, és olyan szépen ápolja az elmúlt időt, mint a virágkertész a szobájában az ablak felé fordult drága kis virágjait. Olyan jó engedékenynek lenni. A hamu sem valaminek a múlt ideje, hanem visszaemlékezés egy másik hamura, amely drága kincs a szívünk mélyén. Még gondolkozom azon, hogy mi is történt eddig. Az a kikezdhethetetlen némaság, aminek szemtanúi vagyunk, az fordul békítőleg hozzánk, és ezért gondolom azt, hogy ha van bátorságunk mélyen megsérteni valakit, azt nagyon jól tesszük, hiszen mindebben ott van az is, amit nem mondtunk el, mindebben a kimondhatatlan ölt testet, az a kimondhatatlan, amely ezt a szót igényli: kimondhatatlan. S ha bárki is egy hétnél hosszabb ideig tartja magához méltónak sértettségét, annak még sokat kell foglalkoznia a kimondhatatlannal (dolgokkal?, gondolatokkal?). Egy bizonyos állítás még nem vezethet félre. Jó fogalom a félrevezetés, mert magában hordozza összes bölcséletünk rendviszonyát. Csak azt szabad tennem, ami a visszavonhatatlanság reményével kápráztat el. De meg lehet számlálni mindent, ami visszavonhatatlan; gondoljunk csak magunkra. A végtelen tér belső átélése, az idő folyton folyvása, messzeségeink és szabadidőnk alaptávtatok az örökké gondolatához, amivel reménytelenül hosszú találgatásokba fogunk, és ez a magány. Délelőtt sokat sétáltam, és még délben is. Útközben cigarettát vettem, és sajtokat. Ősz van; ki hinné. Néha azt hittem, hogy németül is tudok. Elmentem egy kirakat előtt, ott az angol tudásomnak vettem bármi hasznát. Fordítói munkákkal azóta nem foglalkozom, mióta egy szép verset valakitől lefordítottam, szerepelt benne a tengerszem szó is, régen volt. Akkor még azt hittem, hogy a tengerszem egy madár. Ma már kis tó a hegyekben. Hogy miért hittem én madárnak, holott nem az állt ott, hogy tengerszem is *flying*, valami más ígére alapozott a szerző. Bár egy gyönyörű kék madár szemlátomást nyújtózhat a hegyekben. Hússzor fordítottam le a verset, és akkor jött az a probléma, hogy a húsz változat közül melyik az igazi. Hát ezóta nem fordítok szép angol verseket, még kedvtelésből se, sehogyan: folyton kérdés, hogy én miből fordítok. Folyton el merem hinni, hogy abból a kimondhatatlanságból. Nagyon nehéz munka, de ezt a nehézséget úgy merem hinni, ahogy a fájdalom is egy bizonyos fokig (addig!) élvezet. Mindig az okoz nehézséget és élvezetet, hogy úgy szólaljon meg a nyelvem, hogy a beszélés első síkja mögött a térbeli kiterjedésben kongjon az ő istenien üres doboza. Kong-kong. Néha felerősödik bennem egy-egy kezdés: A varrónő nem bírta cérnával; A szakács nagyon finoman

fogalmazott. Ilyesmik. Aztán elűtöm az időt. Majd fel kell varrni a paplanhuzatokra a gombokat, mert úgy alszom, hogy azok lepattognak. Nem, nem alszom vadul, csak ha a szakács finomat főz, elszakad a cérna, amikor különbözőeket álmodom. Álmodok. Soha nem tudom elfelejteni, sajnos vagy nem, azt aényt, hogy írok, és én még egy ideig létező személy vagyok. Ezért számomra a fikció önellentmondás, és mire ezt megtanulom használni, addigra nagyon meg kell szoknom, hogy e kettő egynemű. Mert amint úgy dolgozom, hogy visszatekintek reá, abba az időbe helyezem, amikor már nem létezem, akkor e kettő egybemegy. De ott van az a fordítási probléma, hogy mi valóságos, és mit szülök a képzelet erejével rá. Nagyon nehéz probléma. Kár is volt felvetni. Mert a valóság is csak az, amit annak hiszek, képzelek. És hogy ez a probléma valóságos vagy csak képzelem, már megint szármalmas, és összhangzattanból legfeljebb egy kettesre elég. És most beidézem Ő Isteni Kegyelmet, A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupádát, bár nem lesz benne köszönet, se rím, se az a szempont, amellyel (már idézem) kiszűrjük a vízből az összes iszapot. A nő, aki Őkegyelmével beszélőre ment, így fogalmazott: „Minden út ugyanahhoz a célhoz vezet?” Mire Őkegyelme pontosan így fogalmazott például: „Minek dolgozzam én olyan keményen? A madaraknak, a méheknek nincsen munkahelyük, mégis esznek.” Még ugyanezre a kérdésre válaszolva felfedi: „Egy *yogi* például képes nagyon kicsivé válni: ha bezárjuk egy lelakatolt szobába, bármilyen kis nyíláson keresztül ki tud jönni. Ilyen varázslat bemutatása után a *yogit* rögtön mint csodálatos embert fogadják el. Persze a modern *yogik* csak tornagyakorlatokat tudnak bemutatni - nincs valódi erejük.” Pedig ha összeszednék magukat... Ilyen kilátásom maradt meg: egy kisgyermek suhant el a fenyő mögött. A házból ömlött egy zene. Úgy szitkozódtam, mintha ezzel meg lenne oldva minden. Hol vagy, hol vagy? Gondoltam. A hiány a napvilágon. Hol kezdődött el az, ami után megszületni pótolhatatlan. (Most csak a kisebb poharakat töröm össze.) (A nagyobbakat a hiány szimbólumának engedem.) Egy kémnő kell ide, aki belefáradt titkaiba, és mégis, azzal az arcvonással (ami már a gyermekkori fényképen is bemenekül) rögzíti nekem az állandóságot, én pedig elfelejtett titkainak rögtön képmása leszek, akár egy szentjánosbogár. Segítség, segítség - mondtam magamban az állatkert falához támasztott léccel mellett. A nő átkarolta a furulyás nyakát. Ide, ide, hadd lássak mindent egyszerre. Most a csontokat kéne behozni, (hogy lehet olyat írni, amit nem lehet idézni!) ott állunk a nyitott sírnál, egy ifjú apostol színélményében, a hó hull, nagyon sok galamb hagy égpiszkot ránk, a zöld elföldel, nyomunkban disznóság virít. Pakolnak az izraeli filharmonikusok, műsorukon: Bartók, Mahler, Zubizarreta, csókatenyészet, vasbarokk, nulldísz. És most jöhet a bicikliző agy, ami rugalmassá, lüktetővé, boldoggá teszi az életet. Őrizze meg a főt, ne vigye magával a kíváncsiságát a mélyre boncoló kirándulásra, a túlásba, mert visszafelé jövet az áldozatmámorból nagyon megszereti. Elkeseredettség, kiégettség, tűzoltók. Óperzsa kígyótartó a közép táján.

Halott leves

A két jóbarát kötényében nézett maga elé. Meg fog romlani a hús - kiáltotta az egyik. Mindenkinek fontosabb minden más. Már a temető csajokat se lehet elcsalni egy kis konyhai munkára. Hogy az ördög vinné el a lidércnyomásmérőt, a balkantint, a lépantallót... A szubrettnek is csak az ugrálókötél hiányzott legfőljebb: - Sikít a nő, kiált a havon, üssön el téged a jegesvagon. Hová lesz a séta, Szerdász? - kérdezte a szubrett unokabátyja a szerzői jogvédő hivatal bejáratában fennakadt szemmel. Láttam, hogy mire megyek: kiugratom a nyulat a pokolból. Madarat kontyáról, tengeraltjáró, nosza, üss fejbe. A hollók szárnya már amúgy is megpirosodott a tengerparti fövényen. A ló nőténye, mint képzőművészeti alkotás. A maszkos mulatságot elsodorta a kritikai realizmus, mondtam, de az ormányos bogarak csápjai botszerűek és könyvekben hajlítottak. Tudtad? Ez még jól jöhet egyszer, nyöszörögte a

kamion kerekei alatt csillogó fólia felé. A hús - vágtam oda nyersen. Gyere inkább fél hatra, akkor még lesz idő ráharapni a levasalt redőnyre. A veteránok máját alkonyatkor sütjük az őrző-védő libák sorsfala előtt. A mai babgulyásnak már úgyis lőttek, erős a hideg, minden hely üres hely. Leginkább egy Karib-tengeri kagylóba ágyazódnék be, gondoltam, miközben lassan forgatni kezdtem a kezemben lévő plasztiküveg csomagot. Hosszú idő óta most állítottam le magam először, mert már úgy néztem ki, mint egy gumibotos lecsó. Valami izgatta a tudómet: finoman egy vicces rendőr. Majd éjjélkor beszálok és tipppek, gondoltam előre az est többi részére, erre a desszertig, zsibongó fejfájásra, amely mintha lángszóróval pusztítana bennem ötpercenként kettőt. A számba forró csokoládét öntsetek, az mindig megkacagtat, gondoltam felváltva azzal, hogy holnap se megyek el a fogorvoshoz ezzel a metsző szájizzel. A tudomány a maga valóságában fetreng. Ezek az óriási fák felemelnek engem, és fellelkesítenek, csak hogy a visszajáról lássam a magában menekülő felhőt a holdtölte savanyúságában. Elcsitul itten a zaj, elhalkul végre a máma. Szólongató, csábítgató, értelmes lány. A szubrett unokabátyja csizmában és hósállal tért vissza, pedig észre sem vettem, hogy öltözni indult, ezért megnyugtatóan folytattam: a tűzoknak becézett hegyi szerelvény nyilvánvalóan családi befurakodás. Nélkülözünk minden értelmet, aminek ismertetésére sor kerülhet. A kutya egyszerűen csak ugat, mégis bűnös. A tespedt rokonra egy étkezés alkalmával figyeltek föl. Az üde növényzet tönkremegy a szellemre kapcsolt egységben. Fogja nyelni őt a föld - kiáltottam utána egyetlen szó nélkül, fulladozva, torokégéssel. De ezúttal sem maradtam magamra, beleszórtam minden hideg megfontolásomat a lefolyóba: a tyúk például a hátsó felével rakja a tojásokat, és a csőrével eszik, mellső része nagyon költséges, jobb, ha azt levágom egy tyúknak. Az utca árnyaltabb frontján végignéztem egy helybenhagyást: a fejtető homlok feletti elő részére hatalmas csapást mért a hirtelen elkotródó támadó, észrevehetően illatos állapotban. Azután messziről azt kiáltotta vissza: vissza: az esetet csak idegenek látták. A történelem is csak cselekvéskényszerek romhalmaza. „Kr. e. MCLDXI bosszút forralt a veje ellen.” Az emberi öntudat nélkülözi a kilátástalanságot, s a karók helyén cölöpül ver egy-két feledhetetlen okozatot a jóságos szisztémájával. Most bennünket a vándortanító érdekel, kinek fűjt köpenyes árnyéka a falon kísér, s néha beleszabadul egy kirakatba a lassú alak, aztán visszajön, mint amit nem szabad: az időntúli étkezés tilalma. Ne vállald, hogy engem eljársz követni. Amerre tova vándorolsz, ezekkel vándorolj tova. Lábnyomok a XII. századból. A felső sor - mondja majd a fogorvos - palotajelenet, gondoltam. A nő ügyetlenül ballagott előttem, majdnem megállított soványsága, a fülönfüggők megnyújtották benne a koldust. A célkitűzésekkel szembeni teljes értetlenséget kívántam meg. És ehhez minden lekerekített tanácsot elfogadtam: a vágyakkal erősen telített németek a sátán kifejezését egy babszérummal oltották el. Úgy tűnik, mintha a legenda semmit sem tudna arról, hogy honában hagymafészekkel pótolták a rezesbandát. Csupa csoki lett az arcom a sok gyakorlat alatt. Az ilyen rossz szokások bevezetése fölboríthatja a családi békét, hiszen az ember nem tudja elvégezni a kimért utat, és kolostorszagú lesz, és a nyugtalanság nyomasztotta vizsgálódásban a ponyvasigolyákkal nekiütközik valami sziklacsúcsnak. Bánatom mindörökké kialvatlan marad. „Száradjon el a bőröm, az izmom és a csontom, / apadjon el a testemben a hús és a vér, / ha amit csak emberi erővel, emberi bátorsággal / s emberi küzdelemmel megtenni lehet, mindent meg nem teszek; / s amíg minden tölem telhetőt ki nem fejtettem, / az erőfeszítéseket fel nem adom.” Neki közel hatesztendei kutatás után be kellett látnia, hogy minden fáradozása eredménytelen, hiába. Egy. Ez itt baj. Kettő. Látod, beteg. Három. Ha meg akarod szüntetni a kiváltó feltételeket, igyál fékolajat. Négy. Ajánlom neked a nemes vizesnyolcast. A szomjgejzirt nem helyettesítheti folyadék. A nő tovább flamenkózott a kijárat felé, és én sem fejeztem be, ami még ebbe belefért: a picsacsata 12 függőleges kitárulkozás: fordítva: magad ellen, uram, ha nincs szolgád. Most foglalkozom a fatörzsek vitájával, a nyakarány inntől időztet. Annyira féltem, hogy már nem is élsz, hanem egyszerűen rákapsz a csodaóvszerre,

mint a kereplős emberek vagy a koppantós cselédek. Tűzben áll a képzelet, az okoknak a csokorban minden szála jellemző. Egy lányáért aggódó apa könnyen szemléletessé teszi a felette álló, széltől kialudt tüzet. Én többet láttam, de az urat a naphoz ne nyomd, mondtam a lelki szent helyen. És már készültem annak elmondására, hogy igazán igazam lehet-e e cipőm fölött. A fejevének gerincén már minden jól vehető csatorna belső ízlésében fordul ki, és a vegyi hadviselés csak számomra ilyen mondat. Először délután gondoltam arra, föl se kapja fejét, hogy mi mozog, s mi jó a metrikus művek jelölésére. Amikor a kötekedés erőiben egy misztikus erő rámteremtett, és személyes otthonomban fönt az összes bolygórendszer saját gyöngyideájában, mint tölcsér alakú lilavirág élvező virága illatozott, egy percre elhagytam magam, s arra is meggyűlt az étvágyam, hogy szem elől veszítsem a nőt, hogy aztán újra a háta felé furakodva maradjon az én távolom, s folytathassam félfényben a kikezdett útiragut. Minden a szám íze szerint alakult: a száj-telepesek itt ettek-ittak, ittak-ettek, ettek-ettek, ittak-ittak, s lettek egy fánál türelmesebbek, mint egy erdei lelkipásztor, ki a makkal kevert juhnyál alsó festékrétegét lapítja tanítómestere térdére, s közben szónokol. A szó látszatbuborékkal hömpölygi be unalmas testét, minden pillanatban a remény utolsó pillanatainak sugarába fedve. A kígyónak négy foga van: tévedés: tompa csőr, zömök test, kisméretű csillagkép a déli égbolton: és vázában jóllakott galambász megy át az antilelkes birkózók sok téstával teledobált, agyonprüszkölt kémhálózatán; itt van a kép feszültsége. Állandóan ötödízigen szorult a bakancsterápiás, angyalmihaszna és jamszgyökérrel felküldött szobaördög, aki csupasz arcbőrével önállóan elveszi a kedvem. És még csak most jön a repülés: a kőrisbogár saját ízlésében bízva a pöttömnyi gyerek előtt megszállja a borzasztóan elkeseredett pávaszemes lepkék hadát, a csóka, a fogoly és a fonálfereg, mely ezáltal összefüggésbe hoz egy madarat, hatalmas élvezettel lovagol a műbúra példáját elmondó ápolónő kezes kesztyűjén. A vákuumidiotizmus, amely gyógygyökérként hűti ködös elképzeléseinket, ennen példánk mértékegységének bornírtására hoz egy arány sújtotta, orrszarvúban felküldött sapkadecimát. Csak a csapatmunka utolsó igénye zöldell ki birtokunk fogán, s már a kálvinista tanár is állandóan szórja a szálas takarmányokat a hora, juharszirupra, almára, tojásra, tóra. Tudod, hogy csak egy biciklis sáv elég az ortopéd fényképész feleségén át. Megálltam, a nő távolodott, de aztán megállt. Minden remény a visszafordulást táplálta előbb. Tíz méterről éreztem a melegét, de ott veszek meg, ha nem folytathatom: a padlószőnyegből visszapattanó Peisziisztratosz gyümölcsöző lábával micsoda fejtörést okoz. Egy helytörténész megsüketül, a többi pedig a lépcsőn fog kocogni. Zoom-táv: rokokó, mogyoróhéj, rohadt körzet, nyelvcsapás, libahideg, angyalcsapat, homoki lábas tyúk, zárwatermő páfránytenyő. A fagottos a hőmozgással zárta a belső terápiának sem nevezhető terápiát és a szófölnyt. Miután elindult, egy sötétebb részen haladtunk el, és a szél is becsapott oldalról. A lábujjaimon kiütközött: a BŐR, a hidrogénatomok jellemző pontossággal hagyták cserben a délelőtt még oly nagy dilemmaszintézissel bennem megbúvó angol művészt, aki háromszor is bejutott a mennyek kapuján egy levegővel, negyedszer már feszítette, akkor kulcsontját feltörte a hosszú ige. Minden, mit gondolok: iszonyat, gondoltam, a nőt a határba kísérve. A lóbőrrel még nem foglalkoztam, és lehetetlen gépelési tendenciákba kényszerítettem magam. Egész idő alatt a tegnap délutánra gondoltam vissza, amikor még, és nem is voltam egyedül, csak az a nagy reménytelenség, amiben örökké gondolkozom, az volt velem. Csak most már ne lennék kíváncsi, meddig tudok még így, mert egy idő után nyilván gyerekség, és van az a könnyű haszna, hogy a rímet hagyjuk el. Az ember nagyon gyorsan tud gépelni, ezt kár lenne másnak hinni, nem hiszem másnak, és biztos, hogy egy idő után ez az erősségem is cserbenhagy, annyi mindent diktálok, hogy a szófölnőleg behálóz, és éjszakánként sincs ehhez semmi közöm, néha szoktam álmodozni, de ilyenkor jó, hogy egyedül legyek. Beköszönt egy arc a képbe, de lehet, hogy teste is van, ezt soha nem szoroztam meg vele, betűvel épphogy, vagy számmal, mert visszahütene ez a jelenet, romokból építem föl a várat, és az utolsó téglával fejbe küldök

valakit. Az ad helyet, mindennap arra gondolok, hová lehetnék nélkülem, csak itt, mostantól nonszeszt, a vizeletem egy régésszel nyeletem. Nem támogat időhit, a halál bármikor korán lesz, mert az idő művelet, felettem. Amikor lassan írok, szinte csak egy felfújtt léggömb a gépelés, üssem agyon az időt kézzel a gépen, minden végeérhetetlen, a láthatás nem nagy, és szóval visszajövök erre is majd, csak érteném mondatom erős tárgyát, amely összehoz az idővel és közben velem. Testemmel aránytalanul feldobva meglessem, egy egész évet szomorúan. Néha azt hiszem, hogy te is diktálsz valamit.

3. rész. Végre ellettem

(Utánnnyomás. Kihagyott részek lábjegyzéke, amelyekben megyek tovább a nő után, és végül szederjes arcával leszek gazdagabb, szegényebb, ugyanakkor egyre szemtelenebb, de ezt a hirtelen dacfállal és baljós káoszszeretettel átbántott éjszakát fáradtan, párát köpve egy vakító lámpa alatt, nekihagyom a szoborparknak, ahol a nő végül stabilan köddé vált.) A zöld felszínű hab úrhólyagos ígéretében csak egy zabla nélküli tulajdonságzavar fokozhatja a rendbosszúságban megítélt négy-öt kárellenőrt. A gyógygyullajtár hamus ízzel ezüstkorrupcióban dekád. Vajhúgy önti el a színleparlásban megöszült ívhegesztő áramellenes sablontekercsét. Ahol a cumiradír nem bajvég, ott mozog egy kartkifiléző csaliegység a ropihegyen. Dobott vajjal 100 fékbúvár donor ellenem, győz Henrik ugyanezen a helyen. Utolsó erőmből vagyok itt a Földön, s miért tágítanék ettől, magyarnak született egyhihetetlen drága anyám s apám, csak a ti lábatok, ó, rengeteg, felnevez délután így, hogy köztetek maradjak bábáskodni a lovászcsecsemőn. Hol az a sok hókuszpókusz, mellyel albumot dobok vak lányom lába elé? Hö? Hisz színültig gondolkodom, legyen a világomba ennyi e fény. „Utcát, teret s sorsfordulót ne nevezetek el rólam.” Maradjon inkább egy ilyen dűlőutas elnevezés. Bőrszijamra bors hull, a bátyám nyelem el, időzők egy rajtban, fák, nyilvánosság, verebek, só, borjúminolta, mélyenszántó bcilizing, zwickaui dopping schwalbe, iciny piciny Szolzsényicin, birsbusz, a főgerincre nyúlhájjal fölKent paptanú, Isten is kedvgyerek. Szóló: hengerelt eszem embert levez, ez nem tenger, kellemetlen fejem mennyekbe ereszttem, mely rezzenetlen csermelyben eltelel. Szerepemben nehezen veszek el, de lehetne felkeresztelnem ez este egy-egy megnevezhetetlen embert: Ejnstejn, Hejzemberg, Beket, remek veletek. Egyetlen nevem lehetne: Fekete - de legyen elegem egyszer egyben. Beleseggelek egy remek tervbe: felszeletelek egy kedves repeszt. Egyetek velem, legyetek vele. De nem kell ez: esetem veleje! Esetleg mellfele, teje: hol ondótolonc lohol poros nyomokon, komoly okok holt dobokból, koholt torok morog. Oltott lovon sorozol, dohos tokom fogod, ROPP! Óh, Tom. Holt otthonom kopog szoros sorokon, most mohó pofonomon osztozom, holott orrom, homlokom, no jó, fojtott bohóc. Homokon tolom foszlott tolltokom, lobbott oltok nyolc okon. Borom loccs, söröm, fröccsöm lögybölöm, körkörös bögyöm szörözöm. Ön bőfögő törölközőt köp?, nyög, röhög, fölpörög? Böhöm öröm lököd örökkön, föltöltődöm önökön, gyöngy könny jön könnyökömön. Örököm fölött köröz öt bögyöly, töltő-ölő dögök. Zöld föld?, görgő rönkök?, tört, zömök cölöpök?, költözöm. Vörös öltönyömön höröcsögöm fölröhög: töről lökött ördög. Fölbömbölök: pír nyír! Mindig pici írisz nyílik - hihihi - tízig, szívi. Így is izzik, hízik, mint díszpinty. Illír lift illik, hisz Ű. A talizmán hiányában valamit föl kéne vetni a fejlámpában megsokszorozódott bőrcsat leforgó nyolc kilométerére, az ízeltlábúak pukkanását hallva. A rómaiak leírják a rájuk is jellemző, önálló vizsgálati rendszert. Történeti fejlődésünket hogy mutathatnánk be? Egymással folytatott vitáink között. Nem kell kiemelnünk az összehasonlítást, a gyászt: az öt istenit. A világtörvények soha nem égetik el hithű példáikat: a gyereksarokban magától lebeg egy jéggömb. Már csak találomra forgolódunk, falvaink rajtunk előzik a falat. Pépgyep. Kettőnk tükörképét ormótlanná torzította az isteni küldetésben véletlenül elpárolgott szomszéd nép. S mert hátrahőköltek, 1200 évig pofonegyszerű dolgokra választották ki alabástrom

ablaktábláikat, ahol a nutria rokonai, a ravaszság fölfedezettjei, mint a legnagyobb kiterjedésű formacsat, ragaszkodtak a hozzá hasonló moszatkonstrukció alá vetve. Az új táplálékban talált teljes megghiúsulás: 1. a történelemnek 2. az a hit 3. az a meggyőződésből 4. az agyremény (Lukács, bal felső 8. Máté: 21/31. Nem nyugszom tovább.) A nullás lisztet megszámolta a molnár, és a fejbenhagyásban egy zöld üveget dobott föl, amit, és ezt látták, szemével végigkísért a nagyhangyász. Az arányspecifikus cseresznyehad magától vált el a magjától. Zónaérzékeny gyümölcsfókuszunkban fel sem ütöttük a barátság kódexét, amely a pálcikára feltűzött lucskos káposztafejedelem drogszimulálásában az ostopattogatott fekete teknőlabda szándékát pumpálta azon a külszíni fejtésen, amelyen egy szivarhegy csak később volt látható, amint a melléfűrés gyomorkeserű függönyét magára varrta, s megmutatta a rézsút távozó dolgavégezetlen bányászokat, egy botcsinálta fűrés dallamára. Megelőznek ők a saját jaguárjaikkal, bizony mondom néktek, van nektek egy saját Bibliátok pészmekeerrel. A süket afrikai gyümölcskoszorúval rábillenhetünk egy leleményes asszony torz korára, ki felnégyelt szirmai között, a kapálás egyhangúságában lópörzsöléssel tölti megáradt menyasszonygyomrát, honnan a vér túldús ürügy, s pattog a nő ég és föld között, valaki átdob egy almát, molypille (halálfejes) száll el egy időre, látom a doktornő kezében a megengedő fegyvert, sarkazok, hogy minél messzebbre jussak, átirok egy csapásszegény végzetet, magamra rántom a hamvasztókelepcét, csak egy bosszúság okozhat igazán fejtörést, a lábam nem hagy itt, utána bármi megfelel, csonttal verem az asztalt, hogy miért nincs négy kezem, rá a forró eszmeagyöngyre, csak nevezzelek el, és rántsam rád a függönyt, hol a bőlébeteg kürtszólamra a fagott belép, és a majonézcsík föntragad, az a vaksötét, amelyben belül a szemem forog, csak egyet kívánok, hogyha olyan gyorsan megyek, ugorjon elém egy opel.

A koponyám hegye

A barlang bejáratánál eltátottam a szám. Kőomlás nyomait találtam a fűben, mintha most járnék itt először, ez volt az érzésem, de szükségem volt erre, ami egyszersmind el is kábított, távol tartotta tőlem a hegyvonulatot, amit messze magam mögött hagytam, már nem is tudom, hol, de innen nézve ez az egész teljesen érthetetlennek látszott. Nem gondoltam volna, hogy ennyire megváltozom a hétujjas masszírozástól, hogy majd ennyire kikezdhetté teszem magam egy napra. Nem kellett szörnyű dolgokat próbálnom ahhoz, hogy megbecsülést kapjak, de vissza se vágytam mindannak nézője lenni, mintegy finomabb koromba. Gyűlöletem is csak felületes volt, közömbösségnek ítélném most legelőbb, szárnyaszegett közömbösségnek, amiről magamban sosem tudtam eldönteni, mit kezdjek vele, ha már van. Egyszeriben csak talpon voltam, mint középnövésű facsemete, és varjakat néztem a léckerítés fáin át, ahol - nem mondhatnám, hogy bánatomra - erős huzat húzott ki-be, mintha öblögetné az arcomat valami régről ismert, langyos békelátvány. Nagyon vizes lett minden, a kő csak pár méterre repült az esőben. Talán vadat üzsek én, mikor már kisütött a nap, hatalmas pillangók közt hevert egy macska. Egy ideig tűri az ember a mocskos gondolatot, aztán belefárad, hiába, semmi az egész. Óriási színfoltokat kerestem az erdőben, amiket majd bejárhatok néhány lúdlépéssel, ahogy hittem, és kevesebb kétség van bennem erről, mint amennyit azóta termelek. Fokozatosan haladtam előre, mint egy járványszerű idegbaj, csöppet sem tartva attól, ami megakadályoz abban, hogy elkerüljek erről a helyről, pedig most már mintha megátkozták volna, megátkoztam volna magam is a magam módján. Néha elszaladtam a láncfűrész mellett, kicsit elegánsabb is lehettem volna, na de hagyjuk, az hagyján, hogyan szaladtam. Ettől most már nem kell tartanom, lassan mozogni se tudok, szimpátiám egy legyintésre elég, de az is úgy, mintha hasznót hozna, vagy valami mást, mindegy, hogy mit. Eddig gyakran megtaláltam a helyem, ahol voltam, kisebb-nagyobb kilengést azért tapasztaltam, hiszen ha bármi gyorsabb nálam, összerettenek, hogy baj van valakivel vagy sem. Át kell esnem ezen, valahogy áthaladok rajta, nem osztok semmiféle nézetet, mindenki a saját baját keresi. Számos minden megbukott, miért ne bukna meg minden számtalan. Kora ősszel a hegyet másztam, a közsákomban élelem volt, ami a halálom, mert enni a sok hasztalanság közben azért mégis olyan emberi. Habár néztem én állatot is, ahogy eszik, de amikor jóllakott, arrébb ment, és elvesztettem szem elől. Néha ünnepnap volt, jót is, rosszat is elfelejtettem, ahogy mindig. Van tehát mit mesélnem, ebben biztos lehetek, ahogy biztos az, ami nincs. Nem tennék hozzá semmi szörnyűséget, ha magamtól nem látnám annak, amit ott a tisztáson láttam, egy léggömböt a kosárral, messzire elrepült, de még két nap, és rátaláltam a fák közt, nem volt ott senki, gyorsan eltűntek, nyomuk sem maradt, ha valami, hát ez nem emberi, és ha valami nem emberi, annak szörnyű sikoltozás a vége. Megint kárognak a varjak, de most másfelől, mintha éppen visszafelé jönnének egy másik úton. A korai ébredéssel hamar meggyúlt a bajom, aludni nagyon jó, csak úgy feküdni kevésbé. Fázni megint csak rossz, majd megfagy az ember, de mintha valami cél vezérelné, hogy még jobban átfagyjon. Izzadni se nagyon szeretek, mert kevés a levegő, a fulladozás pedig soha nem lesz a kenyerem. Napnyugtakor megnőnek az árnyak, a levegő is hűlni kezd, a hideg hatására kitágul minden. A szívem egy hangon dobolt a késői látszatvilággal, már az okát sem tudom. Miért. Meg ha tudtam is volna, felejteti mégsem szégyengyalázat, ez is ezzel jár, az odavan, megpattant egy idő alatt. Számtalan szertartást találtam ki magamnak, például a sétálás engem megtisztít, besároz, leszárad. Elfelejték mindent, ami idáig a terhemre volt, és már csak a mozgás kínoz, mert az se olyan egyértelmű, csöppet sem, vagy a futás, nem egészen normális annak, aki gondolkodik rajta. Néha lent a völgyben, ahol állni szoktam a barlang szájánál, elfog egy

érzés, és igazán nem panaszkodhatom, hogy hasonlítana is bármi másra, amilyen gyatra érzések vannak. Ez egy nagyon nagy érzés, onnan soha nem térek haza üres fejjel, a kebelem is megdagad, utánozhatatlan érzés, nem hittem volna valaha is, hogy erre lesz alkalmam. De ha nem lett volna, most akkor sem bánkódnék, mert más megoldás nincs, van, nincs-van. Azért tudok én vigyázni magamra, a legrosszabb esetben bajom lesz, amiből fölgyógyulok. Csak nem kell olyan végzetesen felfogni. Mintha mindjárt meg is halna az ember, hanem csak nevezzük bajnak, amiből idővel felgyógyul, és majd csak később hal meg semmihez nem hasonlítható érzések között, vagy talán akkor sem, hanem csak elájul, és egy idő után magához tér, de aztán meghal. A halált nagyon tudom gyűlölni, mindent, ami kézzelfogható belőle, mások elvesztését, a magamét pedig annak az agygondolatnak a segítségével, ameddig ezzel az agygondolattal még elmehetek. Nagyon sokan hisznek abban, hogy az élet után folyt. köv., de azért ez sem valami megnyugtató. Már nem azért, mintha itt, ahol lassanként ellep a lehető éptelenség fájdalmasint, itt oly meggyőző erővel hatni is valami jó, inkább van nap, amikor nem annyira bocsánattalanul megalázandó az emberi. A sziklák szépsége sokszor elragadta a fantáziámat, volt olyan, azt hittem, a sziklák a tökéletlen szépség csúcsai, és ma sem gondolom sokkal különbül, csak éppen sehogy. A mészkővel baj volt a pataknál, ahol egy szinttel feljebb, a palás repedéseknél rájuk csúsztam, mintha kezem-lábam kitörném. De ha más szemmel nézzük, nem lett semmi bajom. Csak az ijedséget vonszoltam magammal a fák közé, kisebb szakadás esett a nadrágomon, ami jó ideig hordozta helyettem az emléket. Bár tudom, ez nem nyújtott vigaszt egy órára sem, hogy egyes helyeket kerülnöm kell, egyeseket, amelyek kiszámíthatatlanságukkal a fejemre akartak nőni. Kisebb belátás kérdése, hogy mindent magamért teszek, még ha néha dühöngő szenvedéllyel is, mint egy östulok, ami bennem, ha belegondolok, cserealkatrész. De nemcsak kint álltam én a barlang előtt, hanem be is mentem, és ki is jöttem, nincs ebben semmi. Ott a barlang, hát bemegyek, gondoltam néha. Bent meg azt gondoltam, na, most már elég, kijövök, és ki is jöttem. Nem akartam én bent maradni. Minek. Bementem egy darabig, megnéztem a látványosságokat, és kijöttem. Odabent átfagytam, idekint újra felmelegedtem. És amikor már jól felmelegedtem, volt olyan, hogy még egyszer bementem, és megint megnéztem a látványosságokat. De ez, azt hiszem, él, szemlélet kérdése. Van, aki bemegy egyszer, kijön, és nem megy be többet. Különbözőek az emberek, nem lehet mindenkit egy kaptafára húzni. Na de harmadszorra én is csak egyszer mentem be. Nincs ott bent olyan sok látnivaló, hogy ki- s bejárkáljon az ember, vagy járkáljak én. Van bent néhány szép cseppkő, képződnek most is, csöpög róluk a víz, mintha izzadnának; soha nem jutott eszembe, hogy ez egy hatalmas állkapocs szétszórt fogsora lenne. Kár is lenne ezzel ijesztgetni magamat. Mert ha akar, összeroppant, ha nem akar, akkor minek képzelegni. Nincs itt semmi, képzelgés az egész. Hanem azok az ember alakú koromfoltok nagyon megtetszettek a falon. Egy időben rongyot is hordtam magammal, azokkal tisztogattam le őket, olyanformán, hogy amelyik a legkevésbé tetszett, mindig azt mostam le a cseppkővízzel. De ahogy beljebb haladtam disznózsíros fáklyámmal, mind több alak kormozta a falat, így hát belefáradtam a nagytakarításba, mi több, vittem kormot, és a letörölteket is visszarájzoltam. Odakint jólesett a napfény, azonkívül, hogy szárítkoztam is. Néha így jöttem ki a barlangból: na, most lesüttetem magam. Rovar kevés akadt ezen a tájon, legalábbis repülő rovar nagyon kevés. Csípni egyik sem csípett, hanem egymást kapdosták el. Néha elkapott egy egyet, de ezt mindjárt egy másik. A legelső azt se tudta, melyik ellen védekezzen. De mindegy is volt szerencsétlennek. Még ha ki is szabadul, holnap vagy még éjszaka elkapja egy másik. Az aztán igaz, hogy repülő rovarokra nem lehet semmiféle gondolatot építeni, olyan egyszerű az egész. Nem mintha bonyolult gondolatokra vágytam volna akkoriban vagy éppen most is, hanem a rovarok nem elgondolkodtatóak. Egyedül csak a saját gondolataimra hagyatkozhattam, a rovarok nem segítettek semmin. Az én gondolataim pedig olyanok voltak, mint egy igen-igen lassú kalapácsütés a kényszerpihenőimen, amikor a csupasz hegyoldalban ütöttem

sátrat a nap ellen, ami úgy vakított, mint egy lámpa, amelyiket felnagyítottak egy csillagvizsgáló távcsővel. Mikor először készültem hosszabb útra, csillagászok egy csoportját pillantottam meg a szikrázó havon. A csillagvizsgálónak kerestek helyet, ahol jól felépíthetnék, csak hogy addigra nagyon is eltértek a tervezett útiránytól, és eltévedtek, és félnapos járással vezettem őket vissza az elmondásuk alapján oda, ahonnan elindultak. Talán azóta már meg is építették valahol errefelé a csillagvizsgálót, és most figyelik az eget, a csillagokat, persze korántsem olyan szép dolog ez, egyszerű tudomány, nekik ez a szenvedélyük, nem zavarnak vele senkit. Abból még baj nem lett, hogy valaki a csillagokat figyelte, annál inkább abból, ha nem figyelte. Na igen, itt is van egy kivétel. Szép, derűs éjszakán a serpentinén a csillagokat figyelte egy ember, le is zuhant, de megmaradt, alapjában véve semmi baja nem lett. Gondolom, híre is ment, hogy mert a csillagokat figyelte. Mintha azok megvédenének bármitől, egy nyaktöréstől vagy egy légcsőhuruttól. Kár is lenne bizonygatni, nekem legalábbis, mert itt a frissben kaptam én annyi légcsőhurutot, amennyi csillag nincs az égen. Az emberek, már ahogy így elgondolom, szeretik azt gondolni, hogy az ég fedőlapja úgy borul fölénk, mint egy védőpajzs, de ha aztán jönnek a légköri zavarok, mindjárt rezeg a lécz a tudásuk alatt. Na nem mintha én nem esnék ilyen kétségekbe, de azért itt a friss levegőn mégis csak lassabban gondolkodik az ember. Néha órákig ugyanazon gondolkodom. Eredmény ugyan nincs, nem is várom, csak hát mégis másként esik itt a gondolkodás, ahol nincs rákényszerítve. Magammal szemben sincsenek elvárásaim, nem vizsgálom örökké a képességeimet. Tőlem nagyon jól megvannak a havas csúcsok, ha nem mászom meg őket. Megy oda a fene. Mindent csak nézi kell, ez az én értelmem, nem megmászni. Mert amit megmászik az ember, azt nem látja; hát éppen rajta van. Minek az a sok mozgás. Nem elég, ha feljön a nap. Le is megy, legyen elég ennyi testmozgás. Néha ezekkel a kurva gyíkokkal gyúlik meg a bajom. Kifekszenek napozni a kövesre, aztán felszívódnak. Hát mire való ez? Össze-vissza, egyszer itt, egyszer ott. Ha nem elég egy helyütt, máshol se lesz jobb, csak rosszabb. Nem érzem magamat kártékonnak, bár néha le-leölök egy-egy állatot, amikor rávisz az éhség vagy a lustaság, hogy holnap talán már nem lesz kedvem, és akkor inkább ma, amikor itt ez a lassú állat. A hús tartósításával sok gondom nem akad, mert mire reggelre ébredek, elviszik az apró ragadozók. De hogy hova, fogalmam sincs. Nagy ragadozó erre, hála a klímának, egy sincs. Ezek a kisebbek meg mire belém harapnának, már rég megijesztem őket egy bottal, vagy homokot szórok a szemükbe, és eltávolodnak. Ha egyetlen lehetőségem a növényevés lenne, abba se pusztulnék bele, szeretem a fűvet, és vannak itt olyan lombos, termő fák, amikre rászokhatok. És itt a patak is, teli hallal, az se hús. Egyszerűen élőlényt kell enni. Tévedésnek nem is hangzik rosszul. Szeretnék már egy háziállatot, de itt semmit nem lehet befogni. A madarak elröpülnek, a futó emlősök elszaladnak, a mókások elugrálnak, a bogarak lassúak, folyton lemaradnának, a fák nem moccanak, így aztán én járok vissza mindig egy fához, ez a háziállatom. Esténként a törzsének döntöm a hátam, és csukott szájjal zümmögök. Hanem az a hétujjas masszázs, amit a vándorgyúrótól kaptam, nem adja vissza a fakéregdörzsölést. Szép napok voltak azok a vándorgyúróval, csak már kezdtem unni. Mindent pont bölcsen látott, és mindenről annyira tudott, hogy teljesen elvesztette szavahihetőségét. Egyik hajnalon elvezettem a barlanghoz, és felsorolta, hogy ki mindenki lakik itt. Ki- és berohangászott, hogy ezzel megzavarja a rossz szellemet, ami szerinte a barlang szájában lakik, és az maga a sötétség. Plusz még persze a szolgálók. A kormos embernymok, azt mondta, a barlang áldozatai, és majd egyszer engem is magába old. A hétujjas masszázst sajnáltam, de a vándorgyúrót nem. Elment végre. Azt hittem, megsüketülök tőle egy percen belül. Az a zaj, amit a hangjával csapott, valóban ijesztő volt; beszélt és beszélt, ki nem akadt a hangszála. Egy éve talán, hogy elment, azóta másokat riogat. A masszázs, az jó volt. Az ilyen ember, de főleg az ilyen, egy dologhoz ért, és azon keresztül mindenhez. A világ nem egy, és egy nem a világ. A téves bölcseletnek is megvannak a maga alapjai. Ez a vándorgyúró. A múltkor heves szívroham kapott el, azt hittem, ez az

igazi, a többi csak lassú tánc. De nem kért föl. Másnap lementem a barlanghoz, és akkorára nyitottam a szám, amekkorára csak bírtam. Egy repülőgép zúgott el fölöttem. Árnyéka föluggott a barlang száján. Túl korán jött a mentőszolgálat, gondoltam, de egy ideig ez is megteszi.

Szárnyam szegen

Megdöbbszentő utaslistát faragott ki magának az Úr Jézus Lovagrend személyi titkára.

Mehettem volna bármi másban, csipkében, nejlontól hosszú szabásban. Felkerekedtem tehát, hogy a hóban mézzel tegyem egyenlővé a lábikrámat. Viszonylag hamar esteledett, ki is hűlt a helyem nyomban, osztozkodtak a félelmemben, amint a beszakított ajtajú fridsider támpontjából jól láttam. Ezer-e a kettő? A hátsó gondolattal bajban lettem, hosszú fekete golflabdának éreztem a hajam. Belém kapott az őszi szél, hordágyon hozták a napot, amely kívül-belül massa. Imaköpenyt zengtek a habok torkán, láttam is meg nem is. Parányi ablaktáblám volt csak, vonatkozott ez mindenre, amivel a helyembe léphetek pillanatonként, vagy úgy, hogy a szám is beleremeg az üstbe. Te áldoztál fel értem mindent, te kerestél rám való utcahosszt, te merítettél a mély kútból a fulladás titkát keresve, te tettél nekem keresztbe, hogy mégis mindez ugyanazzal a kétségáránnal tagadható, és bele is tompuljon fej, fa? Hadd maradjak félszeg számolatlanul, mint a kilátásban elvesző mamaarc. Tőlem a függvény nem lesz zord, moccanóka peng a hámban, darált húst, csirkét, konga vasat szétbarkácsolt a leányfaló hold zömök lakója. Gátnak gát az eszmecseréje, sonkaágyban a félig dühös szélmalom. Tán meg se születtem, csak vajmi száraz szieszta vagyok, egy-két bonbon, migrénbajnok. Elperreg a savanyú mélakór, helyébe fű és szantálfa zuhog, míg meg nem áll, hogy a torkomból tüdő legyen, vagy visszafojtva, mint meghaló tollpihe a folt haladtán. Kifogtam a fejem, hogy ez van, és nincsen másban kirándulás. Hó is, ha van is, lábnyom nem kell bele, se tiltó szócska, megállni szépen, érintetlenül. A szemem, ha alszik, jó nagy darázs, befékez az otthon, az otthon maradás, első a szám, második a személyem, mert falni ott nem lehet. Megállok, mintha az indulást várnám, pedig romba dől egyazon napom, kószálva maradok, mint hangya a vízen, kisebb lavór talán nincs is. Hogy kijátsszam, ami ellenemre van, később tudom meg, hogy ez a sors vagy sorstalanság, időben semmit nem tapasztalok, felgyorsul a szemem, és a hátamat láthatom. Messziről dől be a fal vize, ahogy mondatba öntök egy csepp esőt, várok, és lesz valami, ha kimondom, kimondom megint, fürdök és alszok, tégy velem, ahogy teszek, aszerint. Föllépkedek a lépcsőn, halott nyúl a dombról visszajátszva, csak a csipkesapkám lenne nálam, fordítva a szél is ingadoz. Direkt megyek oda, ahol lenni szoktam, máshol sem sárosabb egy ing, pedig kilábalnék alólam, ragadni égre-földre, mint a gyík, miközben iszapot eszek, és almán áll a lábam. Egy aranyba mártott majom a hű lejárát, gyöngéden figyelem a mosodást, amint nő, de válasza mindig csak ruha és ruha, vagy jobb esetben ruhadarabok. Mágnesként vonzom a vaját, mintha nem is kéne ölni érte, egy tehén lelke szárad rajtam, amíg maradok. Másra te ne gondold, virít a húrok közt a meggybefőtt, többen alszanak, mint hinnéd, vagy higgyél el mindent, tornászni vagy úszni jársz ide. Ha van is egy belső légáram, nem fedezi a kiadást, saját köpenyemben nyitom ki az ajtót, hogy bejöhess, ha már így állunk, szódát vagy vizet kérsz, mint aki inni akar, de nincs nálam semmi, és nem tudsz átjönni az én életembe. Megtolom a szekered víz nélkül is, azt hiszed, szoros kapcsolatban állsz valamivel. Látom rajtad, hogy megint és megint megrezdülök, mintha pótágyban bízva szállnék lejjebb és egyre lejjebb, a szemhatár alá vezető púpba. Mit is jelent, mit is jelent? Odáig semmi megmaradni, ha szó szót követ, és mindenre ki van írva, hogy hol a párja vagy ellentéte, de nem lehet mindig mindent leragasztani, hogy ott maradjon. Néha főlemelek valamit, és arrébb teszem, és ettől minden máshol lesz, nincs két ugyanolyan füldugó. Ha megennék tíz kiló gyurmát, és leülnék egy szobrász elé, hogy faragjon rólam valamit, biztos, hogy a gyurma az oka, de nem ismernék magamra. Talán ha nagy dirrel-durral, dirdurral, akarnám miszlikbe aprítani magam, hogy ki se lássék az átmeneti bánat, akkor kikötnék hasonmásomnál, ami csak arányaiban egyforma velem, mint egy higanycsöpp.

Ha még csontomat el is adnám, mire menjek húsilag, olyan ez is, hogy alagútban ront rám a hajnal. Parányi kecskét legeltetek a betonon, kieszi a fűvet a résekből, de meg is fejem nyomban, hogy teljes legyen az elkeseredés. Ha ma nem is mentem semmire, holnap megint kezddhetem, és így megy ez majd végig, jó estét vagy jó reggelt. Beleszívok a cigarettámba, mintha őrt állna lefogyva és leégve, nem világít, de azért süt, el lesz nyomva, ha így folytatja. Nézem a disznókat a páston, milyen csupaszak és gyengék, az életükért nem kapnak cserébe, ilyen és olyan nemlét az emlék. Ha lúd, legyek kövér. A cicának is fáj, ha műegérrel dobálják, a rajta kívüli kudarc egy látszólagos semmiség, amíg tart, elviselhető a gonosz ostoba. Szárnyam szegen, csomagol a darázsderekú pótmikulás. Hitt személyem durva elegancia, akárha lepkéből kevernék rúzszt a csukott szájra. Ki húst ránt, hús által vész el, zimankós időben megcsúszik a peronon, és amint zúg el, kitaszítja az időt, percre pontosan. Messzire szállnak a férgek, gúnyos dalukban lepetézik a halfejű intim, hogyha magadnak is keresed a bajt, mindig mástól kapod. Lement a nap, mire ráébredtem: estemben keltem. A barlangban ismerek egy jó kis hideg lelőhelyet. Összezsapnak fejem fölött a cseppkövek, valaki a karjaim között köszörüli a torkát. Miért is szakadna rám az ég? Jobb módszer erre az, ha nem. Más tempók vannak itt elásva. De hiába is hiszek magamnak, az még mindig kevésnek látszó, félig tűnt remény. Itt megfogott az Úr, és habzsolja kisszerű cseleimet, mintha már nem lenne elég, hogy legalább utólag felmentsen szenzációja alól. Helyette itt vagyok hoppon meglőve, és mintha a seb körül nem lenne semmi, bocsánat, bocsánat, mondom magamnak a tükörbe, mikor a homlokráncba szorult fogkefét ringatja a huzat. Összetörnék, de mindig utolér az, hogy legyek, mint amikor karácsonyt játszik nyáron egy ördögi gyerek. Arca, mint a hó, lába, mint a gyors sodrású patak, és csak zokog, mint egy őzgida, ha már más se tölti ki, csak a múltó illanat.

Drága L.!

Amikor két napja elváltunk az üveggyár mellett, és előtte arról a szörnyő császármetszésről mesélt nekem, egészen felfordult a gyomrom, s csak utána az ágyban, a vizes ruha alatt jutott eszembe, amit még a vérbő császármetszéses meséje után halkan hozzátett, amit én akkor meg sem hallottam, hogy nem ártana más foglalkozás után néznom. Nem tudok másra gondolni, mint hogy direkt mesélt nekem először a császármetszésről, hogy elterelje a figyelmemet arról, amit valójában mondani akart, hogy nem ártana más foglalkozás után néznom. Arról már most beszámolhatok, hogy mióta levettem a fejemről a vizes ruhát, máson se gondolkozom, mint ezen az utolsó mondatán, ami, mikor eszembe jutott, jól fejbe vágott. Ha nem a borzalmas császármetszésről mesélt volna előtte, hanem más foglalkozásokról, akkor talán komolyan se veszem, és meglehet, elütöttem volna utolsó mondatát egy tréfával vagy különböző foglalkozásokról szóló viccekkel, amelyeken hosszasan elnevetgélve elfelejtettük volna, hogy nincs kibékülve az én foglalkozásommal. Vannak percek, amikor úgy gondolom, mégiscsak viccelt, mert sokkal jobb lenne, ha csak viccelt volna, mindenből lehet viccet csinálni, még az én foglalkozásomból is, de már ahogy így írom, egyre biztosabb vagyok abban, hogy nem viccelt, hanem előtte azzal a császármetszéssel megágyazott az én fejemben a kijelentésének, igen, most már belátom, véresen komolyan gondolta, hogy más foglalkozás után kellene néznom.

Később hirtelen annyira elszántam magam, hogy meg se tudtam moccanni, órákon át hamuztam a látogatóim ajándékából maradt cukrozott eprek közé, és egy másik foglalkozáson járt az eszem. Bevallom, kizárásos alapon gondolkoztam, mert biztosan emlékszik még, milyen jó véleménnyel van a finom és lassú ujjaimról, de azért a kézművesipart azonnal kizártam. Aztán szép lassan kizártam az összes többit, és akkor vettem észre, hogy valójában milyen kevés foglalkozást ismerek, és hogy így képtelenség másik foglalkozást választani, mert lehet, hogy amit szívesen választanék, azt nem is ismerem.

Pedig szeretnék a kedvére tenni, és legközelebbi találkánkon előállni egy másik foglalkozással, hogy egy hete már teljesen más foglalkozást üzők, és ezt a mostanit, vagyis akkor már a régit el is felejtettem, eszembe se jut, nem is hiányzik, és milyen jó, hogy nem a régi foglalkozásomat üzőm, hanem ezt az újabbat, ami sokkalta megfelelőbb foglalkozás egy olyan magamfajta embernek, mint amilyen én vagyok.

De talán maga már tudja is, hogy milyen foglalkozás felelne meg nekem, azaz *nekünk nekem* a legjobban, csak a bogarat akarta elhinteni a fülemben, hogy a következő találkánkig ezen a bogáron rágódjak, hogy megbarátkozzak egy új foglalkozás gondolatával, amit majd úgy közöl velem, mint egy megkönnyebbülést.

Azért mégsem akarok teljesen megfeledezni a mostani foglalkozásomról, hiszen ha más foglalkozást választok, akkor talán soha nem találkozunk, meglehet, hogy a foglalkozásomnak köszönhető, hogy találkoztunk, hogy megszeretett, és én is nagyon megszerettem, mert ha csak bele is gondolok, hogy egy más foglalkozás iránti vonzalmam miatt kerüljük el egymást, egészen elszomorodom és elkedvetlenedek, ezért legalább az emlékeimben szeretném megőrizni a mostani foglalkozásomat, és vele együtt visszaemlékezni azokra az időkre, amikor először találkoztunk, és még a régi foglalkozásomban dolgoztam.

Tudom én nagyon jól, hogy nem a mostani foglalkozásommal együtt járó keresetemet kevesli, inkább a féltést tapasztalom a kérésében, mert látom én is, hogy az idő haladtával miként válnak egyre furcsábbá a kollégáim, és teljesen érthető, hogy maga már az öregségünkre is

gondol. Ugyanakkor belátom, hogy tényleg nem valami sokat keresek, sőt olyan keveset, hogy abból - ha az idő teltével nem is válnék egyre furcsábbá - kevés reményünk lenne egy kimagasló szintű öregségi nyugdíjra. Már arra is gondoltam, hogy a kijelentését, miszerint nem ártana más foglalkozás után néznom, csak próbatételnek szánta, még hozzá nem is az én próbatételnek, hanem a foglalkozásom próbatételének. Mert ha a mostani foglalkozásomban sikerül eleget tennem a kérésének, és úgy nézek más foglalkozás után, hogy közben továbbra is a mostani foglalkozásomat űzöm, akkor nem is olyan rossz az én foglalkozásom, ha e látszólag ellentétes feltételek között megtalálom a megfelelő megoldást.

Csak hogy nem találtam meg a megfelelő megoldást, ezért teljes szégyenérzetet érzek a foglalkozásommal szemben, amely szégyenérzet bebizonyította számomra, hogy ugyan elképzelhető a megoldás a foglalkozásomon belül, de akkor csakis bennem lehet a hiba, amiért nem sajátítottam el a foglalkozásom minden fortélyát, ami pedig azt bizonyítja, hogy a hanyagság jellemző rám, és ez a hanyagság a maga apró megjegyzésén keresztül felszínre hozta azt, hogy jelenlegi állapotomban méltatlan vagyok a foglalkozásomra.

Már levelem megírása előtt gondoltam arra, hogy talán helyesebb lenne egyből felkeresnem a munkaközvetítőt, aki foglalkozási lehetőségek tekintetében sokkalta nagyobb jártassággal rendelkezik, mint amekkorára én alapoztam csekély elképzeléseimet. Csak, sajnos, miután elbúcsúztunk az üveggyár mellett, arra rá egy félórára, ahogy teljesen elmerültem a maga iránt érzett szenvedélyes szerelemben, a felüljárónál, ahol annyi vattacukrot ettem gyakornok koromban, elütött egy személyszállító autó.

Ne ijedjen meg, nem történt komolyabb bajom, csak elsírtam magam ott a földön, és eltörött néhány lábujjam, amiért fémszálas gipszformát öntöttek a lábamra, de a következő találkánkig, ami három hét múlva esedékes, már bot nélkül mehetek, s az is elképzelhető, hogy addigra a munkaközvetítő megörvendeztet egy másik foglalkozás lehetőségével. Mert ha személyesen nem is jelentem meg a munkaközvetítőnél, egy levelet már feladtam neki, amelyben pontosan leírtam tulajdonságaimat, képességeimet, adottságaimat és végzettségem fokát, s a már felvett biztosítási összegből előre kifizettem a fáradozásaiért járó honoráriumot.

Arra kérem, legyen még egy kis türelemmel irántam, hiszen az számomra is elképzelhetetlen, hogy a mostani foglalkozásom legyen a végzetem. Utolsó lehetéig csókolja a maga kis gipszeltje:

P.

-&-